

Nota voor Burgemeester en Wethouders

Team: Beleid

Onderwerp:

Uitvoeringsagenda 2023-2030 Regio Stedendriehoek

Notagegevens

Bestuursorgaan : B-en-W 16-05-2023

Notanummer : 2023-466

Datum : 16-05-2023

Programma : 01 - Burger en bestuur

Portefeuillehouder : Wethouder Elferink,

Bijlage(n) : Bijlage 1 - Aanbiedingsbrief Uitvoeringsagenda 2023-2030.pdf, Bijlage 2 - Regio Stedendriehoek Uitvoeringsagenda 2023-2030.pdf, Bijlage 3 - Concept Jaarplan 2023 Regio Stedendriehoek.pdf

Parafering

09-05-2023: Regiemanager11-05-2023: Wethouder

Agendering

* 14-05-2023: Directeur

Definitieve akkoord

17-05-2023

B & W d.d.: 16-05-2023

Besluit

1. De raadsmededeling vast te stellen en, samen met de Uitvoeringsagenda 2023-2030, aan te bieden aan de gemeenteraad

De nota en het besluit openbaar te maken.

Inleiding

Het Dagelijks Bestuur van de Regio Stedendriehoek heeft de Uitvoeringsagenda 2023-2030 aangeboden aan alle colleges in de regio. De colleges worden gevraagd om deze Uitvoeringsagenda te bespreken met hun gemeenteraad ter voorbereiding op definitieve vaststelling van de Uitvoeringsagenda door de Regioraad op 5 juli. Eventuele vragen of opmerkingen vanuit de gemeenteraad kunnen door de portefeuillehouder worden meegenomen in de bespreking in de Regioraad.

Het college heeft op 11 april in principe ingestemd met de Uitvoeringsagenda.

Beoogd maatschappelijk resultaat

Met de Uitvoeringsagenda wordt de samenwerking binnen de regio verder versterkt. Het heeft tot doel om de gezamenlijke belangen die we overheden, onderwijs en ondernemers hebben samen te brengen en mee aan de slag te gaan, zodat de Brede Welvaart in de regio verder verbetert.

Kader

Regio Stedendriehoek

* Regionaal Perspectief 2030 (2021)

* Strategische Agenda Cleantech Regio 1.0 (2022)

Deventer

* Strategische notitie 'Regionale samenwerking' (2021)

* Tactische notitie 'Regionale samenwerking' (2022)

Betrokken partijen en participatie

De Uitvoeringsagenda is opgesteld met een groot aantal partijen. Naast de betrokkenheid van gemeenten in werkgroepen en P-beraden, zijn er ook een aantal sessies georganiseerd waar (vertegenwoordigers van) onderwijspartijen, ondernemers, maatschappelijke organisaties, provincies en waterschappen bij aanwezig waren. De gemeenteraad is via een raadsconferentie en een raadsessie meegenomen.

Argumenten voor en tegen

Het principebesluit kan worden bevestigd

Het besluit van het college op 11 april om in principe in te stemmen met de Uitvoeringsagenda, ging uit van een drietal aanpassingen van de Uitvoeringsagenda (beleidsvrijheid gemeenten, mede-ondertekening provincies, samenwerking op waterlogistiek). De Uitvoeringsagenda is op deze punten niet aangepast. In de praktijk zullen deze punten geen problemen opleveren. De gemeenten hebben nog steeds eigen beleidsvrijheid, die is niet overgedragen aan de regio. De logo's van de provincies staan wel bij alle betrokken partijen, waarmee de provincies mede-eigenaar zijn van de agenda. De samenwerking op waterlogistiek met Lochem en Zutphen vindt in de praktijk al plaats. Daarmee is het gerechtvaardigd om het principebesluit te bevestigen.

Betrokkenheid van de raad bij de Regio Stedendriehoek is noodzakelijk

Het Dagelijks Bestuur heeft op 12 april ingestemd met de Uitvoeringsagenda, waarmee deze klaar is voor bespreking met de gemeenteraden. Het voorleggen van de agenda aan de gemeenteraad is niet wettelijk verplicht, maar om de betrokkenheid van de gemeenteraad bij de regio te vergroten is bespreking van de agenda gewenst. Het geeft de gemeenteraad de mogelijkheid om invloed uit te oefenen op de koers van de regio. De opmerkingen vanuit de gemeenteraad kunnen beide vertegenwoordigers vanuit Deventer in de Regioraad van 5 juli inbrengen.

Financiële consequenties en dekking

Het vaststellen van de Uitvoeringsagenda heeft geen financiële effecten. De uitvoering van de agenda vraagt echter wel versterking van de regionale werkorganisatie. Hierover vindt apart besluitvorming plaats.

Openbaarmaking en communicatie

Openbaar

Aanpak en uitvoering

Na besluitvorming door het college krijgt de gemeenteraad de mogelijkheid om punten mee te geven voor de definitieve besluitvorming over de Uitvoeringsagenda

in de Regioraad van 5 juli. Wanneer de Regioraad instemt met de Uitvoeringsagenda wordt uitvoering gegeven aan de agenda. De activiteiten voor 2023 zijn vastgelegd in het bijgevoegde Jaarplan 2023. Ieder jaar wordt een dergelijk jaarplan vastgesteld.

RAADSMEDEDELING

Onderwerp	Uitvoeringsagenda 2023-2030 Regio Stedendriehoek		
Nummer	2023-466	Portefeuillehouder	Wethouder Elferink,
Team	DEV-BLD	Datum	16-05-2023

Inleiding

Het Dagelijks Bestuur van de Regio Stedendriehoek heeft de Uitvoeringsagenda 2023-2030 aangeboden aan alle colleges in de regio. De colleges is gevraagd om deze Uitvoeringsagenda te bespreken met hun gemeenteraad ter voorbereiding op definitieve vaststelling van de Uitvoeringsagenda door de Regioraad op 5 juli. Eventuele vragen of opmerkingen vanuit de gemeenteraad kunnen door de portefeuillehouder worden meegenomen in de bespreking in de Regioraad.

Kader

Regio Stedendriehoek

* Regionaal Perspectief 2030 (2021)

* Strategische Agenda Cleantech Regio 1.0 (2022)

Deventer

* Strategische notitie 'Regionale samenwerking' (2021)

* Tactische notitie 'Regionale samenwerking' (2022)

Kern van de boodschap

Met de Uitvoeringsagenda wordt de samenwerking binnen de regio verder versterkt. Het heeft tot doel om de gezamenlijke belangen die we overheden, onderwijs en ondernemers hebben samen te brengen en mee aan de slag te gaan, zodat de Brede Welvaart in de regio verder verbetert. De Uitvoeringsagenda helpt Deventer bij het realiseren van haar eigen opgaven.

Nadere toelichting

Samenwerking in de regio met veel partijen

In 2022 is de Strategische Agenda Regio Stedendriehoek vastgesteld. Op basis daarvan is in het afgelopen jaar gewerkt aan het opstellen van de bijbehorende Uitvoeringsagenda. De Uitvoeringsagenda is opgesteld met een groot aantal partijen. Naast de betrokkenheid van gemeenten, zijn er ook een aantal sessies georganiseerd waar (vertegenwoordigers van) onderwijspartijen, ondernemers, maatschappelijke organisaties, provincies en waterschappen bij aanwezig waren. De raad is meegenomen in het proces via raadsupdates en raadsbrieven, raadsbijeenkomsten in Apeldoorn en Zutphen en een werksessie in het kader van het inwerkprogramma.

De thema's uit de Strategische Agenda zijn uitgewerkt in drie programma's

De Strategische Agenda verwoordt de ambities van de regio op drie hoofdthema's: wonen, werken en bereikbaarheid, met duurzaamheid, digitalisering en ruimtelijke kwaliteit als doorsnijdende thema's. In de Uitvoeringsagenda komen de thema's terug in drie programma's:

Programma Slimme Groene Verstedelijking | dit programma richt op het toevoegen van 24.000 woningen in de regio, verduurzaming van bestaande wijken, het

versterken van de stationsgebieden en de (regionale) bereikbaarheid voor inwoners en bedrijven.

Programma Vitaal Landelijk Gebied | Met dit programma willen we in de regio aan de slag met een gezond en robuust water- en bodemsysteem, een leefbaar landelijk gebied (incl. voorzieningen en bereikbaarheid), landschappelijke kwaliteit en perspectief voor agrarisch ondernemerschap en een duurzaam voedselsysteem.

Programma Regionale Economie van de Toekomst | centraal in de programma staat de inzet op het gebied van uitbreiding en toekomstbestendig maken van bedrijventerreinen, een veerkrachtige arbeidsmarkt, het logistieke ecosysteem en de groene en digitale groei binnen het MKB.

Binnen de drie programma's komen de thema's bereikbaarheid, digitalisering en energietransitie/duurzaamheid terug.

Deventer heeft grote belangen bij uitvoering van de Uitvoeringsagenda. Het proces om te komen tot de Uitvoeringsagenda was intensief, zoals dat gebruikelijk is bij dergelijke processen. We hebben als Deventer veel input geleverd en zien dat terugkomen in de agenda. We zijn blij dat de Uitvoeringsagenda, zoals die nu voorligt, gevuld is met de belangen van de gemeente Deventer in de regio.

Voor Deventer is uitvoering van de Uitvoeringsagenda op een aantal thema's van groot belang: bereikbaarheid, logistiek (incl. haven, sluis), bedrijventerreinen, woningbouw, MBK-ondersteuning, Human Capital, stationsgebieden (De Kien). Dit zijn thema's die we regionaal moeten oppakken, omdat die gemeentegrensoverschrijdend zijn, lobbykracht nodig hebben of waarbij we kunnen leren van gemeenten uit de regio. Door niet alleen samen te werken met mede-overheden, maar ook met andere partners kunnen we de krachten bundelen. Zowel met partners in Deventer, zoals het Deventer Economisch Perspectief, Saxion en Aventus, als met partijen die regionaal actief zijn.

Op een aantal thema's werken we met partners in Salland of West-Overijssel samen. Het vaststellen van de Uitvoeringsagenda betekent niet dat Deventer binnen alle onderdelen uit de agenda een rol speelt. Thema's zoals het landelijk gebied, energietransitie of woondeal liggen (grotendeels) in Salland of West-Overijssel en pakken we daar op. Daarnaast geldt voor de projecten dat de primaire verantwoordelijkheid bij de gemeenten zelf ligt en dat de regio kan ondersteunen wanneer samenwerking met andere partijen in de regio het project kan versterken.

De colleges van B&W van Apeldoorn, Brummen,
Deventer, Epe, Heerde, Lochem, Voorst en Zutphen

Post- en bezoekadres
Zutphenseweg 6
7418 AJ Deventer

Kenmerk:	320728
Plaats, datum:	Deventer, 13 april 2023
Behandeld door:	Annick Bakker
Telefoon:	06-25108595
Onderwerp:	Aanbieden uitvoeringsagenda 2023-2030 en concept jaarplan 2023

info@regiostedendriehoek.nl
www.regiostedendriehoek.nl

Betreft: **Uitvoeringsagenda Regio Stedendriehoek 2023-2030**

Geachte collegeleden,

Met plezier bieden wij u bijgaande uitvoeringsagenda 2023-2030 aan. De agenda is opgesteld met overheden, ondernemers en onderwijs- en kennisinstellingen en vloeit voort uit het Regionaal Perspectief 2030 en de Strategische Agenda die in 2022 is opgeleverd. Het is onze gezamenlijke agenda voor de aanpak van de grote uitdagingen voor onze regio, waarbij we de kracht van de regio benutten voor ieders toekomst. De doelen zijn helder, de puzzels zijn soms complex maar we gaan ze samen leggen. Werken aan deze agenda biedt ons een ankerpunt in deze tijd vol ontwikkelingen. Het geeft ons energie en richting. Dit is waar we gezamenlijk voor staan en aan werken.

Het belang van het regionale niveau groeit steeds verder. De regio organiseert en profileert zich sterker om verbindingen aan te gaan die goed zijn voor ons allemaal. En omdat er meer gebeurt op regionaal niveau, willen we de verbinding met de lokale democratie steviger organiseren. Dat belooft veel dynamiek! We zijn erg blij dat we daarbij kunnen beschikken over een gedeelde agenda, gericht op een toekomst met slimme groene verstedelijking, een vitaal landelijk gebied en een gezonde regionale economie.

De uitvoeringsagenda is een rollende agenda. Dit betekent dat we de komende jaren steeds blijven werken aan de aanscherping ervan. De aanscherping en concretisering vindt u terug in de jaarplannen. Ter informatie bieden we u samen met de uitvoeringsagenda het concept jaarplan 2023 aan. Dit is nog 'werk in uitvoering' maar het geeft u een beeld van de verhouding tussen de meerjarige uitvoeringsagenda en de concretisering ervan in de jaarplannen.

Hieronder enkele praktische wenken rondom de ter kennisname en vaststelling van deze uitvoeringsagenda.

Dagelijks Bestuur

In onze vergadering van 12 april jongstleden hebben wij ingestemd met de uitvoeringsagenda 2023-2030, met als praktische uitwerking dat we ons voornemen om de komende jaren te werken langs de lijnen van deze agenda. *Noot: In deze vergadering is ook ingestemd met de concept begroting 2024 Regio Stedendriehoek. Vanwege het eigen proces met besluitvorming in uw gemeenteraad, krijgen de raden de begroting apart aangeboden.*

College en gemeenteraad

Wij bieden u de uitvoeringsagenda ter kennisname aan. Ons verzoek aan u is om als college van uw gemeente de uitvoeringsagenda ter kennisname aan te bieden aan uw eigen gemeenteraad. Dit kan uiteraard verschillende vormen krijgen qua moment of wijze van bespreken in de volksvertegenwoordiging. De uitvoeringsagenda leent zich bijzonder goed als referentie- en gespreksmateriaal over grote uitdagingen van deze tijd én over het belang dat we samen in de Regio Stedendriehoek hechten aan bovenlokale samenwerking op deze uitdagingen.

Regioraad

Gezien de intensieve samenwerking in de afgelopen periode om te komen tot deze uitvoeringsagenda, gaan we ervan uit dat de hierin beschreven programma's en de gestelde doelen goed resoneren in uw college en gemeenteraad. Het is uiteraard mogelijk dat er vragen of opmerkingen over leven. Hier is ruimte voor in het proces: deze kunnen worden meegegeven via de portefeuillehouders die zijn vertegenwoordigd in de

Regioraad, het Algemeen Bestuur van de Regiodriehoek. In de kaderbrief is aangegeven dat raden hiervoor tot uiterlijk 23 juni 2023 de gelegenheid hebben. De Regioraad neemt de eventuele vragen en opmerkingen mee in de behandeling tijdens de vergadering van 5 juli 2023. Doel is om op deze datum zowel de uitvoeringsagenda 2023-2030 als de begroting 2024 definitief vast te stellen.

Met vriendelijke groet,
namens het Dagelijks Bestuur

Ron König
voorzitter

Ineke Lijnema
secretaris

Uitvoerings- agenda

2023-2030

Regio
Stedendriehoek

Apeldoorn • Deventer • Zutphen

Gemeente Brummen

Gemeente Epe

In samenwerking met veel ondernemers en andere onderwijsinstellingen in de Regio Stedendriehoek.

Colofon

Uitgave van de Regio Stedendriehoek, maart 2023

Fotocredits:

Omslagfoto: Siebe Swart

Wij bedanken alle acht gemeenten voor het verzorgen van het beeldmateriaal.

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
Een regio in balans	6
Ø1 Programma Slimme Groene Verstedelijking	13
Ø2 Programma Vitaal Landelijk Gebied	22
Ø3 Programma Regionale Economie van de Toekomst	31
Samenwerken aan de regio	42

Minister-president Mark Rutte nam al op 8 februari 2023 een concept van de Uitvoeringsagenda 2023-2030 in ontvangst, tijdens zijn werkbezoek aan de Regio Stedendriehoek. Dit was tegelijk de markering van een startpunt voor verdere samenwerking door de acht gemeenten, provincies Overijssel en Gelderland, onderwijsinstellingen en ondernemers. Samen gaan we voor een regio die vernieuwt en groeit en waar alles toch mooi in balans blijft. De Regio Stedendriehoek heeft de premier uitgedaagd om samen met ons die handschoenen op te pakken in het belang van de regio, ons landsdeel en heel Nederland.

Fotocredits Rob Voss.

V.l.n.r.: Arko van Brakel, Jan van der Meer, Eva Boswinkel, Mark Rutte, Ton Heerts, Andries Heidema, Ron König en Ineke Lijnema.

Voorwoord

Beste lezer,

Kijk rond in de Regio Stedendriehoek en je treft een prachtige balans aan tussen stad en land, tussen groen en groei, tussen groot en klein. We horen u zeggen: mooi, houden zo. En daar zit hem precies de kneep! Want die mooie balans is kwetsbaar en vraagt om continu onderhoud. Nieuwe uitdagingen en transitie buitelen over elkaar heen.

In deze dynamiek kun je niet meer op eigen houtje plannen maken. Je moet groter denken, bovenlokaal elkaar opzoeken en samen werken aan slimme keuzes. Dat doen we in de Regio Stedendriehoek met volle overtuiging. Hier werken acht gemeenten met elkaar, met ondernemers en onderwijsinstellingen en natuurlijk met andere regio's, provincies, waterschappen en het Rijk aan de brede welvaart van volgende generaties.

Bij het werken aan een regio die goed in elkaar blijft steken, heb je houvast nodig. De lijnen waarlangs we dat doen staan daarom in deze Uitvoeringsagenda 2023-2030: slimme groene verstedelijking, een vitaal landelijk gebied en de economie van de toekomst. Deze Uitvoeringsagenda 2023-2030 is het vervolg op de Strategische Agenda 2022-2030.

Maar hoe werken we dan samen? En wat levert het op? De Regio Stedendriehoek zet zich in 2024 neer met een vernieuwde werkorganisatie en komt dit jaar al met een nieuwe Strategische Board. Wij weten, met bijvoorbeeld een verse woondeal op zak en een aanvraag voor een nieuwe regiodeal in de maak, heel duidelijk wat onze ontwikkelkansen zijn en op welke kwaliteiten we scherp letten. Ja, we groeien naar een half miljoen inwoners. Ja, we groeien in economie en voorzieningen. We willen ook duurzaam van a naar b en zelf energie opwekken. Daarbij komen we hoe dan ook voor tegenstellingen te staan die we moeten overbruggen. Meer woningen, meer werk én een gezond landschap en natuur? Ga er maar aan staan.

Al die doelen en belangen afstemmen lijkt lastig, maar het kan als je elkaar vasthoudt en de tegenstelling niet schuwt maar juist benoemt waar het wringt. Simpel gezegd: als je het samen doet. En samen is wat ons betreft ook over de regiogrenzen met andere regio's in Oost-Nederland, in Nederland of zelfs daarbuiten. Dat we soms voor stevige keuzes komen te staan, is een open deur. Juist in regioverband gaat het ons lukken om de kansen, de groei en bloei én de pijn te verdelen die nu eenmaal ook hoort bij deze tijd van grote veranderingen.

Onze oproep aan u: lees de agenda en kijk waar u een bijdrage kunt leveren. We hopen u te ontmoeten in de Regio Stedendriehoek!

Ron König, voorzitter Dagelijks Bestuur en Ton Heerts, voorzitter Strategische Board

Regio in balans

De Regio Stedendriehoek is misschien wel de mooiste regio van Nederland. Het gebied kenmerkt zich door zijn prachtige landschappen met de Veluwe en de meanderende IJssel, goede voorzieningen en aantrekkelijke kernen, dorpen en steden. Het is niet voor niets dat in de Brede Welvaart Monitor van de provincie Gelderland de Regio Stedendriehoek hoog scoort op de nabijheid van groen én de tevredenheid van de inwoners. In de strategische agenda van begin 2022 werd dit al benadrukt, aangevuld met een waarschuwing: trots en tevreden, maar met grote uitdagingen in het verschiet.

Samen werken aan regionale ambities

Steeds meer maatschappelijke opgaven vragen om samenwerking, omdat ze op bovenlokale schaal spelen. Ook zijn er steeds meer thema's waarbij strategische en economische samenwerking onmisbaar is en overheden, ondernemers, onderwijs en maatschappelijke partners elkaar nodig hebben. Binnen Regio Stedendriehoek werken acht gemeenten (Apeldoorn, Brummen, Deventer, Epe, Heerde, Lochem, Voorst en Zutphen), twee provincies (Gelderland en Overijssel), ondernemers en onderwijs samen aan maatschappelijke opgaven. Ook partners als de waterschappen zijn actief betrokken. Net als het Rijk. We hebben iedereen nodig om aan onze regionale ambities te werken en de balans in de regio te bewaken.

Uitdagingen en een regio in balans

De uitdagingen waar we als regio voor staan kunnen we in twee woorden samenvatten: leefbaarheid en vestigingsklimaat. Leefbaarheid gaat over aantrekkelijkheid van een gebied voor onze inwoners, om er te leven én voldoende voorzieningen te hebben als scholen, winkels, groen, openbaar vervoer, sportfaciliteiten, onderwijs cultuur en zorg. Vestigingsklimaat gaat over de mogelijkheid om hier een bedrijf te vestigen en/of te laten groeien. Dat vraagt om zaken als fysieke ruimte, de beschikbaarheid van medewerkers, goede bereikbaarheid (over weg, water, spoor maar ook digitaal) en de aanwezigheid van onderwijs. Hoe werken we aan leefbaarheid en vestigingsklimaat in een kwetsbaar landschap van Veluwe en IJsselvallei?

Oftewel: hoe houden we balans in de regio? Met die vraag in ons achterhoofd hebben we deze agenda gemaakt.

Regionaal Perspectief 2030 en Strategische Agenda richting Uitvoeringsagenda

Deze uitvoeringsagenda is het eindproduct van een traject dat in 2021 startte met het Regionaal Perspectief 2030. Daarna volgde onze strategische agenda die in februari 2022 door de samenwerkende partners is opgeleverd. In de strategische agenda staat in hoofdlijnen hoe we komen tot een regio die in balans is. Hierin staan de pijlers wonen, werken en bereikbaarheid en de kernwaarden hoge kwaliteit van ruimte en leefomgeving, duurzaamheid en digitale vooruitstrevendheid centraal.

Integraal en gebiedspecifiek uitvoeren

In deze uitvoeringsagenda hebben we de pijlers en kernwaarden uit de strategische agenda verwerkt in integrale programma's voor specifieke gebieden. De grote lijnen van wonen, werken, bereikbaarheid, kwaliteit van de leefomgeving, digitaal en duurzaam vormen de basis van de volgende integrale programma's:

1. Slimme Groene Verstedelijking, waarin opgaven als wonen, bereikbaarheid, energietransitie en voorzieningen behouden samenkomen.

2. Vitaal Landelijk Gebied, waarin we werken aan opgaven als klimaatadaptatie, stikstof, landbouwtransitie maar ook woningbouw en ruimte voor energieopwekking.

3. Regionale Economie van de Toekomst, waarbij de aandacht gericht is op werklocaties, ondernemers en een veerkrachtige arbeidsmarkt.

Voorwaarden scheppen

Naast deze drie integrale programma's, zijn er drie voorwaardenscheppende programma's met elk hun eigen focus, namelijk ons energiesysteem, gebiedsontwikkeling en mobiliteit. Verderop in dit hoofdstuk staat omschreven welke uitdagingen we hierin oppakken.

Looptijd van deze uitvoeringsagenda is tot 2030

Deze uitvoeringsagenda is leidend voor de periode tot 2030 en ontwikkelt zich gaandeweg. Nieuwe initiatieven en plannen die invulling geven aan de doelen en passen bij de focus van deze agenda kunnen worden toegevoegd. Zo blijven we flexibel en bieden we ruimte aan innovatie. De agenda wordt uitgewerkt in jaarplannen. Elk jaar evalueren we de realisatie van doelen en resultaten. Ook de indicatoren voor brede welvaart nemen we hierin mee. De uitkomsten kunnen leiden tot bijstellen en bijsturen van de uitvoeringsplannen. Eind 2026 wordt gekeken of een herijking van de uitvoeringsagenda nodig is.

Focus op brede welvaart

Uit de monitor brede welvaart van de Provincie Gelderland in 2022 blijkt dat inwoners in de Regio Stedendriehoek gelukkig zijn in onze groene omgeving. Daar staat tegenover dat we vergrijzen en ten opzichte van de andere Gelderse regio's wat lager scoren op gezondheid en arbeidsparticipatie.

Met deze agenda richten we ons op het verbeteren van de brede welvaart, met andere woorden op het leven van nu en de toekomst, dus ook het leven van toekomstige generaties.

Dat vraagt om samenwerking en innovatie maar zeker ook om weloverwogen keuzes en het afwegen van verschillende belangen bij het continu zoeken naar manieren om ecologisch, sociaal en economisch vooruitgang te boeken. Daarbij kijken we ook naar de wereldwijd gedeelde sustainable development goals (SDG's) die door het Centraal Bureau voor de Statistiek worden meegenomen in de monitor brede welvaart. We gebruiken de komende periode om de SDG's en brede welvaart steeds meer op te nemen in onze werkwijze.

Puzzelen met schaarse ruimte

Een hoge kwaliteit van ruimte en leefomgeving is een van de drie kernwaarden in de strategische agenda. De opgaven op wonen, werken en bereikbaarheid zijn groot en urgent. Dezelfde urgentie ligt bij de energietransitie, klimaatadaptatie, natuur, landbouw, het realiseren van een circulaire economie en de stikstofproblematiek. De grote opgaven voor onze regio spelen zich ook af op provinciale, nationale en zelfs internationale schaal. Deze stapeling en de schaalgrootte van opgaven vraagt om samenhangende oplossingen.

De grootste uitdaging is de ruimte zelf, want in verhouding tot alles wat we graag willen is de ruimte in onze regio beperkt. Er moet veel gebeuren op een klein oppervlak. Dat vraagt om keuzes, slimme combinaties en innovaties. Het vormgeven van deze keuzes, combinaties en innovaties doen we in de Regio Stedendriehoek met ons voorwaardenscheppende programma Gebiedsontwikkeling.

Het Rijk heeft de regie op de ruimte naar zich toe getrokken en vervolgens de provincies de opdracht gegeven om tot gebiedsgerichte integrale oplossingen te komen, waarin alle opgaven moeten worden meegenomen. Dat betekent dat de provincies de nationale opgaven en doelen ruimtelijk vertalen, inpassen en combineren met decentrale opgaven. Zo wordt duidelijk welke ruimtelijke keuzes moeten worden gemaakt en waar ruimtelijke opgaven te realiseren zijn.

De stapeling van opgaven in de ruimte vraagt om een stevige en langjarige samenwerking tussen overheden. Het Rijk, de provincies, de regio's en de gemeenten maken in 2023 bestuurlijke afspraken over de ruimtelijke inpassing van opgaven op het gebied van wonen, bereikbaarheid energie, economie, landbouw en natuur. De komende jaren is de Regio Stedendriehoek dan ook een belangrijke gesprekspartner voor provincies en Rijk. Als Regio Stedendriehoek werken we in het programma Gebiedsontwikkeling samen met de provincies en waterschappen aan een Ruimtelijk regioverhaal en maken we in een regioarrangement heldere, richtinggevende afspraken. Dit om ook aanspraak te kunnen maken op financierings- of ondersteuningsmogelijkheden vanuit Rijk en provincies. Het Ruimtelijk regioverhaal kan gevolgen hebben voor projecten en acties uit deze uitvoeringsagenda. De gemaakte afspraken verwerken we in onze jaarplannen en bij het updaten van deze agenda.

In verhouding tot alles wat we graag willen is de ruimte in onze regio beperkt

Goede en duurzame bereikbaarheid

Een goede en duurzame bereikbaarheid is essentieel voor het binden van bedrijven, het aantrekken van arbeidskrachten, toegang tot voorzieningen voor onze inwoners en het verminderen van de CO₂-uitstoot. Maar een goede bereikbaarheid is geen vast gegeven. Daarom werken we hieraan vanuit ons voorwaardenscheppende programma Mobiliteit. Zonder aanvullende maatregelen leiden de beoogde ruimtelijke ontwikkelingen (wonen en werken) tot extra knelpunten bovenop de al aanwezige verkeersknelpunten. Daarnaast dient de mobiliteit veilig, slim en duurzaam te zijn en bij te dragen aan de kwaliteit van de leefomgeving. We leggen de verbinding met de thema's wonen en werken, bijvoorbeeld rond de stationsgebieden en met het organiseren van geschikte woon- en werklocaties in de nabijheid van multimodale bereikbare locaties (mobiliteitshubs). Dit geldt voor kleine en grote gemeenten. Samen 'drukken' we hiermee het

In de regionale Mobiliteitsagenda 2023-2027 zijn daarom als opgaven opgenomen:

- Verbetering van de bereikbaarheid met omliggende regio's
- Regionale knelpunten verlichten
- Bereikbaarheid verbeteren binnen de (nieuwe) verstedelijkte gebieden

Naar een toekomstbestendig energiesysteem

De energietransitie gaat over meer dan alleen opwek en besparing van energie. Het gaat ook, nu meer dan ooit, om gezamenlijk toewerken naar het energiesysteem van de toekomst. Op dit moment ervaren we de beperkende effecten van netcongestie; het kunnen aansluiten op het elektriciteitsnet is voor bedrijven of zonnevelden al geen gegeven meer. Alle ambities in deze agenda zullen vroeg of laat aanlopen tegen de netcongestie als hier niet vroegtijdig over is nagedacht. Er wordt hard gewerkt aan het oplossen van netcongestie; landelijk, provinciaal, regionaal en lokaal. Maar met onze toenemende vraag naar energie en de verschuiving naar decentrale energie-opwek, is netcongestie een blijvend gegeven. Dit wordt deels opgelost door netverzwaringen, maar ons toekomstige energiesysteem zal heel anders zijn dan we nu kennen.

Ook omdat we de maatschappelijke kosten moeten beperken. Met flexibele, intelligente en lokale energiesystemen die minder afhankelijk zijn van het energienet en dus de netcongestie ontlasten. Door onze leefomgeving zo energiezuinig mogelijk

te maken en zo onze toekomstige energieopgave niet onnodig nog groter maken. Door opwek van warmte en elektriciteit te programmeren en prioriteren en zoveel mogelijk te verbinden aan andere opgaves. Door toe te werken naar een goede zon/wind verhouding, omdat zo het net flexibel wordt gebruikt; zon vooral van april tot en met oktober overdag en wind vooral in de andere maanden wanneer de vraag naar elektriciteit hoger is. Zo beperken we ook de maatschappelijke kosten, want zon vraagt drie keer meer aansluitcapaciteit om dezelfde hoeveelheid energie op te wekken. De combinatie zon/wind op één kabel levert nog meer energie bij minder aansluitcapaciteit. Dit vraagt om structurele inzet en samenwerking tussen gemeenten, bedrijven, ontwikkelaars en netbeheerder en staat aan de basis van ieder programma.

Ons werk aan een gezond, toekomstbestendig energiesysteem is onderdeel van het programma Regionale Energiestrategie RES, dat wordt aangejaagd van uit het Rijk. Het heeft voor het Gelderse deel van onze regio ook een sterke relatie met het beleid voor de Gelderse Energie Infrastructuur GEIS.

01

Programma Slimme Groene Verstedelijking

De leefbaarheid van onze regio is, zoals gezegd, één van de belangrijkste opgaven waar we voor staan. Dat heeft te maken met de beschikbaarheid van (betaalbare en duurzame) woningen, met een goede bereikbaarheid en de aanwezigheid van voorzieningen. In de afgelopen periode hebben we als regio al stevige afspraken gemaakt over het toevoegen van nieuwe woningen en over de ambities als het gaat over bereikbaarheid. Deze afspraken vormen de basis voor ons handelen.

Een belangrijke plek waar deze verstedelijkingsopgave zichtbaar wordt, zijn de verschillende spoorzones in onze regio. Daar komen bereikbaarheid, wonen, voorzieningen en werken samen. Door onze regio daar te versterken groeien we als regio en blijven we aantrekkelijk als vestigingsregio voor bijvoorbeeld jongeren.

Doelen voor 2030:

1. 24.000 nieuwe woningen en verduurzamen bestaande wijken
2. Versterken stationsgebieden
3. Goede bereikbaarheid voor inwoners

01

24.000 nieuwe woningen en verduurzamen bestaande wijken

In 2030 zijn 24.000 woningen extra toegevoegd aan de Regio Stedendriehoek ten opzichte van 2022, daarnaast hebben we 20.000 woningen verduurzaamd in bestaande wijken en hebben we in 2030 een flink aantal woningen gerealiseerd die geheel of gedeeltelijk uit circulaire of bio-based materialen bestaan.

De toevoeging van nieuwe en passende woningen biedt woonruimte aan huidige en nieuwe inwoners. Dat is nodig om de leefbaarheid van de regio te behouden en daarmee bij te dragen aan het oplossen van het landelijk woningtekort en het tegengaan van de vergrijzing in de regio. Dat vraagt om woningen die passen bij de vraag; van studenten tot 'lege nesters', van gezinnen tot arbeidsmigranten en van sociale woningbouw tot koopwoningen. Meer woningen zijn ook nodig om doorstromen op de woningmarkt mogelijk te maken.

Daarnaast zetten we in op verduurzaming: het klimaatbestendig maken en het versterken van de leefbaarheid van bestaande en nieuwe wijken. Bijvoorbeeld door het circulair bouwen van woningen, het verduurzamen van 20.000 woningen, het ondersteunen van de energietransitie in wijken en het daarbij betrekken van lokale ondernemers en onderwijsinstellingen. En door werklocaties en woningen goed met elkaar verbonden te houden.

Bij de keuzes waar en hoe te bouwen zijn de mogelijkheden en beperkingen van water en bodem een sturend principe voor ons. Daarnaast vragen energietransitie, klimaatverandering en gebruik van grondstoffen de aandacht. Ook daar houden we rekening mee.

We zetten in op het klimaatbestendig maken en het versterken van de leefbaarheid van bestaande en nieuwe wijken.

Om de regionale doelen te bereiken:

- Sluiten we een woondeal met het Rijk.
- Monitoren we de voortgang van nieuwbouw bij gemeenten.
- Zorgen we voor passende woonruimte voor (tijdelijke) arbeidsmigranten en andere doelgroepen.
- Werken gemeenten, woningcorporaties en ondernemers aan impactvol circulair aanbesteden en circulair bouwen
- Voeren we een gebiedsgerichte aanpak voor nieuwe en bestaande wijken om energietransitie en klimaatadaptatie te realiseren.
- Onderzoeken we de effecten van klimaat en groen op de gezondheid in de steden.
- Experimenteren we met de toepassing van nieuwe grondstoffen en lokale en/of biobased producten.
- Maken we afspraken met lokale bouwers over klimaatadaptief, natuurinclusief en circulair bouwen.
- Passen gemeenten mobiliteitsoplossingen toe volgens het STOMP-principe¹.
- Onderzoeken we actief financieringsmogelijkheden via het investeringsplatform Stedendriehoek om bovenstaande doelen te realiseren.
- Denken we samen met de provincies Gelderland en Overijssel na hoe het eigendom en de exploitatie van publieke warmtenetten het beste kan worden georganiseerd.
- Stimuleren we de verduurzaming van bedrijven en maatschappelijk vastgoed.

¹Bij het STOMP-ontwerpprincipe staat de auto niet langer centraal bij de inrichting van de ruimte, maar gaan we eerst uit van de voetganger (Stappen) en vervolgens de fietser (Trappen), OV en MaaS. Als laatste wordt de privé-auto meegenomen in de inrichting.

02

Versterken stationsgebieden

In 2030 zijn de stationsgebieden in Apeldoorn, Deventer, Zutphen en de spoorzone Voorst levendige woon-, werk-, onderwijs- en innovatiehotspots.

Door veranderingen in wonen en werken komen stationsgebieden nadrukkelijk in beeld als ontwikkelopgave. We ontwikkelen de stationsgebieden naar een gemengd stedelijk gebied met ruimte voor een mix van wonen, werken, voorzieningen en onderwijs (mbo, hbo en wo). Dat geeft een stevige impuls aan de leefbaarheid van onze regio. We zetten in op het versterken van de mobiliteitsfunctie voor voetgangers en fietsers, OV en deelmobiliteit. Integrale gebiedspecifieke oplossingen zorgen dat we tegelijkertijd kijken naar nieuwbouw van woningen, naar onderwijsfaciliteiten en werklocaties, die in balans moeten zijn met bereikbaarheidsopgaven en duurzaamheidsopgaven.

Bij de stationslocaties in Apeldoorn en Deventer ontwikkelen zich een tweetal interessante consortia van bedrijven, onderwijs- en kennisinstellingen. Deze samenwerkingen richten zich op een veilige, gezonde en duurzame inrichting. Daarbij maken ze gebruik van nieuwe digitale technieken en stimuleren toepassing ervan in het onderwijs, overheid en bedrijfsleven.

De Kien in Deventer en het Centrum voor Veiligheid en Digitalisering in Apeldoorn zijn belangrijke kennispartners: niet alleen voor de ontwikkeling van de stationslocaties in de regio Stedendriehoek, maar voor de realisatie van verstedelijkingsopgaven in algemene zin. Met hun innovatie- en talentontwikkelingsprogramma's zijn ze een belangrijke kennispartners bij maatschappelijke opgaven en transities op gebied van duurzaamheid, digitalisering en veiligheid. Samenwerking met start-ups en scale-ups is daarbij onmisbaar.

Daarnaast leggen we verbinding met de thema's duurzaamheid en energietransitie door in te zetten op schone mobiliteit en de fiets op de eerste plaats te zetten voor lokale en regionale verplaatsingen, aanleg van laadvoorzieningen voor batterijen en waterstofcellen en aanwijzing van zero-emissiezones in Apeldoorn en Deventer.

Om de regionale doelen te bereiken:

- Versterken we de ontwikkeling van De Kien in Deventer en de Spoorzone in Apeldoorn, waaronder het Centrum voor Veiligheid en Digitalisering.
- Bieden we ontwikkelruimte aan onze regionale onderwijspartijen.
- Versterken we in de regio de interactie tussen studenten, docenten, onderzoekers en het bedrijfsleven ten behoeve van onze regionale opgaven.
- Stimuleren we impactvol ondernemen door startups en scale-ups te ondersteunen.
- Realiseren we voldoende studenten- of jongerenhuisvesting via het regionale woningbouwprogramma.
- Zetten we in op een goede bereikbaarheid: een versnelling van de Berlijn-trein, het goederenvervoer zo snel mogelijk van het bestaande tracé af en het intensiveren van het personenvervoer op de bestaande spoorlijn door onze regio.
- Creëren we een lerend district rondom de Kien en het Centrum voor Veiligheid en Digitalisering ten behoeve van maatschappelijke opgaven die samen komen in de leefomgeving.

Uitgelicht

Stadscampus De Kien in Deventer

In Deventer zitten veel IT-, techniek- en researchgerichte adviesbureaus. Een groot aantal zit -al dan niet toevallig- in het gebied tussen de binnenstad en het treinspoor. Daarom wordt dit gebied nu ontwikkeld tot Stadscampus De Kien. De Kien wordt een plek waar werken, wonen, leren en ontspanning hand in hand gaan en elkaar versterken. Het dynamische en productieve klimaat dat doordoor ontstaat, trekt andere deskundigen aan en houdt afgestudeerden vast voor de regio.

Centrum voor Veiligheid en Digitalisering in Apeldoorn

Grote hoeveelheden data, het steeds groter wordende aantal voorwerpen, zoals auto's, medische apparaten en wearables, die online gegevens kunnen verzenden (the internet of things) en artificial intelligence: digitalisering brengt ongekende kansen. Maar de risico's zijn groot. Daarom bundelen overheid, bedrijven en kennisinstellingen hun krachten in het Centrum voor Veiligheid en Digitalisering. Dé nationale hotspot voor actuele kennis en kunde over digitalisering en veiligheid.

03

Goede bereikbaarheid voor inwoners en bedrijven

In 2030 is de bereikbaarheid via weg en spoor op een duurzame en slimme manier verbeterd en is de regio blijvend aantrekkelijk voor huidige en toekomstige inwoners.

Een goede en duurzame bereikbaarheid is essentieel voor het binden van bedrijven, het aantrekken van arbeidskrachten en studenten, toegang tot voorzieningen voor onze inwoners en het verminderen van de CO₂-uitstoot. Maar een goede bereikbaarheid is geen vast gegeven. Zonder aanvullende maatregelen leiden onze ambities op het gebied van wonen en werken tot extra knelpunten bovenop de al aanwezige verkeersknelpunten.

Vervoer moet veilig, slim en duurzaam zijn, en bijdragen aan de kwaliteit van de leefomgeving. We koppelen mobiliteit slim aan de thema's wonen en werken, bijvoorbeeld rond de stationsgebieden en met mobiliteitshubs in de buurt van woon- en werklocaties. Dit geldt voor kleine en grote gemeenten.

Om de regionale doelen te bereiken:

- Verkennen we opties voor bovenlokale deelmobiliteit.
- Zetten we in op een betere doorstroming op de A1-corridor (deel Apeldoorn-Barneveld) en een Bus Rapid Transit A50 (Zwolle-Apeldoorn-Arnhem).
- Ontwikkelen we een gevarieerd stelsel van mobiliteitshubs.
- Ontwikkelen we een fietsvisie met hoogwaardige regionale fietsroutes.
- Lobbyen we voor meer personenvervoer over de bestaande spoorlijnen in onze regio: bevorderen personenvervoer Oost-West corridor, noord-zuid-corridor (verdubbelen spoor Olst-Deventer) en verplaatsen van goederenvervoer.
- Stimuleren we het gebruik van waterstof voor zowel particulier als vrachtverkeer.
- De A50 verbindt onze regio met de buitenring van steden rondom de Randstad van Eindhoven/Den Bosch, Nijmegen/Arnhem en Zwolle. Wij steunen verbetering van deze buitenring en richten ons speciaal op het deel Zwolle-Apeldoorn-Arnhem. Wij werken aan de uitvoering van ons Position Paper, de aanleg van een goede fietsverbinding Apeldoorn-Zwolle en lobby voor structurele verbetering aan weg en spoor.

Vervoer moet veilig, slim en duurzaam zijn, en bijdragen aan de kwaliteit van de leefomgeving.

Wat hebben wij nodig?

Randvoorwaarden

- Ruimte voor wonen en bedrijvigheid.
- Doordachte planning: woningbouw ruimtelijk zo plannen dat het leidt tot zo min mogelijk extra mobiliteitsbehoefte.
- Meer woningen, meer bedrijvigheid en meer studenten: dat vraagt om goede bereikbaarheid over weg en spoor.
- Meer inwoners vraagt om behoud en versterking van maatschappelijke, zorg en cultuurvoorzieningen.
- Energie(systemen) als onderdeel van de planvorming bij woningbouwopgaven.
- Meer speelruimte van het Rijk om de lokale regio in de energietransitie in de gebouwde omgeving te kunnen realiseren.

Samenwerkende partners

Aan de doelen voor het programma Slimme Groene Verstedelijking werkt een scala aan partners samen, ieder vanuit de eigen rol: gemeenten, provincies, woningcorporaties, onderwijsinstellingen, ondernemers vanuit diverse sectoren (van bouw tot digitalisering). In regionaal verband komen partijen bij elkaar om af te stemmen, gezamenlijk lobby te voeren, kennis te delen, elkaar te inspireren en te komen tot een gezamenlijke agenda en afspraken met provincies en Rijk.

Waarom kiezen nieuwe inwoners voor onze Regio?

‘Lekker veel bos om ons heen.’

Annemarie van Amerongen (39): ‘Voordat mijn man Jeroen (39) en ik naar deze regio verhuisden woonden we in Utrecht. We zijn bewust naar Apeldoorn verhuisd omdat mijn man daar is opgegroeid en we meer ruimte en natuur om ons heen wilden. Omdat ik een bedrijf heb in Zutphen, zijn we zeer recent met onze dochter Suun (6) en (pleeg)dochter Destiny (3) daar naartoe verhuisd. Nog steeds lekker veel bos om ons heen, maar in een stad waar nog meer tijd en rust lijkt te zijn.’

‘Geen snelweg te horen!’

Remco Bijl (50): ‘Ik ben met mijn vrouw (48) en drie kinderen (15, 13 en 10) vanuit Utrecht naar deze regio verhuisd. Utrecht is een drukke stad waar je overal – zelfs in het bos- een snelweg hoort. We hebben naar verschillende steden in de Stedendriehoek gekeken en zijn terecht gekomen in Zutphen. We zijn wel binnen 20 minuten op de A1 of de A12, maar we horen de snelweg niet meer. Heerlijk!’

‘Met de Veluwe in onze voortuin en de Achterhoek in de achtertuin is het prachtig wonen’

Ronald Fransen (65) en Vonneke de Raad (61) zijn in het najaar van 2022 vanuit Ouderkerk aan de Amstel naar de regio verhuisd: ‘We wilden weg uit de drukke randstad waar iedereen haast lijkt te hebben en mensen elkaar amper nog naar elkaar omkijken. We hadden één eis en dat was een NS-station. Zo zijn we in Zutphen terecht gekomen. Met de Veluwe in onze voortuin en de Achterhoek in de achtertuin is het prachtig wonen. Bovendien is het hier gemoedelijk, kleinschalig en authentiek. Mensen handelen bovendien vanuit vertrouwen en niet uit wantrouwen en dat is heel fijn.’

‘Betaalbaar en ruim wonen’

Rosa Scholtens (31): ‘Mijn vriend en ik hadden het enorm naar ons zin in Utrecht, maar we woonden klein en konden er als twee creatieve freelancers geen betaalbaar huis vinden met meer ruimte en een tuin. Vrijheid is voor ons belangrijk, dus ook financiële vrijheid. We wilden niet ons halve inkomen aan huur moeten betalen én wilden ook de vrijheid behouden om niet allebei fulltime te hoeven werken nu onze zoon klein is. Het oosten vinden we een prachtige omgeving en omdat we de open en relaxte sfeer in Utrecht zo fijn vinden, zijn we in de regio op zoek gegaan naar een stad met een vergelijkbaar gevoel. Dat werd Zutphen. We genieten nu van een fijne stad nabij de mooie IJssel én van een betaalbare én ruime woning.’

‘Wonen in het groen met de wereld dichtbij’

Ondernemer Adjo Tjon (40) verruilde hartje Utrecht voor Diepenveen (gemeente Deventer): ‘Vanwege gezinsuitbreiding zochten we naar een plek waar we de drukte kunnen opzoeken, dichtbij het groen. Ook hielden we rekening met de stijgende zeespiegel. Een huis kopen is een dure investering, daar willen we zo lang mogelijk van genieten. Het werd het mooie Diepenveen. Hier is het wonen in het groen met de wereld dichtbij. Waar de mensen open en nieuwsgierig zijn en zich actief inzetten voor hun dorp. Hier is er ruimte om te wonen, maar ook voor ideeën. Het is een dorp dat groeit, maar juist bewuste keuzes wilt maken en haar groene kracht niet wilt verliezen. Dat is de reden waarom ik er graag woon en mij als één van de aanjagers inzet voor de dorpsvisie 2030.’

Fotocredits: Grietje Mesman

‘Noaberschap kende ik niet, het was wel wat ik zocht’

‘We woonden samen in Amsterdam en toen we ons eerste kind kregen, besloten we dat we meer rust, ruimte en groen om ons heen wilden,’ aldus Rutger Beekman (38) die opgroeide in de Randstad. ‘Het werd Ede. Dat bleek het nét niet. Mijn vriendin Katinka (38) komt uit de Achterhoek, daarom zijn we in 2021 naar Laren (gemeente Lochem) verhuisd. We zijn er met de neus in de boter gevallen. We hebben ruimte rondom ons huis, bossen in de buurt, er is meer rust én Laren is een leuk dorp met veel actieve en betrokken inwoners. De basisschool is op fietsafstand en voorzieningen in Deventer en Zutphen zijn dichtbij. Mijn vriendin wilde graag het noaberschap weer ervaren. Ik kende dat niet, maar die sociale betrokkenheid was wel wat ik zocht. Ook dát hebben we hier gevonden.’

‘Voetballen in de tuin’

Aefke ten Hagen (47) is in mei 2021 verhuisd vanuit Utrecht naar Apeldoorn. Op indebuurt.nl/Apeldoorn publiceerde ze wekelijks een column over haar nieuwe leven in Apeldoorn: ‘In coronatijd zaten we samen op een kluitje in ons kleine huis in Utrecht. Mijn man en ik werkten destijds allebei op een steenworp afstand van ons huis. Dat was voor ons altijd een van de redenen om in Utrecht te blijven. Maar tijdens corona ontdekten we: we kunnen overal werken. We zijn ons gaan oriënteren op een huis met wat meer ruimte voor de jongens. We vonden een prachtig huis met een grote tuin waar veel in gevoetbald kon worden. We hebben geen spijt. Zelf ben ik een stadsmens, dus ik kom met liefde en plezier elke week in Utrecht. Mijn mannen gedijen het best bij groen, ruimte en rust. En ik ben het liefst bij mijn mannen, dus nu wonen we in Apeldoorn.’

02

Programma Vitaal Landelijk Gebied

Ons landelijk gebied is een belangrijk onderdeel van de identiteit van onze regio. In het landelijk gebied spelen heel veel verschillende maatschappelijke opgaven, zoals klimaatadaptatie, CO2 vastlegging, het stikstofvraagstuk, transitie van de landbouw, voedsel- en eiwittransitie, zorg voor biodiversiteit, ruimte voor energieopwekking, woningbouw, toenemende recreatie en mobiliteit. Al deze opgaven zijn concreet voelbaar op het platteland.

De druk op de ruimte is groot, waardoor de opgaven strijden om de vierkante meters. Om in de toekomst ook nog goed te kunnen wonen, werken en recreëren, werken we in regionaal verband gezamenlijk aan een logische en samenhangende indeling van de ruimte waarbinnen functies gecombineerd kunnen worden.

Een gezond toekomstbestendig water- en bodemsysteem is een voorwaarde voor een vitaal landelijk gebied, dus voor ons landschap, de biodiversiteit en voor een toekomstbestendige agrarische sector.

Doelen voor 2030:

1. Gezond en robuust water- en bodemsysteem
2. Leefbaar landelijk gebied
3. Hoge landschappelijke kwaliteit
4. Perspectief voor agrarisch ondernemerschap
5. Duurzaam voedselsysteem

01

Gezond en robuust water- en bodemsysteem

We werken aan een gezond robuust water- en bodemsysteem als randvoorwaarde voor een vitaal landelijk gebied, waar het goed wonen, werken en recreëren is. Nu én in de toekomst, in een veranderend klimaat.

We lopen tegen de grenzen van het water- en bodemsysteem aan. Het veranderend klimaat vergroot de opgaven die daarmee samenhangen. Water en bodem worden daarom sterker sturend en ordenend voor de ruimtelijke inrichting van ons land. Het is noodzakelijk dat we als regio onze krachten bundelen op dit thema, want water- en bodemsystemen houden zich niet aan gemeentegrenzen.

Om de regionale doelen te bereiken:

- Werken we samen met onze achterbannen aan een gezond en robuust water- en bodemsysteem.
- Maken we een gebiedsgerichte vertaling van het Vitaal Landelijk Gebied Gelderland (VLGG). Voor Deventer loopt dit via Deventer loopt dit via het PPLG Overijssel (Gebiedstafel Salland).
- Brengen we in beeld hoe klimaat, water en bodem sturend zijn in de ruimtelijke inrichting van het landelijk gebied.
- Maken we 'massa' van lokale initiatieven die gericht zijn op gezonde bodem en klimaatadaptatie.
- Zoeken we naar verdien-, en bedrijfsmodellen rondom bodem- en watersystemen. We bieden experimenteerruimte en pilots.

02

Leefbaar landelijk gebied

We zetten ons in voor de leefbaarheid van het landelijk gebied, zodat het er prettig wonen, werken en recreëren blijft.

Een aantrekkelijke landelijke woonomgeving vraagt nabijheid, ofwel goede bereikbaarheid van voorzieningen als winkels, zorg en onderwijs. Dit blijft vooral in de kleinere kernen een uitdaging vooral in de kleinere kernen een uitdaging blijft.

Daarnaast landen opgaven met een grote ruimtelijke impact – zoals de energietransitie – veelal in het landelijk gebied; de balans tussen natuur, recreatie, werken en wonen blijft een aandachtspunt.

Om de regionale doelen te bereiken:

- Realiseren we voor jongeren een betaalbaar woningaanbod in onze dorpen en zetten we in op geschikt woningaanbod voor ouderen om langer zelfstandig wonen in de dorpen mogelijk te maken.
- Bieden we ruimte voor alternatieve invullingen van leeggekomen agrarisch vastgoed.

- Verkennen we hoe we de bereikbaarheid van onze kernen op peil houden.
- Zetten we in op het behoud van (streek)buslijnen en beschikbaarheid van het OV en op een samenhangend netwerk van recreatieve verbindingen in de regio.

De balans tussen natuur, recreatie, werken en wonen blijft een aandachtspunt.

03

Hoge landschappelijke kwaliteit

We zorgen voor behoud en versterking van meer biodiversiteit en een hoge landschappelijke kwaliteit in een tijd dat veel opgaven impact hierop hebben.

We hebben een prachtig landschap met een rijke historie, daarover zijn inwoners en bezoekers van onze regio het eens. De kwaliteit van het landschap en de biodiversiteit staan onder druk, want we staan aan de vooravond van grote veranderingen. Er moet plaats blijven en worden gemaakt voor natuur, energie, stikstof, wonen, economie en recreatie.

Het komt allemaal samen in het landelijk gebied, waarbij we ook rekening moeten houden met de mogelijkheden en beperkingen die bodem en water met zich meebrengen. Het daarbij behouden van de landschappelijke, ecologische en cultuurhistorische kwaliteiten is complex. Gemeenten moeten deze moeilijke vraagstukken samen oppakken en de ondernemers in het gebied erbij betrekken, want besluiten hebben grote impact op het buitengebied.

Om de regionale doelen te bereiken:

- Brengen we het watersysteem en het huidige en gewenste landschappelijke netwerk in beeld.
- Inventariseren we de gewenste verbindingzones vanuit de gemeentes voor versterking van de groenblauwe dooradering.
- Stemmen we regionaal af bij afwegingen met een grote (ruimtelijke) impact op het landelijk gebied.
- Werken we samen aan gemeente overstijgende landschapsverbetering en versterken van de biodiversiteit, zoals brongebied Grote Wetering (Jsselvallei) en A1 miljoen bomen.
- Zoeken we als regio actief naar koppelkansen voor landschapsversterking bij de opgaven die er liggen.

04

Perspectief voor agrarisch ondernemerschap

Er is nog veel onzekerheid over de uitwerking en gevolgen van de stikstofaankpak, zeker voor agrarische ondernemers. Het rijk heeft een deel van de aanpak bij de provincie gelegd die hierover op 1 juli 2023 moet komen met een bod. Vanuit de Regio Stedendriehoek zitten wij aan tafel bij de opgavetafel Veluwe van de provincie Gelderland om zicht te houden op de aanpak. Wij letten daarbij vooral op het behoud van het agrarisch perspectief, logische versterking van natuur, en de rol die voor de gemeenten en regio daar uit volgt. We streven naar toekomstbestendige landbouw- en voedselsystemen die bijdragen aan een aantrekkelijk landschap, meer biodiversiteit en vermindering van impact op milieu en klimaat, met behoud van perspectief voor de agrarische sector.

Ruimte blijven bieden aan agrarisch ondernemerschap vraagt om verkenningruimte en experimenteren in de praktijk voor boeren en de hele agro- en foodketen, waaronder onderzoeksorganisaties, onderwijs, overheid en consumenten. De focus ligt daarbij op de omvorming naar meer natuurinclusieve landbouwsystemen, productie voor de korte ketens en neventakken, zoals energie, zorg of toerisme.

De veranderkracht van ondernemers in onze regio is groot. Om te kunnen veranderen zijn nieuwe passende bedrijfsmodellen nodig. Via partners als De Innovatie Coöperatie en Saxion

zetten we in op het vergroten van de kennis van ondernemers en verbinden we ondernemers in netwerken, bijvoorbeeld op het gebied van korte ketens (zoals Super die Boer) of natuurinclusieve landbouw.

Ondernemers gaan samen op zoek en proberen dingen uit. Dit kan niet zonder een krachtig netwerk dat experimenteeruimte en nieuwe inzichten aanreikt.

Om de regionale doelen te bereiken:

- Ondersteunen we ondernemers via de Innovatie Coöperatie bij het realiseren van innovatieve ideeën die bijdragen aan toekomstbestendige bedrijfsmodellen en natuurinclusieve bedrijfsvoering.
- Organiseren we een loketfunctie voor agrariërs en bedrijven uit de agrofood keten voor vraagstukken aangaande de landbouwtransitie.
- Ontwikkelen we prototypes van toekomstbestendige bedrijfsmodellen die bijdragen aan de transitie van de landbouw. We denken hierbij onder andere aan extensivering, duurzame toepassing en teelt van eiwit, biobased bouwmaterialen en neventakken zoals zorg, energie, lokaal voedsel, recreatie, agro-toerisme.
- Vertalen we de ontwikkelde prototypes en rollen we deze uitrollen naar de praktijk. Hierbij faciliteren wij kennisdeling en begeleiding door experts in de vorm van agrarische studiegroepen en kennisnetwerken.
- Versterken we de natuurinclusieve bedrijfsvoering in een robuust landschap door inzet van scholing over een gezonde bodem en natuurinclusieve landbouw, versterken we het netwerk en de ondersteuning van samenwerkingsverbanden.
- Stimuleren we de overstap naar kringlooplandbouw en doorgroei naar biologische landbouw.
- Ondersteunen we de realisatie van een agritechniek-hub waarbij de loonwerk- en mechanisatiebedrijven een belangrijke rol krijgen in de agrarische transitie en ontwikkeling van het buitengebied.
- Leveren we input voor het uitvoeringsprogramma van de provincie Gelderland onder het VLG (vitaal landelijk gebied Gelderland) en het PPLG (Provinciaal Programma Landelijk Gebied) via diverse opgavetafels: Veluwe, Achterhoek en West Overijssel. Dit samen nemen we tevens mee in ons regioarrangement.

Uitgelicht

De Innovatie Coöperatie

De Innovatie Coöperatie brengt vernieuwende ondernemers in de landbouw en hun samenwerkingspartners bij elkaar. Voor het leggen van nieuwe contacten, om elkaar te inspireren en voor het realiseren van ideeën van onderop. De Innovatie Coöperatie was eerst alleen actief in Lochem en nu ook als Regio Deal-project in de Regio Stedendriehoek. 'Boeren willen moderniseren, vernieuwen en inspelen op de wensen van de samenleving. Dat is ook broodnodig. Met deze vernieuwing dragen bedrijven bij aan maatschappelijke wensen en uitdagingen op het terrein van landschap, biodiversiteit en klimaat en versterken ze op de lange termijn ook hun positie in de markt', licht programmanager Erik Koldewey toe. 'Toch is dit innoveren in de praktijk niet zo eenvoudig en vanzelfsprekend. Vaak ontbreekt het ondernemers aan tijd, netwerk, kennis en geld om dit te kunnen doen. Juist daarom verdienen ze een steuntje in de rug bij het realiseren van hun ideeën.'

Vitaal landelijk gebied in de praktijk: Oxe geeft gas (OGG)

In de bv Oxe Geeft Gas werken vijf melkveehouders en drie lokale leveranciers sinds 2018 in een zogenaamde Bio-HUB samen aan de productie van biogas op de boerderij. Alle melkveehouders vergisten rundveemest van hun eigen boerderij. Bij deze vergisting ontstaat biogas, een duurzaam alternatief voor aardgas. Het geproduceerde biogas wordt vanaf de vijf boerderijen via een pijpleiding naar een centrale Bio-HUB getransporteerd. Van daaruit wordt het gezamenlijk geproduceerde gas verder vervoerd naar de eerste afnemers: ForFarmers en Royal GD (de gezondheidsdienst voor dieren).

Doel van het project is verduurzaming van de landbouw, een alternatief leveren voor aardgas én bijdragen aan het terugdringen van de stikstof- en methaanuitstoot. De Bio-HUB in Oxe levert sinds medio 2022 biogas en kan 600.000m³ per jaar produceren. Dit is voldoende om 400 huishoudens te verwarmen.

Daarnaast is ook het toekomstbestendig maken van de boerderij een belangrijk doel. Als regio zorgen we er voor dat de kennis die binnen dit project wordt opgedaan gedeeld wordt en beschikbaar is. Zo draagt dit project bij aan een duurzamere regio maar is het ook aantrekkelijk voor eindafnemers die hiermee hun eigen onderneming verduurzamen. Win-win, dus. Pieter Wolleswinkel, directeur ForFarmers Nederland: 'Wij hebben stevige ambities om onze eigen productie en logistiek verder te verduurzamen. Voor bepaalde stappen in het productieproces van ons veevoer is stoom nodig. Tot nu toe wordt de stoomketel met behulp van aardgas verwarmd, maar biogas is een duurzaam alternatief. We zijn er trots op dat we binnen de sector, en zelfs met onze klanten, hierin kunnen samenwerken en we dit alternatief kunnen toepassen in onze fabriek in Deventer. Dat past goed in onze duurzaamheidsstrategie 'Going Circular', waarin we kringlopen willen sluiten.'

De Bio-HUB in Oxe is een Regio Deal-project. Het wordt voor een belangrijk deel gefinancierd door het Rijk. Hiernaast is het mede mogelijk gemaakt door bijdragen van provincies Overijssel en Gelderland en gemeente Deventer.

05

Duurzaam voedselsysteem

We werken aan een duurzaam voedselsysteem, waarin ook ander voedsel - met meer plantaardige eiwitten - en voedsel uit eigen regio een belangrijke plaats innemen.

Ons huidige voedselsysteem is in de toekomst steeds minder houdbaar. Daarom ondersteunen we de ontwikkeling van een duurzaam voedselsysteem en het versterken van vraag en aanbod van duurzaam lokaal voedsel. Ook werken we mee aan de eiwittransitie en stimuleren we CSA's (community supported agriculture, buurtboerderijen dus) en voedsel coöperaties. Het stimuleren van consumentbetrokkenheid draagt bij aan de brede welvaart doordat consumentleden zich verbinden aan het afnemen van de producten van één of meerdere boeren of producenten. Door het kiezen voor producenten met een duurzame bedrijfsvoering uit de directe omgeving voelen mensen zich verbonden en geeft het hen invloed op de leefomgeving.

- Werken we aan het vergroten van aantal (onbemande) verkooppunten voor lokale producten.
- Werken we aan projecten gericht op de eiwittransitie (zowel voor dierlijk veevoer als humane consumptie).
- Stimuleren we initiatieven waarin consumentleden zich verbinden aan het afnemen van de producten van één of meerdere boeren of producenten.
- Stimuleren we het gebruik van lokale producten in de institutionele markt (ziekenhuizen, instellingen) en in de bedrijfscatering bij overheden en bedrijven, onder meer door bewustwording en ondersteuning bij aanbestedingstrajecten.

Om de regionale doelen te bereiken:

- Zetten we in op consumentenbewustwording rondom korte voedselketens.
- Versterken we het netwerk van korte ketenproducenten en afnemers.

Uitgelicht

Super Die Boer

Niks lekkerder dan verse producten op je bord, rechtstreeks van de lokale boer of ondernemer. En hoe korter de keten, hoe beter bovendien. Dat zien ook steeds meer consumenten in. Daarom is in 2022 binnen Regio Stedendriehoek de campagne 'Super Die Boer' gelanceerd. Een initiatief om de inwoners van de regio te wijzen op de mogelijkheden om lokale producten in de regio te kopen. Van groente en fruit tot aan brood en vlees. Op de website www.superdieboer.nl staan zoveel mogelijk lokale ondernemers die binnen de regio hun producten aanbieden. Dat kunnen boeren zijn, supermarkten die lokale producten verkopen, maar ook lokale bakkers, restaurants en slagers. Op de website staat een kaart met adressen voor de lekkerste producten. Bijvoorbeeld van lokale initiatieven als De Pantry, coöperatie 'Van Onze Grond' én burgerboerderij 'De Patrijs'.

Super die Boer is geïnitieerd door Regio Stedendriehoek en gesubsidieerd door EU en provincie Gelderland.

Wat hebben wij nodig?

Randvoorwaarden

- Budget voor consumentenbewustwording en gebiedsprocessen.
- Projectmatige financiering voor onderzoeken en visieontwikkeling, pilots gericht op bedrijfs- en verdienmodellen.
- Ruimte en financiering voor groenblauwe dooradering, behoud biodiversiteit en landschapsversterking.
- Samenwerking met agrariërs en andere betrokkenen gericht op toekomstbestendig ondernemen.
- Financiering voor begeleiding, cursussen (NIL, extensivering)

Samenwerkende partners

De ontwikkeling van toekomstbestendige landbouw- en voedselsystemen vraagt om inspanning en samenwerking van onder andere: boeren, de agro- en foodketen, kennisinstellingen, De Innovatie Coöperatie, loonwerkers- en mechanisatiebedrijven, onderwijs, overheid en consumenten.

03

Programma Regionale Economie van de Toekomst

Een sterke regionale economie en goed functionerende bedrijven creëren werk en inkomen. Dat is belangrijk voor de bestaanszekerheid van onze inwoners. Het midden- en kleinbedrijf is de drijvende kracht van onze regionale economie. De gewenste groene en digitale groei vraagt om meer en toekomstbestendige werklocaties.

Om die sterke regionale economie te behouden is het nodig om blijvend werk te maken van een goed vestigingsklimaat. Tegelijkertijd zijn er grote opgaven: van personeelstekorten tot de energietransitie en digitalisering. Dit vraagt om aandacht en investeringen van de regio als geheel. We investeren daarom in de randvoorwaarden voor een vitaal en toekomstbestendig bedrijfsleven zoals de beschikbaarheid van onderwijs en onderzoek, een goede bereikbaarheid (ook digitaal), duurzame energiesystemen en natuurlijk de fysieke ruimte om te ondernemen.

Als regio gaan we in het programma Regionale Economie van de Toekomst samen aan de slag om de economie van de Regio Stedendriehoek toekomstbestendig te maken en te houden.

Doelen voor 2030:

1. Ruimte voor werk door uitbreiding van bedrijventerreinen
2. Toekomstbestendige bedrijventerreinen
3. Een veerkrachtige arbeidsmarkt
4. Logistiek ecosysteem A1/IJssel
5. Kweekplaats voor groene en digitale groei in het mkb

01

Ruimte voor werk door uitbreiding van bedrijventerreinen

We regelen ruimte voor werk door locaties te creëren. Daarbij spelen we in op nieuwe ontwikkelingen, veranderende inzichten en behoeften van bedrijven en medewerkers.

De druk op ruimte in de regio is groot en de beschikbare kavels voor bedrijven zijn nagenoeg op. Bovendien voeren de woningbouwplannen de druk op de beschikbare ruimte op. Ook de complexiteit en dynamiek van de samenleving neemt toe, waardoor we in de planning van ruimte flexibel willen blijven, zodat we adequaat kunnen reageren op toekomstige ontwikkelingen. We moeten werklocaties slim en constructief kiezen en inplannen om in te kunnen spelen op kansen en bedreigingen, bijvoorbeeld op het gebied van digitalisering en verduurzaming.

Om de regionale doelen te bereiken:

- Ontwikkelen we de regionale visie 'Ruimte voor Werk'.
- Stellen we een bedrijvenprognose 2030-2040 op met daarin de kwalitatieve en kwantitatieve vraag naar ruimte voor bedrijven.
- Maken we afspraken over de uitbreiding van bedrijventerreinen in 2030, met een doorkijk naar 2040.

02

Toekomstbestendige bedrijventerreinen en werklocaties

We regisseren investeringen in bedrijventerreinen en werklocaties, zodat deze passen bij een productieve, duurzame toekomst.

Bedrijventerreinen blijven ook in de toekomst de werkplek waar ondernemers toekomstbestendig kunnen ondernemen. De regio versterkt met alle betrokkenen de toekomst- en klimaatbestendigheid van deze bedrijventerreinen door het faciliteren van herstructurering, revitalisering, verduurzaming, beveiliging en het vergroten van de organisatie- en participatiegraad.

Bedrijven willen van het gas af en overschakelen naar duurzame energie, reststromen uitwisselen en afvalstromen verwerken tot nieuwe producten. Door te investeren in energietransitie en verduurzaming, besparen ze op kosten en grondstoffen en bieden ze een aantrekkelijke en gezonde werkomgeving voor medewerkers.

We maken ons sterk voor de ontwikkeling van decentrale en duurzame energiesystemen, op een afgebakend geografisch gebied. Dit hangt nauw samen met de transitie die nodig is om zonder aardgas te voorzien in de warmtebehoefte van bedrijven in onze regio. We hebben daarbij aandacht voor energieopslag als noodzakelijke voorziening om pieken en dalen in die duurzame energiesystemen op te vangen. Ook het mogelijk maken van de productie van groene waterstof en toepasbaarheid van waterstof in ons toekomstig energiesysteem hoort bij de aanpak.

De regio bouwt mee aan een toekomstbestendige infra voor energie. We werken aan het vergroten van de regionale samenwerking op het gebied van energieopwekking, bijvoorbeeld door de oprichting van een gebiedscoöperatie waarin lokale coöperaties samenwerken. Onderdeel hiervan is het in korte ketens kunnen uitwisselen van energie tussen bedrijven onderling, het maken van afspraken en krachtenbundeling op de juiste schaalgrootte.

Om de regionale doelen te bereiken:

- Verkennen we in 2023 op welke bedrijventerreinen het realiseren van parkmanagement kansrijk is om een impuls te geven aan het verduurzamen van bedrijventerreinen.
- Faciliteren en ondersteunen we bedrijventerreinen met het ontwikkelen van smart energy hubs (decentrale opwek, opslag en distributie van energie) en bouwen daarin een kennispositie op, ook als het gaat om de gemeentelijke rolname in dergelijke decentrale energiesystemen
- Helpen we bedrijventerreinen met verduurzaming, herstructurering, revitalisering en beveiliging.
- Vergroten we de organisatiegraad en participatiegraad van bedrijventerreinen en werklocaties.
- Voeren we lobby voor capaciteitsvergroting en verzwaring van het (energie)netwerk.

03

Een veerkrachtige arbeidsmarkt

We werken vanuit een regionaal en mensgericht ontwikkelperspectief voor de arbeidsmarkt.

De arbeidsmarkt is in beweging. Er ontstaan nieuwe banen en beroepen met innovatieve werkvormen en werkarrangementen. Ondernemers in de regio hebben een sociaal duurzame voedingsbodem nodig om mee te kunnen bewegen met de ontwikkelingen.

We steunen maatregelen die bijdragen aan een wendbare, weerbare beroepsbevolking en kansen bieden voor de ontwikkeling van de economie en brede welvaart. Het gaat dan concreet om het stimuleren van de aantrekkelijkheid van werkgevers en het inzetten op vaardigheden in plaats van diploma's of werkervaring, want werkenden ontwikkelen zich steeds meer gedurende hun hele werkzame leven. We zetten in op het vergroten van arbeidsproductiviteit en arbeidsparticipatie door onbenut arbeidspotentieel krachtiger te mobiliseren. Om de veerkracht van bedrijven en werknemers te versnellen, versterken we de samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven in campussen, techniekhubs, learning communities en ecosystemen. Dit doen we samen met andere betrokken partijen en samenwerkingsverbanden zoals de arbeidsmarktregio.

Om de regionale doelen te bereiken:

- Ontwikkelen we in 2023 met onze achterban een human capital agenda voor groei in groene en digitale vaardigheden die onze economie versterken.
- Leveren we in 2023 actieplannen op voor impactvol ondernemen, groene en digitale groei, zodat bedrijven en beroepsbevolking inzicht krijgen in de behoefte aan kennis en innovatie.
- Bieden we een podium aan het regionale bedrijfsleven om met kansrijke activiteiten jonge mensen te binden en te boeien.
- Stimuleren we het creëren van extra stage-, leerwerk- en ervaringsplekken voor het opleiden van studenten beroepsonderwijs, zowel binnen bedrijven als in techniekhubs of fieldlabs.
- Faciliteren we de groei van intersectorale mobiliteit en het versterken van posities op de arbeidsmarkt.
- Ondersteunen we de vorming van specifieke leergemeenschappen waarin bedrijven, werkenden, studenten en kennisinstellingen samen oplossingen ontwikkelen voor de uitdagingen van de toekomst.
- Wij stimuleren dat inwoners en bedrijven weten waar ze terecht kunnen voor vragen over een leven lang ontwikkelen door regionaal aan te sluiten bij lobby.
- Steunen we de lobby voor ruimte in capaciteit en regelgeving voor de onderwijsinstellingen om zich in te kunnen zetten voor de regio.

04

Logistiek ecosysteem A1/IJssel

We versterken de samenwerking in de logistiek om goederentransport te verduurzamen, slimmer te organiseren en meer vaart in de havens te realiseren.

De A1-corridor is een onderdeel van een belangrijk internationaal transportnetwerk waar dagelijks veel bedrijven gebruik maken van spoor-, water- en snelwegen richting binnenlandse en buitenlandse afzetmarkten. De logistieke sector biedt omvangrijke werkgelegenheid.

De regio werkt aan het verbeteren en verduurzamen van de transportinfrastructuur. We willen het vervoer over water in plaats van de weg stimuleren door de bevaarbaarheid van de IJssel op peil te houden, de bereikbaarheid van de binnenhavens van Lochem, Deventer en Zutphen te garanderen en de havens te versterken en te verduurzamen. Dit sluit aan op de ambitie van de provinciale omgevingsvisies en geeft invulling aan de (Europese) ambities voor de North Sea-Baltic Corridor.

De regio zet in op het optimaliseren van logistieke ketens en de transitie naar schoon en slim transport. Hiermee worden stappen gezet in het verduurzamen van goederenvervoer (van weg naar water), het digitaliseren van de logistieke dienstverlening en het versterken van de bereikbaarheid van de regio.

Regio Stedendriehoek richt zich op de hele logistieke keten (weg-, water- en spoorinfrastructuur) door goede voorbeelden uit te wisselen, een gezamenlijke aanpak te stimuleren, te verduurzamen en slimme logistieke oplossingen toe te passen.

De regio zet in op het optimaliseren van logistieke ketens en de transitie naar schoon en slim transport.

Om de regionale doelen te bereiken:

- Bouwen we verder aan een regionaal netwerk van bedrijven, overheid en onderwijs voor de aanpak van opgaven die op de logistiek afkomen.
- Leveren we in 2023 een actieplan op om de logistieke arbeidsmarkt te versterken.
- Voeren we een pre-verkenning uit voor het verlengen van de Prins Bernardsluis Deventer voor een Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport.
- Faciliteren we de realisatie van clean energy hubs voor logistiek
- Zorgen we voor de inzet van een logistiek kennismakelaar, die ondernemers en hun samenwerkingsverbanden ondersteunt bij het toepassen van slimme en schone logistieke oplossingen.
- Zetten we samenwerking binnen Port of Logistics Overijssel voort.
- Lobbyen we bij het Rijk met betrokken partijen voor:
 - Aanpak IJsselbruggen Zutphen.
 - Verbeteren havens en kades in Lochem.
 - Verbeteren bereikbaarheid havens Deventer en Zutphen.
 - Vervanging Prins Bernardsluis Deventer.
 - Verkennen we de haalbaarheid van een derde IJsselbrug bij Zutphen bij bedrijventerrein De Mars. De derde IJsselbrug richt zich op een betere regionale doorstroming van het verkeer, het beter verbinden van de verschillende provinciale wegen rondom Zutphen, de leefbaarheid van de woonomgeving en de economische versterking van de regio.

05

Kweekplaatsen voor groene, digitale en impactvolle groei in het MKB

We ondersteunen het ontstaan van sterke thematische ecosystemen, gecentreerd rondom het midden- en kleinbedrijf, om vanuit ondernemerschap groene en digitale trends als kansen en mogelijkheden te benutten.

Het MKB wordt uitgedaagd door crises, ontwikkelingen in de markt en op de arbeidsmarkt, energievraagstukken, verduurzaming, veiligheid en digitalisering. In al deze uitdagingen spelen kennis en innovatie een sleutelrol. De toekomstbestendigheid van het mkb zit in oplossingen voor de noodzakelijke grondstoffen- en energietransitie, circulaire bedrijfsmodellen en een efficiënte en klimaatneutrale bedrijfsvoering. Het is belangrijk dat de ondersteunende dienstverlening aan het MKB vanuit de samenwerkende gemeenten op orde is.

In Regio Stedendriehoek zijn verschillende initiatieven die bedrijven samenbrengen en vooruithelpen. Initiatieven en innovaties die de kennis van bedrijven en organisaties bevorderen, brengen we regionaal verder waarbij we de nadruk leggen op verduurzaming, energie en digitalisering. We doen dit in combinatie of in verbinding met onderwijsorganisaties en maken daarbij gebruik van hun hubs, labs en werkplaatsen. De regio stimuleert thematische samenwerking in de triple helix (overheid, ondernemers en onderwijs) en de organisatiegraad van bedrijven en instellingen met onder andere Cybersmart, Centrum voor Veiligheid en Digitalisering, Digismart, De Kien, Digitale Werkplaats, TradeOffice Stedendriehoek, De Gasfabriek en Impact Ondernemers.

Vanuit het regionale Programma Mobiliteit blijft de regio het mkb ondersteunen om de transitie naar slimme, duurzame mobiliteit te kunnen maken.

Om de regionale doelen te bereiken:

- Werken de gemeenten Apeldoorn en Deventer samen aan het uitbouwen van een regionale mkb-ondersteuningsinfrastructuur.
- Verkennen we in 2023 de behoeften en mogelijkheden om enkele plaatselijke stimuleringspilots (bijvoorbeeld Cybersmart, Digismart en SDGsmart) te ontsluiten voor ondernemers in de gehele regio.
- Stimuleren we dat ondernemers meedoen rondom hubs, fieldlabs etc. gericht op digitalisering en verduurzaming.
- Helpen we bedrijven met het implementeren van slimme en schone mobiliteit.
- Stimuleren we deelname van bedrijven aan acties die bijdragen aan verduurzaming van woon-werkverkeer en werk-werkverkeer.
- Lobbyen we voor een versterkte rol van steden en regio's om samen met onze achterban het mkb te kunnen versterken.
- Helpen we bedrijven om circulaire bedrijfsvoering te implementeren.
- Stimuleren en ondersteunen we ondernemers die werk willen maken van de Sustainable Development Goals en het professionaliseren van hun verdienmodel op het gebied van impact ondernemen met start-up en scale up programma's en makelaars met mandaat.

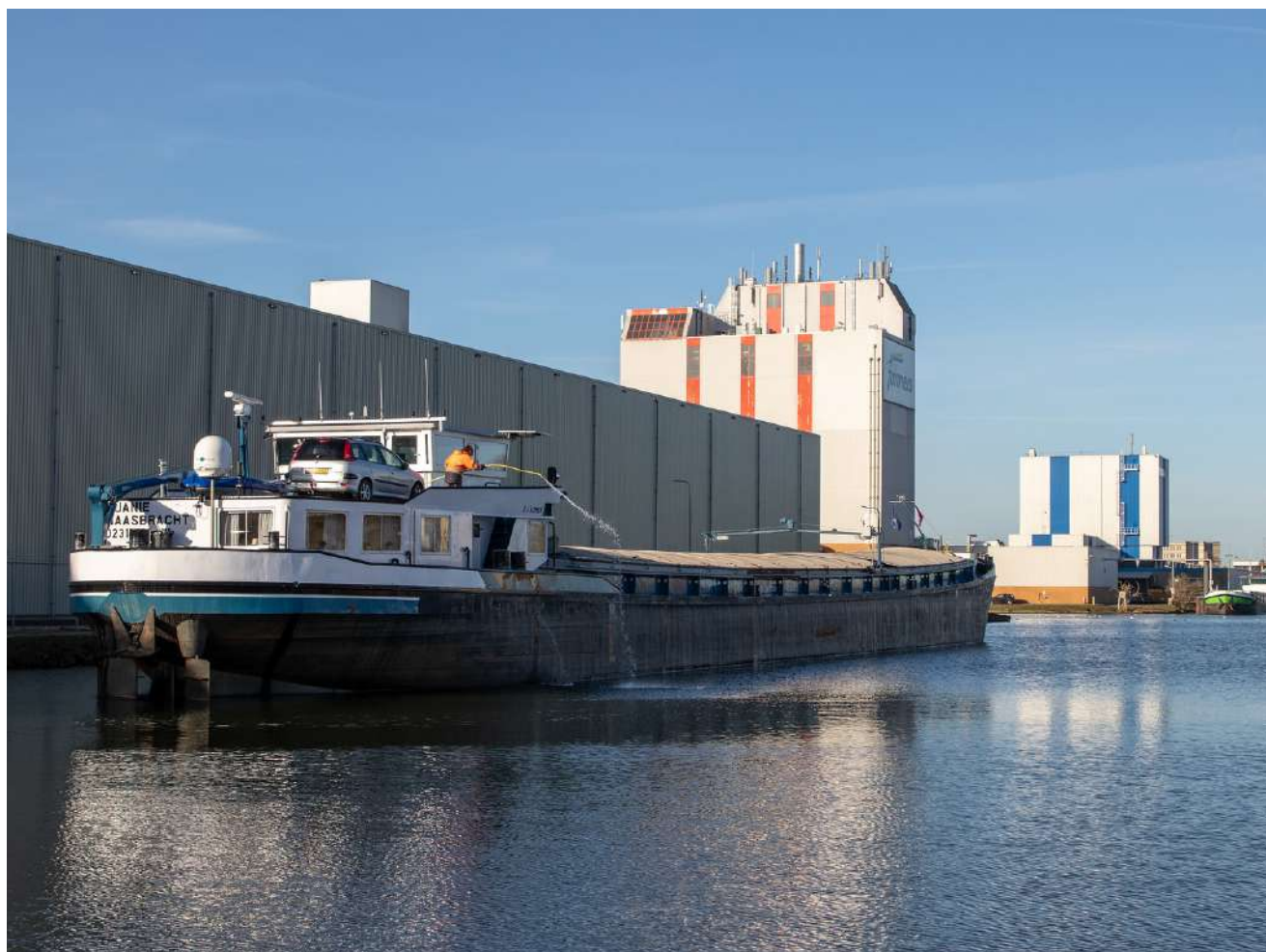
Wat hebben wij nodig?

Randvoorwaarden

- Triple helix partners realiseren elk vanuit eigen kracht hun inbreng binnen hun eigen regelruimte.
- Bedrijven versterken onderling het organiserend- en loopvermogen.
- Verwerven van landelijke middelen voor o.a. de transformatie bedrijventerreinen en werklocaties, de MKB-ondersteuningsstructuur en ontwikkeltrajecten.
- Nauwe samenwerking met de arbeidsmarktregio (FactorWerk en haar partners)

Samenwerkende partners

Een sterke regionale economie en goed functionerende bedrijven vragen om aandacht en inspanning van ondernemers, overheid, onderwijs en kennisinstellingen, aangevuld met organisaties die zich richten op mobiliteit, digitale toepassingen, duurzaamheid en toekomstgericht ondernemen. Samenwerken is cruciaal, daarom wordt het samenbrengen van ondernemers gestimuleerd, de samenwerking op bovenregionaal niveau mogelijk gemaakt en kennis en informatie over ontwikkelingen en de uitdagingen van de toekomst gedeeld. Naast overheden, ondernemers en onderwijs zijn toekomstgerichte organisaties betrokken, waaronder Cybersmart, Centrum voor Veiligheid en Digitalisering, Digismart, SDGsmart, De Kien, Digitale Werkplaats, TradeOffice Stedendriehoek, De Gasfabriek, Ondernemershuis Deventer, techniekhubs en Impact Ondernemers.

Regionale economie van de toekomst in de praktijk: MKB Trade Office verbindt bedrijven en bevordert export

Ondernemers in de regio verbinden en ze sterker maken in export, dat zijn de doelen van MKB Trade Office. Inmiddels heeft MKB Trade Office ruim 600 bedrijven in kaart gebracht en verder geholpen. Dat gebeurt naast het voeren van gesprekken met ondernemers ook door het organiseren van handelsmissies en workshops. 'Verbindingen leggen is onze basis.'

Uitbreiding in de regio

Die export bevorderende activiteiten werden in eerste instantie gefinancierd vanuit MKB Deventer. Om te kunnen uitbreiden buiten Deventer was meer nodig. 'Dankzij de Regio Deal konden we in 2021 starten met MKB Trade Office. Hiermee kunnen we voor ondernemers in de hele regio van betekenis zijn op het gebied van export. MKB Trade Office is nu een zelfstandige stichting met een professioneel bestuur en een eigen strategie. Erik de Boer is directeur en Marco Kok contactpersoon namens MKB Deventer.'

Verbindingen leggen

Wat Marco Kok en Erik de Boer vooral doen is verbindingen leggen. Erik de Boer: 'Een van de doelstellingen van MKB Trade Office was het in kaart brengen van 300+ bedrijven in de regio die exporteren. Inmiddels zitten we al op 600 bedrijven, voornamelijk in Regio Stedendriehoek die internationaal actief zijn. We bezoeken een bedrijf, brengen in kaart wat ze doen en we kijken of we ze verder kunnen helpen als het gaat om export. Uit elk gesprek komen wel een aantal leads voor de ondernemer. Soms kunnen we ze in contact brengen met ons contactpersoon in een specifiek land, soms vertellen we over subsidieregelingen die er zijn of we verbinden bedrijven onderling. De afgelopen jaren hebben we al veel ondernemers verder geholpen.'

Het netwerk

Dat succes komt mede door het enorme netwerk. Erik: 'Marco kent verschrikkelijk veel bedrijven en zelf loop ik ook al even mee. Als wij een bedrijf in Deventer of omstreken niet kennen, heeft het behoorlijk zijn best gedaan om onder de

radar te blijven.' En dat netwerk is er ook internationaal. 'Mede dankzij onze partners zoals de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, NLinBusiness en het ministerie van Buitenlandse Zaken hebben we een groot netwerk in de hele wereld. Het moet al gek gaan willen we een ondernemer niet verder kunnen helpen. We helpen zowel ZZP'ers als multinationals.'

Auping in Colombia

Een prachtig voorbeeld van een succesvolle match is die van Auping. In juni 2022 is de eerste Auping beddenwinkel in Bogota geopend. Mede dankzij MKB Trade Office. 'Colombia is niet het eerste land in Zuid-Amerika waar je aan denkt, maar het ondernemersklimaat is er nu heel goed. Wij hebben Auping in contact gebracht met ons contactpersoon in Colombia.' Justin Imhof is Area Sales Manager bij Auping en Business Club lid van MKB Trade Office. 'We doen al 25 jaar succesvol zaken in Brazilië en daarom wilden we uitbreiden in Zuid-Amerika. Colombia bleek heel kansrijk. Met behulp van het team van Holland House Colombia zijn we in contact gekomen met Euromattress. Euromattress heeft zelf al veertien winkels in Colombia. Binnen hun winkels kan Auping shop-in-shops openen. Op deze manier kunnen we als Auping naamsbekendheid creëren, mede omdat Euromattress een deel van de marketing voor ons doet. Ons einddoel is een Auping Flagship Store in hoofdstad Bogota te openen.'

Verbindende boeken & bijeenkomsten

De verhalen van de ondernemers die Erik en Marco spreken staan op de website en in de boekenreeks 'Made in...'. waarvan inmiddels twee Deventer, één Voorster én een Apeldoornse editie is verschenen. 'Ook de boeken zijn weer verbindend', weet Marco. 'Ondernemers lezen over hun collega's en zien daarin aanknopingspunten voor contact. Laatst was er een ondernemer die in het boek 'Made in Apeldoorn' las over plaatselijke ondernemers. Nu bestelt hij onderdelen bij vier lokale bedrijven in plaats van in het buitenland. Zo wordt ook lokale economie versterkt.' Naast de een-op-een gesprekken organiseert MKB Trade Office ook handelsmissies, ondernemerssafaris en themabijeenkomsten. Met Malmö in Zweden, Sibiu in Roemenië en Rostock in Duitsland zijn bovendien extra warme banden. Erik de Boer: 'Hier zitten contactpersonen die extra veel kunnen betekenen voor ondernemers.'

Leerpunt

Natuurlijk gaat niet álles al 100% goed. Erik: 'Waar we nog in kunnen leren is het stellen van prioriteiten en het aanbrengen van focus. Want er komt meer op ons af dan we aankunnen. Dan moet je focus aanbrengen. Maar als je zo enthousiast bent is nee zeggen heel moeilijk.' Marco vult aan: 'En we moeten zorgen dat we gegevens borgen. In ons systeem zetten we informatie over bedrijven. Als je bijvoorbeeld wilt weten wie naar Oekraïne exporteert, kun je dat met één druk op de knop opzoeken. Maar dat werkt alleen als je het goed bijhoudt.'

Spin-off

Erik: 'In 2014 is door Windesheim een onderzoek gedaan naar exporterende bedrijven in deze regio en daaruit bleek dat we achterbleven bij de rest van Nederland. Er is geen herhalingsonderzoek gedaan maar die achterstand is absoluut ingehaald. We hebben met de Regio Deal een mooie subsidie gehad van het rijk, maar als je uitrekent wat dat oplevert kom je op een bedrag dat vele malen groter is. Met het juiste duwtje in de rug gaat het soms om miljoenen extra omzet voor deelnemende bedrijven. En daar komen nog extra banen en behoud van bedrijven voor de regio bij. De spin-off is enorm. Niet voor niets zeggen we: Connecting Companies!'

De Regio Deal levert een veelvoud op van alleen deze rijkssubsidie.

Samen werken aan de regio

De komende jaren staat ons als regio een hoop te doen. Het boeken van resultaten en daarmee het realiseren van de regionale ambities op het gebied van brede welvaart vraagt wat van ieder van ons. We hebben elkaar nodig om succesvol te zijn: de overheden, ondernemers en onderwijs- en kennisinstellingen.

Effectieve regionale samenwerking

Dé regio bestaat niet. We werken samen op verschillende schalen, met verschillende actoren en op verschillende onderwerpen. Tegelijkertijd werken we vanuit een regionale uitvoeringsagenda die een meerwaarde biedt aan 8 gemeenten, 2 provincies, onderwijs, ondernemers en regionale netwerkorganisaties. We profiteren allemaal van de verschillende vormen van samenwerken; van schaalvoordelen en lobby tot leren van en met elkaar. Dat rollen en betrokkenheid verschillend kunnen zijn, is geen probleem. We gaan immers uit van onderling vertrouwen en het behalen van de doelen van de programma's om daarmee te komen tot een regio die in balans is.

Bouwen aan vertrouwen en onderlinge relaties

In deze uitvoeringsagenda hebben we het veelvuldig over 'we', omdat we samen werken aan de regio en weten dat we elkaar nodig hebben om daarin succesvol te zijn. Bouwen aan vertrouwen en onderlinge relaties is cruciaal voor effectieve regionale samenwerking. Dat vraagt om een nieuwsgierige houding richting samenwerkingspartners die andere stijlen van werken en wellicht andere belangen hebben. Het vraagt om soms een stapje terug te zetten omdat dit past bij het gezamenlijke regionale doel. De regio zet daarom de komende jaren naast het uitvoeren en borgen van de agenda ook in op het stimuleren en faciliteren van effectieve regionale samenwerking. Dat doen we bijvoorbeeld door het organiseren van informele en formele ontmoetingen om de betrokkenheid van en verbinding tussen raadsleden, statenleden, ondernemers, onderwijs- en kennisinstellingen en andere betrokkenen te versterken en vertrouwen te laten groeien. En ook door te experimenteren met triple helix clusters op integrale dossiers, zoals de stationsgebieden en het logistiek ecosysteem A1/IJssel.

Datagedreven werken

Een regiobreed instrument voor monitoring helpt ons resultaten te bewaken en verantwoording af te leggen over onze activiteiten aan besturen, financiers en stakeholders. Het instrument laat zien of beoogde doelen worden behaald, zowel op operationeel - en projectniveau als op strategisch niveau. We willen de goede dingen doen en de goede dingen goed doen. Daarom ontwikkelen we de eerder ontwikkelde regiomonitor door naar een nieuwe systematiek. De regiomonitor meet en communiceert hoe de regio ervoor staat aan de hand van ruim 200 indicatoren.

De informatie die wordt gemonitord in de nieuwe systematiek is in te delen in verschillende soorten informatie:

- Resultaten in concrete initiatieven en projecten.
- Governance in de regio: de samenwerking tussen regionale stakeholders.
- Beoogde maatschappelijke effecten en beleidsindicatoren.
- Brede welvaart in onze regio, waaronder de scores op de SDG's.

Onze monitorsystematiek bevat data en indicatoren die aansluiten bij de doelen en resultaten in onze regionale samenwerking. De gegevens van deze monitor zijn - onder voorwaarde van bronvermelding - vrij te downloaden en te gebruiken. Met de monitor laten we zien hoe het gaat met onze regio. Bij concrete activiteiten uit uitvoeringsagenda's en regiodeals benoemen we de maatschappelijke effecten waaraan we willen bijdragen en bewaken we de voortgang. De kwaliteit van samenwerking tussen regionale stakeholders is doorslaggevend voor de resultaten die we bereiken en de maatschappelijke effecten waaraan wij bijdragen. Daarom nemen we dit ook op in onze monitoring. Naast economie, inkomen en onze natuurlijke omgeving staan ook ons welzijn en welbevinden centraal, dus onderwerpen als gezondheid, inclusie, onderwijs, leefomgeving en andere aspecten die ons leven en onze toekomst beïnvloeden. We zien ze ook terug in de SDG's. Door te meten, weten we hoe het met onze bredere welvaart gaat.

De verdieping op onze agenda heeft blijvende grote toegevoegde waarde

Begin 2020 werd de Regio Deal toegewezen aan Regio Stedendriehoek. De bekrachtiging daarvan gebeurde mede dankzij de handtekeningen van gedeputeerden Jan van der Meer van Gelderland en Eddy van Hijum van Overijssel. 'Wat de Regio Deal ons met name heeft gebracht is een solide fundament voor de onderlinge samenwerking tussen rijk, provincies, gemeenten en regio waar ook deze Uitvoeringsagenda baat bij heeft gehad.'

Wat is de toegevoegde waarde van de Regio Deal?

'Het was heel goed nieuws dat het rijk de Regio Deal toeweest aan de Cleantech Regio,' aldus Jan van der Meer (Gelderland). 'En niet alleen vanwege de lijst projecten die mede dankzij de Regio Deal van start kon. Met name de probleemanalyse van de regio die aan de toekenning voorafging, is heel waardevol geweest. Soms is de jacht leuker dan de vangst zou ik bijna willen zeggen. Zo'n breed gedragen gezamenlijke analyse helpt de voortgang van de regio. De toegevoegde waarde van de Regio Deal zit hem dan ook enerzijds in de onderlinge samenwerking tussen gemeenten, provincie en rijk en anderzijds dragen de projecten op een mooie manier bij aan de brede welvaart onze provincie.'

Eddy van Hijum (Overijssel) kan dat alleen maar beamen. 'We hebben ons bij het indienen van de Regio Deal écht fundamentele vragen gesteld. Wat is het profiel van onze regio, op welk schaalniveau willen we dingen aanpakken en welke projecten dragen daadwerkelijk bij aan de uitdagingen waar we voor staan? Dat heeft uiteindelijk een aantal hele mooie, concrete projecten opgeleverd.'

Wat was belangrijk voor de toekenning?

Eddy van Hijum: 'Dat de Regio Deal is toegekend heeft volgens mij een aantal redenen. Het aanbrengen van focus op de actielijnen Cleantech Werkt en Groene Groei was daarin een hele belangrijke. In de zes programma's en de projecten die daar onder vallen, zijn heel concrete resultaten beschreven. Ook de samenhang tussen de projecten en het feit dat ze elkaar versterken heeft geholpen. Bovendien hebben we laten zien dat we de Regio Deal zelf ook iets waard vinden door zelf ook financiële middelen beschikbaar te stellen. Ik denk dat deze aspecten doorslaggevend zijn geweest.'

Eddy van Hijum (Overijssel)

Jan van der Meer (Gelderland)

Wat gaat er blijvend beter dankzij de Regio Deal?

‘De Regio Stedendriehoek is geen natuurlijk samenwerkingsverband. Het is een bedachte regio waarin het van groot belang is om samen te werken om tot een gezamenlijk verhaal te komen’, aldus Jan van der Meer. ‘De Regio Deal was een goede oefening in samenwerken want ik denk dat ook de totstandkoming van de Strategische Agenda, de Uitvoeringsagenda en het Ruimtelijk regioverhaal er baat bij hebben. De hele trits die volgde op de Regio Deal was mogelijk stroever tot stand gekomen als er niet al een fundament voor de onderlinge samenwerking tussen rijk, provincies, gemeenten en regio was gelegd.’

Zijn er dingen blijvend veranderd?

‘De verdieping op onze agenda heeft blijvende grote toegevoegde waarde’, aldus Eddy van Hijum. ‘Door zo intensief de diepte in te gaan en met de partners echt op zoek te gaan naar ‘wat willen we nou écht voor de regio’ zijn de onderlinge relaties verstevigd en dat is alleen maar positief voor de regio. En de projecten zoals de ontwikkelingen op het gebied van waterstof, biogas, het slimmer maken van de maakindustrie en de verduurzaming van het bedrijfsleven dragen allemaal bij aan een brede welvaart. Daarin samenwerken levert voordelen op. Dat zie je ook tussen Deventer, Apeldoorn en Zutphen die met elkaar afstemmen over werklocaties en bedrijventerreinen.’

Jan van der Meer: ‘Voorheen werkten we meer sectoraal, dus op de verschillende onderwerpen. De provincie Gelderland heeft gekozen voor een meer regio gerichte manier van werken. We hebben daarom regioteams samengesteld met één aanspreekpunt per regio. Voor Regio Stedendriehoek is dat Rudy Uwland.’

Regio Deal legt blijvend fundament voor samenwerking Rijk, provincies gemeenten en regio.

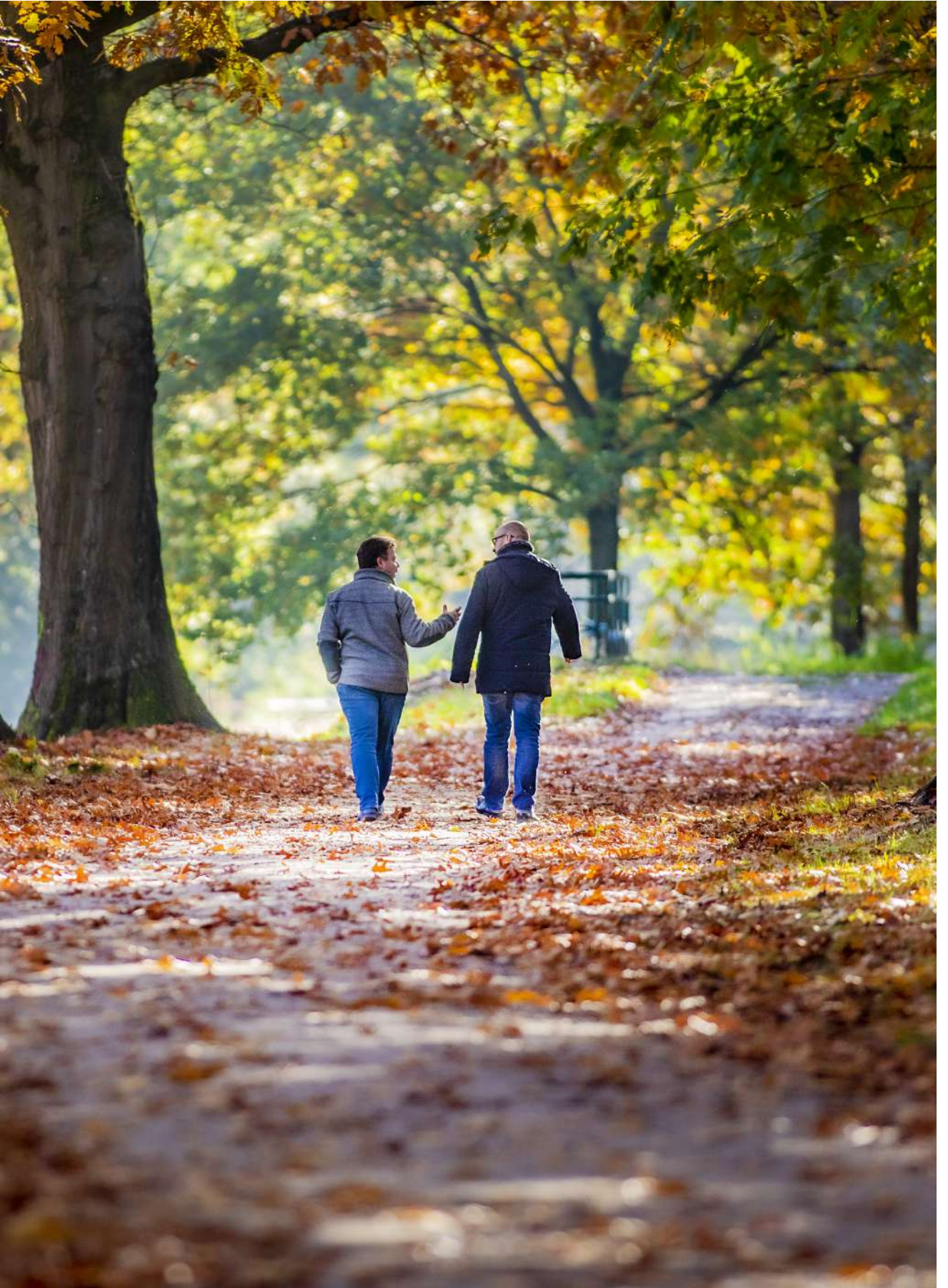
Wat kan er beter bij eventueel volgende Regio Deal?

‘Regio Stedendriehoek scoort beneden gemiddeld als het gaat om Europese subsidies’, weet Van Hijum. ‘Vorig jaar is er vanuit het rijk 74 miljoen naar de regio’s gegaan en 500 miljoen vanuit de Europese Unie. De ervaring die is opgedaan bij de Regio Deal kun je ook inzetten om andere fondsen te laten landen in de regio. We hebben met de Regio Deal immers geleerd hoe je dat succesvol met elkaar doet. Het aanbrenge van een hele scherpe focus, het feit dat de projecten bijdragen aan een brede welvaart én elkaar onderling versterken waarin daarin doorslaggevend als je het mij vraagt. Die kennis kun je meenemen in een nieuwe aanvraag. Wellicht is een Europese subsidie dan wel interessanter voor de regio dan een nieuwe Regio Deal.’

Wat zou de provincie de volgende keer anders willen?

Jan van der Meer: ‘Uit de ‘monitor brede welvaart’ blijkt dat de tevredenheid van de inwoners in Regio Stedendriehoek van alle Gelderse regio’s het grootst is. In de regio is het goed toeven. Er is een mooi landschap, de natuur is prachtig en de woningen zijn relatief goed. We moeten soms ook, los van alle opgaven die er zijn, niet vergeten wat er al is en dat koesteren.’

Eddy van Hijum: ‘Bij een eventueel volgende Regio Deal zal het rijk waarschijnlijk andere eisen stellen en spelen andere uitdagingen. Al blijven de krappe arbeidsmarkt en het betrekken van de mensen die nu langs de kant staan waarschijnlijk actueel. Een Regio Deal moet vooral geen overheidsproject zijn. Wij zijn niet in de lead, dat zijn de bedrijven, scholen en organisaties die het daadwerkelijk doen. Als je kijkt waar de energie in de samenleving zit en daarop aanhaakt, komt het net als bij deze Regio Deal wel goed.’

Samenwerken in de praktijk: Vier techniekhubs, één missie: mensen warm maken voor techniek

Wat hebben de vier techniekhubs NewTechPark in Apeldoorn, TechniekFabriek Zutphen, Technicampus Experience Centrum in Deventer en de Techniekbrouwerij in Epe met elkaar gemeen? Ze proberen alle vier, op geheel eigen wijze, jongeren en/of zij-instromers warm te maken voor een baan in de techniek. Hoe ze dat doen? Door te verbinden, te delen én samen te werken.

Zoveel mogelijk talenten inspireren om te kiezen voor techniek, in samenwerking met ondernemers, onderwijs & overheid. Dat is kortgezegd het doel van de techniekhubs in Regio Stedendriehoek. Daarmee zijn de hubs dé plaats waar vakmanschap en passie voor techniek overgedragen wordt aan de jeugd én zijinstromers. En dat is nodig ook, want het aantal vacatures in de techniek en de IT is ongekend hoog. Drie van de vier techniekhubs zijn mede mogelijk gemaakt door de Regio Deal: TechniekFabriek Zutphen, Technicampus Experience Centre (TEC) in Deventer en NewTechPark in Apeldoorn.

Verbindende schakel

Jan Haverkamp van Stichting Platform Techniek Stedendriehoek (PTS3H): 'De hubs zijn een soort techniekeilanden en PTS3H faciliteert de onderlinge samenwerking. Elke techniekhub werkt samen met lokale ondernemers, onderwijsinstellingen en overheid en organiseert allerlei instroom bevorderende activiteiten. Cruciaal is dat de drie initiatieven met

elkaar in verbinding blijven en hun kennis met elkaar delen. Zo voorkomen we dat de hubs onnodig hetzelfde wiel uitvinden. Daarom is er een vierde Regio Deal-project die deze kennisdeling borgt. Als je elkaar versterkt kun je uiteindelijk meer impact realiseren. Dat betekent in de praktijk dat ik de locaties ondersteun en onderling verbindingen leg. En eens in de acht weken is er een gezamenlijk overleg waar David Beij van NewTechPark (NTP), Sjoerd Westra van de TechniekFabriek, Inge Rietberg van de Techniekbrouwerij en Wim den Blanken en Jan Jansen van Technicampus Experience Centre (TEC) kennis uitwisselen.'

Vlnr. Jan Haverkamp, Wim den Blanken, Jacob Brobbel en Sjoerd Westra.

Waarom niet één hub met drie locaties?

Wim den Blanken van Technicampus Experience Centre (TEC) in Deventer: 'We zitten alle drie in een heel andere ontwikkelfase. En ook al werken we aan hetzelfde doel, onze werkwijze, doelgroep en de omgeving waarin we het doen verschilt. Met TEC richten we ons bijvoorbeeld vooral op het primair onderwijs en de eerste twee jaar van het voortgezet onderwijs. Maar kinderen kiezen niet in hun eentje, ouders en leerkrachten hebben daar veel invloed op terwijl je jongeren juist de ruimte moet geven om een keuze vanuit hun hart te maken.'

Maar dan moeten ze wel weten hoe leuk de techniek is en hoe divers de banen zijn. Wij creëren dat bewustzijn. In Apeldoorn en Zutphen hebben we dezelfde behoeftes maar zijn we naast primair onderwijs ook met andere programma's bezig die aansluiten met de lokale behoeftes. Daarbij is de cultuur, het onderwijsaanbod en de doelstelling per stad anders. Eenzelfde naam impliceert dat je hetzelfde doet en dat is niet het geval. En ook al is de context anders, dat neemt niet weg dat ik wel naar NewTechPark kijk.'

NewTechPark is het verst in ontwikkeling en organiseert bijvoorbeeld het Techniekfestival, Girls Day en innovatielabs met ondernemers. Doet goed voorbeeld goed volgen?

Jacob Brobbel van NewTechPark: 'Klakkeloos iets kopiëren dat er al is, is geen goed idee. Elke techniekhub heeft een eigen identiteit en moet de dingen op zijn eigen manier doen. En zoals gezegd is in elke stad de behoefte anders. In die zin zijn we allemaal pioniers. Onze functie heeft ook eigenlijk geen naam. Je moet verbindingen kunnen leggen tussen bijvoorbeeld bedrijven en scholen en die kunnen bestendigen. NewTechPark is geen school, het is geen bedrijf, het is een nieuw soort iets. Ik noem het altijd een rotonde die verbindingen legt. En daarin moeten we ieder onze eigen weg vinden.'

Wat is de belangrijkste voorwaarde voor succes?

'Verbinden is een voorwaarde', aldus Jacob Brobbel van NewTechPark. 'Als iemand techniek wil beleven, mag er geen enkele barrière zijn. Daarom moeten we de deuren naar elkaar toe openzetten. Dat betekent dat je iedereen in de techniekwereld moet kennen en continu met allerlei partijen in gesprek moet zijn. Als je écht samenwerkt met lokale en regionale ondernemers, scholen, overheid en andere partijen en je echt luistert, dan ontstaat er iets heel moois.'

En hoe zit het met delen?

Sjoerd Westra: 'Tijdens een gesprek met een ondernemer vraag ik altijd: 'Wat kom je brengen en wat wil je delen?' Delen is ook een voorwaarde voor succes. Als je je eigen kennis en expertise niet wilt delen met anderen, komen we niet verder. Het klinkt cliché, maar delen is vermenigvuldigen.' Brobbel vult aan: 'Het is onze taak om ervoor te zorgen dat er niet 25 deelnemers hetzelfde komen brengen. Dat betekent dat je continu moet manoeuvreren en balanceren tussen vraag en aanbod. Je zou het niet zeggen voor een baan in de techniek, maar onze soft skills zijn in ons werk eigenlijk het allerbelangrijkste.'

Met ondernemers, onderwijs en overheid willen wij zoveel mogelijk talenten inspireren om te kiezen voor techniek.

Zijn er gezamenlijke uitdagingen?

'Absoluut. Veel ondernemers zijn met de korte termijn bezig, ze krijgen nú immers hun vacatures niet ingevuld. Maar als we niets doen wordt het in de toekomst alleen maar moeilijker om goede vakmensen te vinden. Ondernemers laten inzien dat ze daarom juist nú moeten investeren in bijvoorbeeld een techniekhub, is een uitdaging. Daarin kunnen we van elkaar leren. Een gelukkig zijn veel ondernemers enthousiast,' aldus Wim den Blanken.

Bij alles wat ze doen, hebben de kartrekkers het doel voor ogen: meer mensen warm maken voor een baan in de techniek. Wim: 'Uiteraard moet je je steeds afvragen wat het effect is van hetgeen je doet. Draagt het bij aan onze missie of ben je alleen je etalage aan het vullen? Met dat laatste schieten we natuurlijk niets op.' Sjoerd Westra: 'Het klopt wat Wim zegt. Wat doen we voor de doelgroep én het uiteindelijke doel? Want dáár draait het om.'

Uitgelicht

Technicampus Experience Centre Deventer

Technicampus Experience Centrum (TEC) in Deventer inspireert om te kiezen voor techniek. Zonder techniek en technologie staat immers alles stil. Het is nodig om te kunnen eten, te wonen en te werken. Maar techniek is ook noodzakelijk om samen een betere en duurzame wereld te maken. Daarom wil TEC zoveel mogelijk jongeren en volwassenen inspireren en stimuleren om te kiezen voor een opleiding en een baan in de techniek. Samen met ondernemers, onderwijsinstellingen, overheden en de gemeente Deventer gaat TEC deze uitdaging aan. TEC stimuleert én faciliteert jongeren en volwassenen om de wereld van technologie en techniek te ontdekken én helpt hen daarbij om hun talenten in relatie tot deze wereld te ontdekken. Dat doet TEC met een actueel en uitdagend programma van activiteiten. Samen met enthousiasmerende vakmensen uit de maakindustrie, techniek en IT en vanuit een centrale, inspirerende plek in de stad.

NewTechPark Apeldoorn

NewTechPark in Apeldoorn heeft als doel meer technisch en digitaal vaardige mensen in de regio te krijgen die flexibel in kunnen spelen op veranderingen in de arbeidsmarkt. Zonder techniek krijgen we het koud, gaat het licht uit en stoppen fabrieken met produceren. Kortom, techniek is overal! In Apeldoorn valt bijna een kwart van de arbeidsmarkt, 16-18% in de maak- en techniekindustrie en 6,5% in de IT-sector, binnen de term 'technisch geschoold personeel'. Deze bedrijven hebben een grote vraag naar technisch goed opgeleide mensen op alle niveaus. Daarom wil NewTechPark zoveel mogelijk inwoners van Apeldoorn en omgeving inspireren om te kiezen voor techniek. Dat gebeurt samen met ondernemers, onderwijsinstellingen en overheid. Daarmee is NewTechPark hét Apeldoornse antwoord op de vraag hoe je voldoende technisch en digitaal geschoolde mensen krijgt én behoudt voor de regio.

Technieklab Zutphen

In de Technieklab gaan leerlingen en scholieren op een laagdrempelige manier kennismaken met techniekvakken. Daarbij worden ze hopelijk enthousiast voor een baan in deze brede branche. Dat is hard nodig want ook in Zutphen wordt het tekort aan geschoold personeel in de techniek groter en groeit het aantal vacatures. Dat vraagt om actie. Het initiatief voor de Technieklab komt dan ook vanuit het bedrijfsleven. Daarnaast zijn ook het VMBO, MBO en Praktijkonderwijs aangehaakt. Schooljaar 2023-2024 moeten de twee technieklabalen klaar zijn waar leerlingen van VMBO Het Kompaan les krijgen. In januari 2024 kunnen de eerste fieldlabs van start. Ook wordt de Technieklab een plek voor Leven Lang Ontwikkelen en kunnen er straks bij-, nascholingen en technische bedrijfsopleidingen worden gevolgd. Programmadirecteur Alda Kroneman: 'De Technieklab doorbreekt het idee dat techniek gelijkstaat aan het krijgen van vieze handen. Jongeren leren hier het werk van morgen.'

Regio
Stedendriehoek

Apeldoorn • Deventer • Zutphen

Jaarplan

2023

30 maart 2023

Concept

Regio
Stedendriehoek

Apeldoorn • Deventer • Zutphen

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. Uitgangspunten	4
1.1 Basis van de samenwerking	
1.2 Uitvoeringsagenda 2023-2030	
1.3 Naar 1 werkorganisatie onder de naam Regio Stedendriehoek	
1.4 Strategische Board	
1.5 Naar een nieuwe werkwijze	
1.5.1 Programmaberaden en werkgroepen	
1.5.2 Bestuurlijke aandachtspunten	
2. Programma Slimme, Groene Verstedelijking	9
2.1 Opdrachtgeverschap	
2.2 Toelichting	
2.3 Activiteiten/ Resultaten	
2.4 Capaciteit	
2.5 Budget	
3. Programma Vitaal Landelijk Gebied	13
3.1 Opdrachtgeverschap	
3.2 Toelichting	
3.3 Activiteiten/ Resultaten	
3.4 Capaciteit en budget	
4. Programma Regionale Economie van de Toekomst	16
4.1 Opdrachtgeverschap	
4.2 Activiteiten/ Resultaten	
4.3 Capaciteit en budget	
5. Programma Bereikbaarheid en Mobiliteit	21
5.1 Opdrachtgeverschap	
5.2 Toelichting	
5.3 Activiteiten/ Resultaten	
5.4 Capaciteit	
5.5 Budget	
6. Programma Gebiedsontwikkeling	27
6.1 Opdrachtgeverschap	
6.2 Toelichting	
6.3 Activiteiten/ Resultaten	
6.4 Capaciteit en budget	
7. Programma Regionale Energie Strategie	29
7.1 Opdrachtgeverschap	
7.2 Toelichting	

7.3	Activiteiten/ Resultaten	
7.4	Capaciteit en budget	
8.	Bestuurlijke aandachtspunten	33
8.1	Uitvoeringsagenda	
8.2	Investeringsplatform	
8.3	Stikstof	
8.4	Betrokkenheid raden	
8.5	Aanvraag Regio Deal	
9.	De regionale organisatie	36
9.1	Rol en werkzaamheden	
9.2	Capaciteit en financiën	
	Bijlagen	
1.	Bestuurlijke en ambtelijke afstemming in de regio	41

Inleiding

De regionale organisatie loopt zich ook dit jaar weer het vuur uit de sloffen voor onze mooie Regio Stedendriehoek. Dit jaarplan bevat alle ingrediënten om in 2023 effectief te werken langs de lijnen van onze nieuwe Uitvoeringsagenda 2023-2030. We hebben drie centrale programma's: slimme, groene verstedelijking, vitaal landelijk gebied en regionale economie van de toekomst. Daarnaast werken we in drie programma's die voorwaardenscheppend zijn: bereikbaarheid en mobiliteit, gebiedsontwikkeling en de Regionale Energie Strategie.

Per programma staat uitgewerkt welke concrete resultaten we samen opleveren. Als u het jaarplan bekijkt, zult u zien dat niet alles tot op de komma is uitgewerkt en dat we ook niet alle activiteiten uit die agenda nu meteen oppakken. Met reden! Het jaar 2023 is namelijk voor de Regio Stedendriehoek een overgangsjaar waarin we ons op een nieuwe manier organiseren én onze samenwerking en gezamenlijke invloed innoveren. Niet omdat verandering onze hobby is, maar omdat het nodig is. De uitdagingen voor de toekomstige balans en welvaart van onze regio zijn groter, uiteenlopend en complexer dan ooit. Dat vraagt erom dat we elkaar nog beter vinden als ondernemers, kennisinstellingen en acht gemeentes.

Als je op de best mogelijke manier richting wilt geven aan je gezamenlijke investering van tijd, energie en geld, moet je goed meebewegen met de wereld om je heen. En bewegen doen we. We laten 'Cleantech' los als noemer voor de regio als geheel, met behoud van al het goede wat dit inhoudelijk heeft opgeleverd. We gaan de twee aparte werkorganisaties die we nog hebben voor de Strategisch Board en de Regio Stedendriehoek, bundelen. Formeel op 1 januari 2024, maar uiteraard werken we dit jaar al in lijn met de uitvoeringsagenda en de beoogde nieuwe werkorganisatie.

De Strategische Board krijgt dit jaar een nieuwe vorm en functie als een diverse groep mensen vanuit het lokale bestuur, ondernemingen en instituten, die bovendien een sterk netwerk hebben binnen en buiten de regio. Deze Board profileert, inspireert en activeert de regio om zo een aantrekkelijk vestigingsklimaat en leefklimaat aan te jagen.

Het is dus een bijzonder jaar, waarin we samen even zullen moeten wennen aan hoe we zijn ingericht en wat de logische verbanden zijn in de nieuwe werksituatie. Inhoudelijk gaat het werk gewoon door en we nemen dit jaar om gezamenlijk uit te vinden wat werkt en wat niet. Zo maken we op 1 januari 2024 een vliegende start met één regionale werkorganisatie.

Ineke Lijnema
Secretaris Regio Stedendriehoek

01 Uitgangspunten

1.1 Basis van de samenwerking

De acht gemeenten van de Regio Stedendriehoek vormen samen een daily urban system; dat betekent dat de inwoners dagelijks bij elkaar over de vloer komen om er naar school gaan, te werken, het ziekenhuis te bezoeken, naar de schouwburg te gaan of te wandelen of fietsen in de prachtige natuur die onze regio rijk is. Het leven is goed in onze regio. Het is niet voor niets dat er steeds meer mensen in onze regio willen wonen. Om de levensstandaard hoog te houden en de voorzieningen optimaal, werken de 8 gemeenten al sinds meer dan 25 jaar met elkaar samen. In de Gemeenschappelijke regeling is afgesproken dat de gemeenten samen met alle benodigde partijen een evenwichtige ontwikkeling van het gebied willen bevorderen en de kwaliteit van het vestigingsklimaat willen versterken. Kortom, alles wat in regionaal verband opgepakt wordt, heeft als doel de brede welvaart voor de inwoners te versterken.

1.2 Uitvoeringsagenda 2023-2030

De basis van dit jaarplan is de uitvoeringsagenda 2023-2030. De uitvoeringsagenda bestaat uit 3 integrale programma's. Deze programma's illustreren 3 'gebieden' waar verschillende opgaven samenkomen: stad, buitengebied en het economische 'gebied':

1. Slimme, groene verstedelijking
2. Vitaal landelijk gebied
3. Regionale economie van de toekomst

Naast de 3 gebiedsprogramma's zijn er 3 randvoorwaardelijke programma's waar regionaal op samen wordt gewerkt. Deze programma's zijn essentieel om de 3 centrale programma's uit te kunnen voeren:

4. Bereikbaarheid en mobiliteit
5. Gebiedsontwikkeling
6. Regionale Energie Strategie

Het bereiken van de doelen uit de uitvoeringsagenda is de verantwoordelijkheid van een groot scala aan partijen, waaronder gemeenten. De regio is géén eigenaar van de projecten. De rol van de regionale organisatie is aanjagen, stimuleren, de gezamenlijke regionale koers afstemmen, partijen aan elkaar verbinden, lobby voeren om additionele middelen binnen te halen ten dienste van de projecteigenaren zodat de projecten versneld kunnen worden gerealiseerd. In de volgende hoofdstukken vindt u de plannen voor 2023 uitgewerkt, op basis van deze 6 programma's. Een belangrijk onderdeel van de regionale samenwerking is lobby. De lobbythema's komen voort uit de verschillende programma's. Graag verwijzen we naar het lobbyplan waar de lobbydossiers voor 2023 in staan vermeld. Dit jaar wordt gewerkt aan een strategisch Public Affairs plan met daarin de meerjaren-aanpak.

1.3 Naar 1 werkorganisatie onder de naam Regio Stedendriehoek

Regionale samenwerking is belangrijker dan ooit, niet alleen tussen overheden maar zeker ook in het netwerk met onderwijs, bedrijfsleven en andere maatschappelijke organisaties. De grote keuzevraagstukken en ontwikkelopgaven die het Rijk bij de provincies neerlegt, doen ertoe voor de inwoners van Nederland en daarmee ook voor de inwoners van onze regio. Deze opgaven gaan onder meer over verstedelijking, landelijk gebied, mobiliteit, arbeidsmarkt en energietransitie. Rijk en provincies zoeken bij de uitvoering van deze

opgaven steeds meer de aansluiting bij samenwerkingsverbanden op regionaal niveau, zoals de Regio Stedendriehoek. We zien dat financieringsstromen om deze opgaven te realiseren steeds meer van het Rijk en de provincies naar die regio verbanden gaan. Om de doelen uit de Uitvoeringsagenda te realiseren, hebben we een sterke werkorganisatie nodig die de gemeenten ondersteunt, een gezamenlijke krachtige regionale koers ontwikkelt, voortdurend lobbyt voor steun bij provincies, Rijk en Europa en samenwerkt in een stevig regionaal en bovenregionaal netwerk. De light organisatie die de werkorganisatie jarenlang kenmerkte, voldoet niet meer. In 2023 werken we toe naar een samenvoeging en versterking van de werkorganisaties van de Regio Stedendriehoek en Strategische Board, wat op 1 januari 2024 formeel in zal gaan. Deze nieuwe werkorganisatie is volledig georganiseerd langs de lijnen van de uitvoeringsagenda. Vooruitlopend daarop wordt in 2023 al zoveel als mogelijk samengewerkt op basis van de nieuwe uitvoeringsagenda en de nieuwe programmastructuur.

Om de breedte van de maatschappelijke opgaven die we samen oppakken te benadrukken, nemen we in 2023 afscheid van de naam Cleantech Regio: de kracht van onze regio is veel meer dan wat deze cleantech-profilering uitstraalt. Onder de bekende naam Regio Stedendriehoek gaan we aan de slag met de opgaven die voor ons liggen.

2023 is een transitiejaar op weg naar 1 werkorganisatie. Het volgende staat op stapel:

- Op 12 april stelt het Dagelijks Bestuur de uitvoeringsagenda 2023-2030 vast en de conceptbegroting 2024, gebaseerd op 1 regionale werkorganisatie. Ook wordt via de colleges aan de raden gevraagd de financiële afdracht aan de stichting Strategische Board per 1 januari 2024 stop te zetten en te integreren in de afdracht aan de Regio Stedendriehoek.
- De conceptbegroting 2024 wordt voor een zienswijze aan de raden voorgelegd; ook kan, separaat hiervan, door de raden een reactie gegeven worden op de uitvoeringsagenda.
- De beide werkorganisaties werken in 2023 al zoveel als mogelijk samen op basis van de uitvoeringsagenda, voor zover dit binnen de begrotingen van 2023 mogelijk is. Het ineenvoegen van de werkorganisaties vindt in de praktijk plaats door zo snel mogelijk met 'gemengde' teams vanuit Board en Regio Stedendriehoek te werken binnen de programma's. Er wordt al doende aandacht besteed aan de manier van samenwerken en het versterken en inspireren van elkaar in een triple helix-context.
- Uiterlijk 1 mei 2023 zijn afspraken gemaakt over de aansturing van de organisatie vanaf 1 juli 2023; in de 3^e kwartaal van 2023 zijn afspraken gemaakt over de bezetting van de functies in 2024.

Dit alles uiteraard onder voorbehoud van instemming van bestuur en raden.

1.4 Strategische Board

Per 1 januari 2023 opereert de Strategische Board in een nieuwe opzet, onder voorzitterschap van Ton Heerts, burgemeester van Apeldoorn. De Strategische Board blijft haar cruciale rol spelen in het regionale netwerk maar niet meer als bestuur met een separate werkorganisatie; in de nieuwe vorm is de Strategische Board een netwerk met impactvolle regionale en bovenregionale leden, die samen advies uitbrengen aan het bestuur van de Regio Stedendriehoek over landelijke en regionale ontwikkelingen en een belangrijke rol speelt in de externe profilering van de regio. De ondersteuning van de Strategische Board vindt plaats vanuit de werkorganisatie. De stichting draagt per 1 januari 2023 de naam stichting Strategische Samenwerking Stedendriehoek en valt onder verantwoordelijkheid van de directeur-bestuurder, Arko van Brakel. Er is een kleine Raad van Toezicht actief, bestaande uit Ellen Marks, Priscilla Trip en Erik Visser. De werkorganisatie blijft in 2023 functioneren zoals voorgaande jaren. Vanaf 1 januari 2024 vindt er geen gemeentelijke afdracht meer plaats aan de stichting.

1.5 Naar een nieuwe werkwijze

1.5.1 Programmaberaden en werkgroepen

Het Dagelijks Bestuur heeft besloten om in 2023 te werken volgens de nieuwe programmastructuur van de uitvoeringsagenda 2023-2030. Daarmee wordt de sectorale portefeuille-indeling losgelaten. Dit betekent ook een nieuwe naam van de portefeuilleberaden. In 2023 werken we met Programmaberaden. In de praktijk verandert er echter weinig. De samenstelling van de P-beraden blijft hetzelfde en de rol en positie ook. De P-beraden:

- Adviseren het Dagelijks Bestuur
- Voeren regie op de uitvoering van de wettelijke taken (woonagenda, RPW etc)
- Monitoren de voortgang van de uitvoeringsagenda op hun onderdeel
- Delen kennis en ervaringen met elkaar.

In 2023 wordt gekeken of de samenstelling van in ieder geval de P-beraden Gebiedsontwikkeling en Vitaal landelijk gebied verbreed kan worden door bestuurders van de waterschappen toe te laten treden. Dit heeft verder geen juridische gevolgen, de regeling hoeft er niet voor te worden aangepast.

In 2023 komen de P-beraden 6x bijeen op de Regio Stedendriehoek-dagen. Deze dagen vinden telkens minstens 2 weken plaats vóór het Dagelijks Bestuur, om op die manier de adviserende rol van de P-beraden goed in te kunnen richten. De data voor 2023 zijn: 1 februari, 22 maart, 17 mei, 21 juni, 6 september en 29 november. Op deze dagen vinden ook gezamenlijke P-beraden plaats. De bestuurlijke planning is op te vragen bij het secretariaat van de Regio Stedendriehoek.

De programmaverdeling en bezetting in 2023 ia als volgt:

Programma	Voorzitter	Programmamanager
Slimme, groene verstedelijking (was Wonen)	Eva Boswinkel (wethouder Zutphen)	Edwin Koning
Vitaal landelijk gebied (was Landbouw)	Paula Jorritsma (burgemeester Voorst)	Monique Loeters
Regionale Economie van de toekomst (was Economie)	Jeroen Joon (wethouder Apeldoorn)	Annemiek Bronsema
Bereikbaarheid en mobiliteit	Ron König (burgemeester Deventer)	Arjan Brink
Gebiedsontwikkeling	Tom Horn (burgemeester Epe)	Luçan Boon van Ostade
Regionale Energie Strategie	Jan Willem Wiggers (burgemeester Heerde)	Alwin Roest

De portefeuilles Communicatie en externe betrekkingen en Financiën en Organisatie zijn van oudsher belegd bij de voorzitter van het Dagelijks Bestuur. Afsgesproken is dat het onderdeel Financiën door Alex van Hedel (burgemeester Brummen) wordt opgepakt.

Portefeuille	Bestuurlijk verantwoordelijk	Ambtelijk verantwoordelijk (regio)
Communicatie, externe betrekkingen	Ron König (burgemeester Deventer)	Nienke Boekraad (strategisch communicatieadviseur) Iris Brouwer (adviseur Public Affairs)
Organisatie	Ron König (burgemeester Deventer)	Ineke Lijnema (secretaris)
Financiën	Alex van Hedel (burgemeester Brummen)	Henk Beekhuis (manager bedrijfsvoering)

Werkgroepen /projectteams

De afgelopen jaren is gewerkt met werkgroepen per portefeuille die op vaste momenten bij elkaar komen. De nieuwe programma's bestaan echter uit een breder palet aan thema's waar niet alleen ambtenaren voor verantwoordelijk zijn maar ook vertegenwoordigers vanuit de ondernemers, waterschappen, onderwijs- en kennisinstellingen. In 2023 wordt per programmaonderdeel gekeken welke werkgroep of welk projectteam nodig is om de resultaten te behalen. Uitgangspunt is dat de deelnemers intrinsiek gemotiveerd zijn omdat ze zelf verantwoordelijk zijn voor dit thema binnen hun eigen organisatie en regionale samenwerking nodig hebben om de lokale belangen verder te brengen. Met de gemeentesecretarissen wordt overlegd hoe de capaciteit uit de gemeenten goed te borgen. Zij fungeren als escalatiemodel voor de secretaris.

Gezien de transitiefase in 2023 is bij het vaststellen van dit jaarplan (maart 2023) nog niet inzichtelijk welke ambtelijke capaciteit nodig is voor de verschillende programma's. In het 2^e kwartaal van 2023 wordt dit inzichtelijk gemaakt en het totaal besproken in het Gemeentesecretarissenoverleg, inclusief eventuele knelpunten.

Zie bijlage 1 voor een overzicht van de bestuurlijke en ambtelijke afstemming.

1.5.2 Bestuurlijke aandachtspunten

Naast de programma's is ook een aantal bestuurlijke aandachtspunten geformuleerd. Dit zijn thema's die in principe tijdelijk van aard zijn. Ze worden ofwel afgerond ofwel opgenomen in de regionale organisatie. De thema's en bezetting in 2023 is als volgt:

Bestuurlijke aandachtspunt	Bestuurlijk verantwoordelijk	Ambtelijk verantwoordelijk (regio)
Uitvoeringsagenda	Eva Boswinkel (wethouder Zutphen)	Ineke Lijnema (secretaris)
Investeringsplatform	Ron König (burgemeester Deventer)	Arko van Brakel (directeur-bestuurder Board)
Stikstof	Jeroen Joon (wethouder Apeldoorn)	Monique Loeters (programmamanager vitaal landelijk gebied)

Betrokkenheid raden**Eva Boswinkel**

(wethouder Zutphen)

Annick Bakker

(bestuursadviseur)

Digitalisering**Sebastiaan van 't Erve**

(burgemeester Lochem)

Arko van Brakel

(directeur-bestuurder Board)

Regio Deal**(huidig en nieuw)****Ron König**

(burgemeester Deventer)

Siep Littooi, Myriam de**Jong**

(procesmanagers Board)

Al naar gelang het onderwerp wordt bepaald of er een bestuurlijke regiegroep en/of ambtelijke werkgroep aan het thema wordt gekoppeld. Dit is bijvoorbeeld het geval voor het Investeringsplatform en de Regio Deal. Bij elk dossier wordt gewerkt aan een concrete opdracht op basis van een Plan van Aanpak dat geaccordeerd wordt door het Dagelijks Bestuur, waarna er capaciteit en middelen beschikbaar gesteld worden uit de begroting van de Regio Stedendriehoek.

02 Programma Slimme, Groene Verstedelijking

2.1 Opdrachtgeverschap

Bestuurlijk opdrachtgever	Eva Boswinkel
Programmamanager	Edwin Koning
Programmasecretaris	Diana Wacht

2.2 Toelichting

Doelen voor 2030:

1. 24.000 nieuwe woningen en verduurzamen bestaande wijken
2. Versterken stationsgebieden
3. Goede bereikbaarheid voor inwoners

De woningbouwopgave is een van de nationale opgaven waar de regio een belangrijke rol in speelt. Vanaf mei 2022 zijn de Gelderse gemeenten van de Regio Stedendriehoek in gesprek met de provincie Gelderland over de prestatieafspraken woningbouw. Het regionale aanbod omvat bruto 17.000 nieuwbouwwoningen tot en met 2030. Inclusief de gemeente Deventer is de opgave tot en met 2030 24.000 nieuwbouwwoningen. De prestatieafspraken monden in maart 2023 uit een regionale woondeal in de lijn van de afspraken die het Rijk met de provincies hebben gemaakt over de woningbouwafspraken 2022 – 2030. In deze deal worden afspraken gemaakt over de verschillende prijscategorieën en woningtypen, aandeel per gemeente hierin en de afspraken met de corporaties op zowel sociale huur als vrije sector huur. In de woondeal worden ook afspraken gemaakt over de aanpak van de knelpunten en invulling van de randvoorwaarden zoals bereikbaarheid, onrendabele toppen, capaciteit, stikstof, afspraken over grondverwervingen / actieve grondpolitiek. meegenomen en hoe provincie en Rijk de regio hierin kunnen ondersteunen. De gemeenten hebben hun sleutelprojecten voorgesteld en bij de sleutelprojecten de belangrijkste aandachtspunten benoemd die het komende jaar verder worden uitgewerkt om afspraken over te maken. De beschikbaar gestelde middelen vanuit het rijk zetten we hier op in.

Het afsluiten van de woondeal is een van de speerpunten voor het programma Slimme, groene verstedelijking. De woondeal wordt in 2023 aangevuld met afspraken over o.a. woonzorgvisies, wonen en zorg voor ouderen, toekomstbestendig bouwen, transformatie en herstructurering. Ook is afgesproken in deze aanvullende afspraken de genoemde sleutelprojecten, waaronder spoorzones, te detailleren op afspraken met rijk en provincie. De beschikbaar gestelde middelen vanuit het rijk zetten we hierop in.

Onze woonagenda loopt van 2019 tot en met 2023. In 2023 actualiseren we de regionale woonagenda. Dit doen we in lijn met de afspraken zoals we die maken in de woondeal, de aanvullende afspraken op deze woondeal, de uitvoeringsagenda van de regio en de Ruimtelijke puzzel. De actualisering van de woonagenda biedt eveneens mogelijkheden om de thema's binnen het programma, zoals klimaatadaptief en natuurinclusief ontwikkelen en de verduurzamingsopgave van de bestaande woonbebouwing en leefomgeving te concretiseren.

In 2023 zijn we gestart met het thema 'huisvesting van arbeidsmigranten'. We zien dat de komende jaren een forse toename van arbeidsmigratie. Hierbij hoort de goede huisvestingsvoorzieningen. De gezamenlijke gemeenten willen meer regie op het vraagstuk en zetten de beschikbare kennis in. Waar nodig voeren we gezamenlijk beleid of werken we samen aan oplossingen.

We willen een duurzame en toekomstbestendige woningen en woonomgeving. Een belangrijke opgave hierin is het verduurzamen van de bestaande woningvoorraad. Gemeenten hebben een regisserende rol de energietransitie en het aardgasloos maken van wijken en woningen. Hierover zijn in de regio verschillende projecten gestart en ligt in lijn met het klimaatakkoord waarbij minstens 20.000 woningen aardgasvrij moeten zijn in 2030. De regio voert regie op het gezamenlijk als gemeenten maken van een uitvoeringsplan en – planning op basis van de transitievisies. In communicatie en aanpak benutten we de kennis regionaal en waar nodig voor ondersteuning bij projecten. Duurzaamheid is breder dan het aardgasloos maken van bestaande woningen. Met gemeenten verkennen we welke rol de regio kan spelen bij de verduurzamingsopgave.

We willen kennis en ervaring opbouwen met circulaire, klimaatadaptieve en natuurinclusieve woningbouw. De grondstoffen die we gebruiken moeten op termijn circulair zijn en woningen en wijken klimaatadaptief en natuurinclusief. Er wordt samen met gemeenten en bedrijven een beleid- en uitvoeringsplan opgesteld hoe we kunnen groeien in circulair materiaalgebruik en klimaatadaptief en natuurinclusief ontwikkelen.

Zowel het rijk als de provincie Gelderland zien een grotere rol voor de regio's op de verschillende volkshuisvestelijke vraagstukken, sturing, monitoring en advisering hier op en de regionale afstemming met de corporaties. De komende beleidswijzigingen, maar ook eigen keuzes bijvoorbeeld rondom coördinatie op huisvesting van arbeidsmigratie en samenwerking met corporaties, geven een noodzaak van organisatieverzwaring. In 2023 wordt dan ook meer capaciteit vrijgemaakt voor dit dossier. De provincie Gelderland draagt in 2023 incidenteel bij met middelen.

Het onderdeel bereikbaarheid uit dit programma wordt opgepakt in het programma Bereikbaarheid en mobiliteit. De aanpak van het onderdeel Stationsgebieden is onderwerp van gesprek in zowel het P-beraad als het dagelijks Bestuur.

2.3 Activiteiten/resultaten

In 2023 werken we in regionaal verband aan de volgende opgaven (de werkgroepen/projectteams worden nog ingevuld – zie onder 2.5.1):

1. Programmamanagement

Activiteiten/resultaten:

- Voorbereiden Programmaberaden, P-beraden plus (met woningcorporaties) en bestuurlijke overleggen
- Algemene coördinatie op programma en programmabudget

Verantwoordelijk: Edwin Koning (programmamanager), Diana Wacht (programmasecretaris)

2. Sturing op de prestatieafspraken Woondeal

Activiteiten/resultaten:

- Woondeal met de provincie Gelderland en het Rijk, inclusief randvoorwaarden, ondertekend (maart 2023)

- Aanvullende afspraken woondeal tussen gemeenten, provincie en BZK, waaronder een woonzorgvisie (december 2023)
- Nieuwe woonagenda 2024-2028 (december 2023) *mits de provincie Gelderland dit doorschuift naar 2024*
- Monitoringssystematiek van gerealiseerde afspraken (december 2023)
- Structurele samenwerking van overheid met marktpartijen via Bouwsociëteit Stedendriehoek opgestart en bijdrage aan evenementen

Verantwoordelijk: Edwin Koning (programmamanager)

3. Arbeidsmigranten

Activiteiten/resultaten:

- Plan van aanpak voor gemeenschappelijke aanpak en richtlijnen opgeleverd
- Sturing op huisvestingsregels en eventueel locaties

4. Circulair / bio-based bouwen

Activiteiten/resultaten:

- Projectplan circulaire woningbouw vastgesteld

Verantwoordelijk: Barbara Middelhoff (werkorganisatie Board)

5. Energietransitie bestaande wijken

Activiteiten/resultaten:

- Inventarisatie gereed op welke manier georganiseerde groepen (hubs, inwoners) bezig zijn met warmtetransitie
- Projectplan energietransitie bestaande wijken gereed, formuleren samen met gemeenten

Verantwoordelijk: Joost Leferink (werkorganisatie Board)

2.4 Capaciteit

Functie	Naam	Aantal uur per week	Financiering
Programmamanager	Edwin Koning	24	In kind Zutphen (deels)
Programmasecretaris	Diana Wacht	16	Begroting RS3H
Monitoring	Nog in te vullen	4 uur	Nog in te vullen
Arbeidsmigranten	Ietje Oostinga	12 uur	In kind Apeldoorn
Circulaire bouw	Barbara Middelhoff	Afspraken via Board	Begroting Board
Energietransitie	Joost Leferink	Afspraken via Board	Begroting Board
Communicatie en lobby	Via reguliere kanalen regio		

2.5 Budget

Benodigd budget: € 195.000, waarvan € 35.000 uit de regiobegroting

Onderwerp	Budget	Externe dekking	Regiobegroting
Inzet detaillering knelpunten en randvoorwaarden sleutelprojecten tbv aanvullende woondeal	€65.000	€65.000	
Uitwerking onderwerpen aanvullende woondeal 2023,	€80.000	€80.000	
Opstellen regionale woonagenda 2024 – 2028	€30.000	€ 15.000	€15.000
Beleids- en uitvoeringsplan circulaire woningbouw	€10.000		€10.000
Uitvoeringsplan en –planning energietransitie	€10.000		€10.000
		€160.000	€35.000

03 Programma Vitaal Landelijk Gebied

3.1 Opdrachtgeverschap

Bestuurlijk opdrachtgever	Paula Jorritsma
Programmamanager	Monique Loeters
Programmasecretaris	Tanneke Veerman

3.2 Toelichting

Doelen voor 2030:

1. Een robuust water- en bodemsysteem
2. Leefbaar landelijk gebied
3. Hoge landschappelijke kwaliteit
4. Perspectief voor agrarisch ondernemerschap
5. Een duurzaam voedselsysteem

Een belangrijke opgave voor het programma Vitaal landelijk gebied is het meewerken aan het ontwikkelen van het Gelders Programma Landelijk Gebied (GPLG) waar de Regio Stedendriehoek via de opgavetafel Veluwe aan verbonden is. Dit is nauw verbonden aan het proces van het Ruimtelijk regioverhaal (programma Gebiedsontwikkeling – zie hoofdstuk 6), waar de verstedelijkingsopgave, de energieopgave en het landelijk gebied samenkomen. Er wordt vanuit het programma Vitaal landelijk gebied dan ook nauw samengewerkt met het programma Gebiedsontwikkeling.

De leefbaarheid van het landelijk gebied is een factor van belang. Een aantrekkelijke landelijke woonomgeving vraagt nabijheid van voorzieningen als winkels, zorg en onderwijs. Aangevuld met voorzieningen op bereikbaarheid, wat vooral in de kleinere kernen een uitdaging blijft. Daarnaast landen opgaven met een grote ruimtelijke impact – zoals de energietransitie – veelal in het landelijk gebied. Ook de balans tussen natuur, recreatie, werken en wonen blijft een aandachtspunt. De thema's wonen en bereikbaarheid worden vanuit andere programma's opgepakt.

We lopen tegen de grenzen van het water- en bodemsysteem aan. Het veranderend klimaat vergroot de opgaven die daarmee samenhangen. Water en bodem worden daarom sterker sturend en ordenend voor de ruimtelijke inrichting van ons land. Het is noodzakelijk dat we als regio onze krachten bundelen op dit thema, want water- en bodemsystemen houden zich niet aan gemeentegrenzen. In 2023 zetten we vol in op het bouwen van een netwerk van betrokken partijen en spreken we samen af wat er de komende jaren nodig is. Dit onder andere als onderdeel van de transitie naar natuur-inclusieve landbouw, met name op de groen/blauwe dooradering.

Het behouden van de hoge landschappelijke kwaliteit van onze regio is een fikse uitdaging. Er moet plaats blijven en worden gemaakt voor natuur, energie, stikstof, wonen, economie en recreatie. Het komt allemaal samen in het landelijk gebied, waarbij we ook rekening moeten houden met de mogelijkheden en beperkingen die bodem en water met zich meebrengen. Deze doelstelling is nauw gekoppeld aan het Ruimtelijk regioverhaal. In de loop van 2023 wordt duidelijk welke natuurontwikkelingsgebieden er zijn in de regio. De gemeente Apeldoorn heeft er

bijvoorbeeld al een aantal aangewezen. Voor deze versterkingsgebieden wordt een ontwikkelplan opgesteld. Het is nog niet duidelijk of hier in 2023 al een start mee gemaakt kan worden.

Borgen van de toekomst voor agrarisch ondernemerschap vraagt om verkenningsruimte en experimenteren in de praktijk voor boeren en de hele agro- en foodketen, waaronder onderzoeksorganisaties, onderwijs, overheid en consumenten. De focus ligt daarbij op de omvorming naar meer natuurinclusieve landbouwsystemen, productie voor de korte ketens en neventakken, zoals energie, zorg of toerisme. De Innovatie Coöperatie is al een aantal jaar actief, onder andere gefinancierd vanuit de huidige Regio Deal, en speelt, samen met Saxion, een belangrijke rol in het delen van kennis en het verbinden van agrarisch ondernemers aan elkaar. Ook bestaat er in de regio al sinds lange tijd een actief netwerk vanuit ondernemers, overheid en onderwijs. De uitdaging voor 2023 is het vinden van financiering en regelruimte om de kennisuitwisseling en het concreet experimenteren in de praktijk te kunnen realiseren.

In 2022 is de campagne 'Super, die Boer' opgestart. Ook zijn verschillende projecten op het gebied van een duurzaam voedselsysteem uitgevoerd, via diverse subsidies. Deze succesvolle aanpak zetten we in 2023 voort.

3.3 Activiteiten/resultaten

In 2023 werken we in regionaal verband aan de volgende opgaven (de werkgroepen/projectteams worden nog ingevuld – zie onder 2.5.1):

1. Programmamanagement

Activiteiten/resultaten:

- Voorbereiden Programmaberaden en bestuurlijke overleggen GPLG
- Algemene coördinatie op programma

Verantwoordelijk: Monique Loeters (programmamanager), Tanneke Veerman (programmasecretaris)

2. VLGG / opgavetafel Veluwe

Activiteiten/resultaten:

- Coördinatie op ambtelijke en bestuurlijk bijdrage aan opgavetafel Veluwe (onderdeel VLGG)
- Bijdrage aan Ruimtelijk regioverhaal

Verantwoordelijk: Monique Loeters (programmamanager)

3. Water en bodem

Activiteiten/resultaten:

- Een netwerk opstarten (van o.a. waterschappen, provincies, agrariërs, natuurbeheer) met als doel samen te werken op dit thema, inclusief bestuurlijke aandacht verankeren.
- Opleveren van een plan van aanpak: wie doet wat wanneer

Verantwoordelijk: Monique Loeters (programmamanager), Jasper Timmer (namens de waterschappen)

4. Hoge landschappelijke kwaliteit

Activiteiten/resultaten:

- In beeld brengen wat het bestaande en gewenste landschappelijke netwerk is en hoe een toekomstbestendig watersysteem eruit kan zien als onderdeel van "het ruimtelijke verhaal"

- De regio geeft in overleg met gemeenten en belanghebbenden aan wat de mogelijke ontwikkelzones zijn en mogelijke verbindingzones vanuit de gemeentes mede om de groen, blauwe dooradering te versterken.

Verantwoordelijk: Monique Loeters (programmamanager), Jasper Timmer (namens de waterschappen)

5. Agrarisch ondernemerschap

Activiteiten/resultaten:

- Opstarten/versterken van het NIL-netwerk (natuur-inclusieve landbouw)
- Voortzetten van de NIL-cursus
- Inzetten op het toekomstbestendig maken van de Innovatie Coöperatie (zoeken naar additionele financiering) en het verbreden van het aanbod

Verantwoordelijk: Monique Loeters (programmamanager)

6. Duurzaam voedselsysteem

Activiteiten/resultaten:

- LEADER-aanvraag vanuit het Masterplan IJsselvallei
- Verkennen mogelijkheden Regio Deal

Verantwoordelijk: Monique Loeters (programmamanager)

3.4 Capaciteit en budget

Functie	Naam	Aantal uur per week	Financiering
Programmamanager	Monique Loeters	20 uur	In kind Voorst (deels)
Programmasecretaris	Tanneke Veerman	12 uur	Begroting RS3H
Adviseur waterschap	Jasper Timmer		In kind waterschap
Water en bodem	inhuur	ntb	Agendabudget
Agrarisch ondernemerschap	inhuur	ntb	Agendabudget
Duurzaam voedselsysteem	inhuur	ntb	Agendabudget
Communicatie en lobby	Via reguliere kanalen regio		

Benodigd budget: € 40.000

Voor de inhuur van capaciteit, organiseren van bijeenkomsten etc.

04 Programma Regionale Economie van de Toekomst

4.1 Opdrachtgeverschap

Bestuurlijk opdrachtgever	Jeroen Joon
Programmamanager	Annemiek Bronsema
Programmasecretaris	Diana Wacht

4.2 Toelichting

Doelen voor 2030:

1. Ruimte voor werk door uitbereiding bedrijventerreinen
2. Toekomstbestendige bedrijventerreinen
3. Een veerkrachtige arbeidsmarkt
4. Logistiek ecosysteem A1/IJssel
5. Kweekplaats voor groene en digitale groei in het MKB

Vanuit het programma Werkplek van de toekomst werken we zowel letterlijk als figuurlijk aan ruimte voor werk. De druk op fysieke ruimte in de regio is groot en de beschikbare kavels voor bedrijven zijn nagenoeg op. Bovendien voeren de woningbouwplannen de druk op de beschikbare ruimte op. Ook de complexiteit en dynamiek van de samenleving neemt toe, waardoor we in de planning van ruimte flexibel willen blijven, zodat we adequaat kunnen reageren op toekomstige ontwikkelingen. We moeten werklocaties slim en constructief kiezen en inplannen om in te kunnen spelen op kansen en bedreigingen, bijvoorbeeld op het gebied van digitalisering en verduurzaming. In 2023 wordt gestart met het ontwikkelen van de regionale visie 'Ruimte voor Werk', die adaptief programmeren mogelijk maakt. De visie is gebaseerd op de vraag naar het aantal en soort werklocaties in de regio. Hierin wordt ook de vraag om vervanging van woningen in het binnenstedelijk meegenomen. Ook wordt gewerkt aan de herijking van de Regionale Programmering Werklocaties (RPW) 2030, met een doorkijk naar 2040, waarin afspraken worden gemaakt over de uitbreiding van het aantal hectares bedrijventerreinen.

Naast het regelen van ruimte voor bedrijventerreinen werken we regionaal samen op het toekomstbestendig maken van de bedrijventerreinen en werklocaties. Via de huidige Regio Deal wordt hier behoorlijk in geïnvesteerd. De opgaven zijn echter groot. Het gaat over organisatiegraad en participatie, over het stimuleren van parkmanagement maar ook over de verduurzaming van de terreinen. We maken ons als regio, samen met onze stakeholders, sterk voor het mogelijk maken van decentrale en duurzame energiesystemen op een afgebakend geografisch gebied. Ook de productie van groene waterstof en de toepasbaarheid van waterstof in ons toekomstig energiesysteem is daar onderdeel van.

We steunen maatregelen die bijdragen aan een wendbare, weerbare beroepsbevolking en kansen bieden voor de ontwikkeling van de economie en brede welvaart. Het gaat dan concreet om het stimuleren van de aantrekkelijkheid van werkgevers en het inzetten op vaardigheden in plaats van diploma's of werkervaring, want werkenden ontwikkelen zich tegenwoordig steeds meer gedurende hun hele werkzame leven. We zetten in op het vergroten van arbeidsproductiviteit en arbeidsparticipatie door onbenut arbeidspotentieel krachtiger te

mobiliseren. Om de veerkracht van bedrijven en werknemers te versnellen, versterken we de samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven in campussen, techniekhubs, learning communities en ecosystemen. Dit doen we samen met andere betrokken partijen en samenwerkingsverbanden zoals de arbeidsmarktregio. In 2023 ontwikkelen we samen met alle betrokkenen een regionale human capital agenda voor groei in groene en digitale vaardigheden die de regionale economie versterken, onder andere met aandacht voor de logistieke sector. Ook leveren we actieplannen op voor groene en digitale groei, zodat bedrijven en beroepsbevolking inzicht krijgen in de behoefte aan kennis en innovatie.

Eén van de speerpunten in de lobby van de Regio Stedendriehoek is het versterken van het logistiek ecosysteem A1/IJssel. De A1-corridor is een onderdeel van een belangrijk internationaal transportnetwerk waar dagelijks veel bedrijven gebruik maken van spoor-, water- en snelwegen richting binnenlandse en buitenlandse afzetmarkten en daarmee van essentieel belang voor de bereikbaarheid van onze regio. De IJssel heeft diezelfde potentie. De regio werkt aan het verbeteren en verduurzamen van de transportinfrastructuur. We willen het vervoer over water in plaats van de weg stimuleren door de bevaarbaarheid van de IJssel op peil te houden, de bereikbaarheid van de binnenhavens van Lochem, Deventer en Zutphen te garanderen en de havens te versterken en te verduurzamen. Dit sluit aan op de ambitie van de provinciale omgevingsvisies en geeft invulling aan de (Europese) ambities voor de North Sea-Baltic Corridor. In 2023 bouwen we verder aan het regionaal logistiek netwerk, voeren we lobby op een groot aantal bereikbaarheidsthema's en werken we parallel aan het opstarten van een consortium van betrokken partijen met als doel gezamenlijk strategie te bepalen.

Tenslotte stimuleert de regio thematische samenwerking in de triple helix (overheid, ondernemers en onderwijs) en de organisatiegraad van bedrijven en instellingen met onder andere Cybersmart, Centrum voor Veiligheid en Digitalisering, Digismart, De Kien, Digitale Werkplaats, TradeOffice Stedendriehoek, De Gasfabriek en Impact Ondernemers. Vanuit het regionale programma Mobiliteit blijft de regio het mkb ondersteunen om de transitie naar slimme, duurzame mobiliteit te kunnen maken.

4.3 Activiteiten/resultaten

In 2023 werken we in regionaal verband aan de volgende opgaven (de werkgroepen/projectteams worden nog ingevuld – zie onder 2.5.1):

1. Programmamanagement

Activiteiten/resultaten:

- Voorbereiden Programmaberaden, organiseren werkbezoeken
- Algemene coördinatie op programma

Verantwoordelijk: Annemiek Bronsema (programmamanager), Diana Wacht (programmasecretaris)

2. Ruimte voor werk door uitbreiding bedrijventerreinen

Activiteiten/resultaten:

- Opleveren onderzoek bedrijfsprognose
- Opleveren onderzoeken wonen/werken

- Opleveren nieuwe regionale afspraken over bedrijventerreinen in het RPW 2030/2040 o.b.v. ons regionale onderzoek en de onderzoeken van de provincies Gelderland & Overijssel (mogelijk uitloop 2024)

- Opstarten traject visie op ruimte

Verantwoordelijk: Annemiek Bronsema (programmamanager)

3. Toekomstbestendige bedrijventerreinen

Activiteiten/resultaten:

- Op verschillende bedrijventerreinen en werklocaties in de regio zijn de bedrijven georganiseerd in een parkmanagement of gebiedsgerichte ondernemersvereniging. In 2023 verkennen we op welke overige bedrijventerreinen het realiseren van parkmanagement kansrijk is om een impuls te geven aan het verduurzamen van bedrijventerreinen.

Verantwoordelijk: Annemiek Bronsema (programmamanager)

4. Energietransitie

Activiteiten/resultaten:

a) Verduurzaming bedrijventerreinen

- Actieve betrokkenheid en adviseren van 23 deelprojecten Regio Dealprogramma Toekomstbestendige bedrijventerreinen
- Onderzoek naar aansluiting landelijk programma PVB Nederland (programma verduurzaming bedrijventerreinen)
- Ondersteuning in ontwikkeling nieuw programma provincie Gelderland
- Ontwikkeling 'serious game' samen met Transitie makers

b) Toekomstbestendige energie infrastructuur (TEIS)

- Samen met Firan, gemeenten en netbeheerders onderzoek doen naar de governance en organisatorische voorwaarde infrastructuur t.b.v. Smart Energy Hubs.
- Deelname werkplaatsen RVO voor realisatie nationaal programma energiesystemen (NPE)
- Opleveren onderzoek naar regionale businesscase waterstof backbone

c) Smart Energy Hubs

- Samen met OostNL pilotprojecten begeleiden in de realisatie van SME hubs (10 stuks in oost Nederland, waarvan 2 in onze regio)
- Kennis en netwerk activeren op realisatie van biogas productie uit mestvergisting (Oxe en Lochem)
- Onderzoek naar toepasbaarheid van waterstof in een SME hub als onderdeel van regionale aanhaak op landelijke infra.

Verantwoordelijk: Menno van Luijn

5. Veerkrachtige arbeidsmarkt

Activiteiten/resultaten:

- Opleveren regionale Human Capital agenda
- Aanvraag LLO-katalysator ten behoeve van een Leven Lang Ontwikkelen (LLO)-ecosysteem

- Versterken samenwerking arbeidsmarktregio ten behoeve van beter benutten onbenut arbeidspotentieel
Verantwoordelijk: Nanke Kraehe-Vriezen

6. Logistiek ecosysteem A1/IJssel

Activiteiten/resultaten:

- Het versterken van de logistieke arbeidsmarkt en tegelijkertijd innovaties gericht op arbeidsbesparende technologieën stimuleert met oog op blijvende krapte op de arbeidsmarkt
- Het verduurzamen van goederenvervoer
- Digitaliseren van de logistieke dienstverlening
- Bereikbaarheid van logistieke activiteiten duurzaam versterken
- Clustering van grootschalige logistiek in de A1-corridor (conform afspraken RPW)

Verantwoordelijk: Freek Boelen (logistiek regionaal netwerk); gemeente Deventer/Zutphen/Lochem

7. Kweekplaats voor impactvolle, groene en digitale groei MKB

Activiteiten/resultaten:

- Plan van aanpak voor regionale ondersteuningsstructuur MKB (vanuit de pilot G40/ Apeldoorn en Deventer in de lead)

Verantwoordelijk: Annemiek Bronsema (programmamanager)

4.3 Capaciteit en budget

Functie	Naam	Aantal uur per week	Financiering
Programmamanager	Annemiek Bronsema	16 uur	In kind Apeldoorn
Programmasecretaris	Diana Wacht	16 uur	Begroting RS3H
Energietransitie	Menno van Luijn	Afspraken via Board	Begroting Board
Veerkrachtige arbeidsmarkt	Nanke Kraehe-Vriezen	Afspraken via Board	Begroting Board
Logistiek ecosysteem A1/IJssel	Freek Boelen (kwartiermaker regionaal logistiek netwerk)	€25.000 totaal	In kind diverse gemeenten
Communicatie en lobby	Via reguliere kanalen gemeenten en regio		

Benodigd budget: € 50.000

€ 45.000 .voor nieuwe regionale afspraken binnen het RPW en visie op werk.

€ 5.000,- voor werkbezoeken en overige organisatorische activiteiten

Opmerkingen:

- Voor de ontwikkeling van de Human Capital-agenda is €7.500 nodig, dit wordt in 2023 gefinancierd uit de begroting van de Board.
- In het P-beraad van 22 maart 2023 is gesproken over de inzet op het logistiek ecosysteem A1/IJssel Voor 2023 is het volgende nodig, wat niet is opgenomen in de begroting:
 - € 25.000 dekking netwerkregisseur LNS

- € 35.000 voor opstarten projecten LNS
- € 30.000 voor gezamenlijk verhaal tbv lobby
- 4 uur per week lobbyist
- 8 uur per week projectassistentie / communicatie
- 8 uur per week voor opdrachtgever / projectleider
- 25 uur subsidie-adviseur

In de loop van 2023 wordt duidelijk hoe hier mee om te gaan.

05 Programma Bereikbaarheid en mobiliteit

5.1 Opdrachtgeverschap

Bestuurlijk opdrachtgever	Ron König
Programmamanager	Arjan Brink
Programmasecretaris	Tanneke Veerman

5.2 Toelichting

Doelen voor 2030:

1. Verbetering van de bereikbaarheid met omliggende regio's
2. Regionale knelpunten op wegennet verlichten
3. Bereikbaarheid binnen de (nieuwe) verstedelijkte gebieden versterken

We liggen als regio strategisch aan (inter)nationale oostwest- en noordzuid verbindingen over weg en spoor en aan vaarverbindingen als de IJssel en het Twentekanaal en loopt voorop op het gebied van snel, slim en schoon vervoer. Met ruim 440.000 inwoners in de regio, een goed gekwalificeerde beroepsbevolking en ruim 35.000 bedrijven in onder andere de maakindustrie, agrofood, chemie, papierindustrie en reststoffenverwerkers is onze regio van grote toegevoegde waarde voor de economie van Oost Nederland.

Vanuit de woonambitie (24.000 extra woningen in 2030) en de ambities voor economische groei is een goede bereikbaarheid van onze regio essentieel. De bereikbaarheid van onze regio in Nederland is momenteel een succesfactor, voor bewoners, maar ook voor bedrijven. Dit in combinatie met andere kenmerken zoals landschap en beroepsbevolking. Als we de bereikbaarheid niet verder verbeteren dan raken we achterop doordat investeringen op andere routes plaatsvinden.

Het gaat hierbij om interregionaal verkeer over spoor, weg en water, maar ook om de bereikbaarheid binnen de regio en de bereikbaarheid van toekomstige knopen. De verplaatsingen in onze regio moeten slimmer en schoner. Verkeer en vervoer als totale sector draagt voor bijna 30% bij aan de uitstoot van CO₂. Er zijn veel kansen om het vervoer te verbeteren.

Op 14 december 2022 heeft het DB de mobiliteitsagenda 2023-2027 vastgesteld. De ambitieuze agenda richt zich op drie doelen:

1. Verbetering van de bereikbaarheid met omliggende regio's:

Veel verplaatsingen uit de regio zijn naar de Randstad en naar het oosten. Op dit moment slibben wegen van en naar de regio dicht, zijn treinsporen aan vernieuwing en verbreding toe en blijft logistiek potentieel onbenut door achterblijvende waterinfrastructuur. Met name de A1 corridor vormt hierbij een knelpunt, zowel op de weg als op het spoor.

2. Regionale knelpunten op wegennet verlichten:

Binnen de regio vinden veel reisbewegingen plaats tussen de grote woongebieden en belangrijke werkgebieden. En er zijn veel logistieke verplaatsingen. De beoogde ruimtelijke ontwikkelingen en verdere groei van de mobiliteit leidt daarmee niet alleen tot problemen op het bovenregionale netwerk, maar ook op het regionale netwerk ontstaan problemen. Om een toename van het aantal reisbewegingen efficiënt en

duurzaam te kunnen faciliteren, is het nodig naar het hele vervoerssysteem te kijken waarbij alle mogelijke modaliteiten aan bod komen.

3. **Bereikbaarheid binnen de (nieuwe) verstedelijkte gebieden versterken**

Niet alleen nieuwe woongebieden zorgen voor congestie, verkeersproblemen en negatieve milieueffecten. Ook bestaande woongebieden dragen daaraan bij. Voor binnenstedelijke gebieden geldt dat de menging van functies hoog is. Om inbreiding met verduurzaming te kunnen faciliteren zijn slimme oplossingen voor het omgaan met ruimte voor verkeer en mobiliteit noodzakelijk.

Op elk van deze 3 doelen worden in 2023 specifieke maatregelen ingezet. Gezien de capaciteit bij het kernteam en regiobureau kan in 2023 nog niet vol op alle onderwerpen worden ingezet. Daarnaast is nu nog niet duidelijk welke subsidies in 2023 daadwerkelijk kunnen worden benut voor de activiteiten. Zo zijn er onder de noemer VSD (Veilig, Slim en Duurzaam) in het BO MIRT van november 2022 afspraken gemaakt over inzet, deze moeten echter nog worden geconcretiseerd met het ministerie van IenW en beide provincies.

5.3 Activiteiten/resultaten

In 2023 werken we in regionaal verband aan de volgende opgaven:

1. **Programmamanagement**

Activiteiten/resultaten:

- Voorbereiden Programmaberaden en bestuurlijke overleggen
- Algemene coördinatie op programma
- Organiseren van evenementen en webinars

Verantwoordelijk: Arjan Brink (programmamanager), Tanneke Veerman tot 1 mei 2023 (programmasecretaris)

2. **Verbeteren bereikbaarheid met omliggende regio's**

A1-corridor

- Verkenning en uitwerking corridorbenadering en quick wins, waaronder verkennen sprinterverbinding Barneveld – Apeldoorn en optimalisaties OV;
- Regionale coördinatie input in landelijke studies en besluitvorming Goederencorridor Noordoost Europa en internationale verbinding Amsterdam – Berlijn;
- Lobby en samenwerking stakeholders hierop.

Verantwoordelijk: Kernteam

Werkgroep: Interregionaal met o.a. Regio FoodValley.

A50-corridor

Uitvoeren VSD afspraak. Enkele van de maatregelen uit het Position Paper A50 dat de regio in 2021 heeft opgesteld zijn opgenomen in de VSD afspraak. Dit start met een analyse van de vervoersbewegingen en omvat inzet op forenzen met de regio Zwolle (samenwerking met werkgevers in regio Zwolle en regio Stedendriehoek), een fietscampagne A50 en inzet op logistieke vervoerbewegingen.

Verantwoordelijk: Kernteam

Opstellen multimodaal netwerkkader

Voor de bereikbaarheid in de regio worden naast de auto, andere vormen van mobiliteit steeds belangrijker. Zeker gelet op de verstedelijkingsopgave worden alternatieven voor de auto steeds belangrijker, vanwege flexibel reizen, beschikbare ruimte en leefbaarheid. In regio-verband wordt samen met Gelderland een eerste verkenning gedaan naar een multimodaal netwerkkader.

Dit multimodale netwerkkader geeft een inzicht in de toekomstige bereikbaarheid en bereikbaarheidsopgave voor de regio, vanuit het perspectief van verschillende vormen van mobiliteit (auto, OV, fiets).

Verantwoordelijk: Kernteam

Regionale samenwerking op waterbereikbaarheid

In de uitvoeringsagenda is het opzetten van een regionale samenwerking op waterbereikbaarheid opgenomen op het gebied van lobby, planmatige aanpak infrastructuur voor de lange termijn en verbeteringen op korte termijn.

Dit omvat diverse opgaven: verlengen sluis Deventer, aanpak IJsselbruggen Zutphen, verbeteren havens en kades in Lochem, verbeteren bereikbaarheid havens Deventer en Zutphen, voortzetten samenwerking binnen Port of Logistics Overijssel, verkennen haalbaarheid 3^e IJsselbrug Deventer (in relatie met ruimtelijke puzzel: klimaatbestendigheid en woonambitie). Hiervoor wordt een samenwerkingsagenda opgesteld door de regio. Het voortouw hiervan ligt bij de gemeenten Zutphen, Lochem en Deventer.

Verantwoordelijk: voortouw Zutphen, Lochem en Deventer

3. Regionale knelpunten verbeteren

Actualiseren fietsvisie

De regionale fietsvisie is bijna 10 jaar oud en gericht op het realiseren van regionale fietsverbindingen. Een actualisatie is gewenst, onder meer op opgave en scope, samenwerking in regio en manieren om fietsgebruik te stimuleren. Dit omvat meer dan het verbeteren van de regionale infrastructuur.

Verantwoordelijk: kernteam

Campagne Fiets

In de VSD afspraak via Overijssel is een fietscampagne opgenomen. Nadere uitwerking is nodig om te bepalen of toepassing in de Regio Stedendriehoek effectief is.

Verantwoordelijk: Kernteam

Verkenning bovenlokale deelmobiliteit

Voor 2023 is de inzet gericht op het verkennen van een meer regionaal aanbod aan deelmobiliteit. Het aanbod aan deelmobiliteit is vaak geconcentreerd in de grotere steden. Hier zijn natuurlijk uitzonderingen op zoals het aanbod aan deelauto's in Lochem. In de verkenning wordt ingegaan of er mogelijkheden bestaan voor een aanbod aan deelmobiliteit in steden en dorpen. Het gaat dan om het aanbod in intensieve gebieden, maar ook in rustiger gebieden. Hierbij wordt ook ene relatie gelegd tussen deelmobiliteit in gebieden waar OV onder druk staat. In de verkenning wordt rekening gehouden dat de startlocatie en de eindlocatie van een rit niet in dezelfde gemeente liggen. De verkenning omvat deelauto's, deelscooters en deelfietsen. Er wordt aangesloten bij de methodiek van het loket deelmobiliteit in Twente.

Verantwoordelijk: Kernteam

Smart Mobility

Onze regio is de afgelopen jaren koploper geworden op smart mobility, onder meer in de internettoepassingen om weggebruikers te laten communiceren met verkeersinstallaties, en de introductie van andere toepassingen (brugopeningen, fiets parkeren, laden/lossen). De toepassingen hebben een duidelijk doel: betere bereikbaarheid, minder CO2 uitstoot en betere leefbaarheid.

Vanuit de hogere overheid heeft dit de prioriteit en vanuit het Rijk worden strikte afspraken gemaakt met de provincies over digitalisering. Ook wordt via G40 Smart Cities gewerkt aan smart mobility. De gemeente Apeldoorn is hierbij trekker.

Inzet 2023

- Digitalisering mobiliteitsdata. De borging van de digitaliseringsafspraken wordt adequaat ter hand genomen om dit in 2023 (of eerder) gerealiseerd te hebben.
- Afhechten van verschillende acties uit het programma 2022: parkeersensoren en data levering (Lochem, Apeldoorn)

Verantwoordelijk: Kernteam

Werkgeversaanpak

De afgelopen jaren hebben we samen met werkgevers gewerkt aan het realiseren van schone mobiliteitsoplossingen (slimschoonreizen.nl). Deze samenwerking met werkgevers - waaronder het bredere MKB - willen we continueren. We richten ons hierbij op 6 pijlers:

1. Werkgevers ondersteunen die stappen willen zetten naar schone mobiliteit.
2. De omgeving en het netwerk van de betrokken werkgevers activeren.
3. Rolmodellen creëren onder werkgevers.
4. Zichtbaarheid creëren voor de rolmodellen onder werkgevers.
5. Kennis-en informatieoverdracht op maat.
6. Probeeracties initiëren en delen.

In 2023 zetten we de ondersteuning door met informatievoorziening, bijeenkomsten en acties. We geven een podium aan bedrijven die het goede voorbeeld geven en we ondersteunen de 100+ bedrijven met de 'normerende regeling werkgebonden personenmobiliteit'. Deze afspraak is ook opgenomen in het programma VSD.

Verantwoordelijk: Kernteam

Logistiek makelaar

In de uitvoeringsagenda Cleantech Regio is het realiseren van een logistiek netwerk opgenomen. Hiermee is in 2022 gestart. Dit netwerk heeft een brede scope: arbeidsmarkt, vestigingsklimaat, innovatie, mobiliteit en dergelijke.

Binnen Mobiliteit werken we aan de mobiliteitsaanpak voor bedrijven met veel logistiek. Deze inzet bestaat in het beschikbaar stellen van een logistiek makelaar die bedrijven helpt met verbeteropties. Dit in aansluiting op de aanpak logistiek makelaars van de provincie Gelderland.

Deze inzet van 2 dagen in de week helpt bedrijven met het verduurzamen van logistieke vervoerbewegingen, meer specifiek:

- Stimuleren aanschaf en gebruik zero emissie voertuigen
- Stimuleren laadinfra voor logistieke voertuigen / clean energy hubs;

- Stimuleren minder logistieke kilometers;
- Stimuleren modal shift van weg naar water;
- Digitalisering: ICT toepassingen die leiden tot minder (fossiele) kilometers voor logistieke voertuigen.

Verantwoordelijk: Kernteam

4. Bereikbaarheid nieuwe verstedelijkingsgebieden

Vanuit de verstedelijkingsopgave en woonambitie gaan de stedelijke gemeenten, Apeldoorn, Deventer en Zutphen, aan de slag met binnenstedelijke ontwikkelingsgebieden. Op locaties komen aanzienlijke en gemengde programma's. Ontwikkeling vanuit een traditionele ontsluiting en mobiliteit is niet mogelijk. In deze gebieden worden de oplossingen voor de toekomst gerealiseerd. Die oplossingen houden verband met: hoogwaardige inrichting van de openbare ruimte, combinatieoplossingen voor de veelheid aan functies, parkeren op afstand, lage parkeernormen in binnenstedelijke gebieden, deelmobiliteit, hubs. De principes voor de oplossingen van later kunnen hier al worden gefaciliteerd in ontwerp. Deze impuls aan de planvorming is zorgt voor een vliegende start van de oplossingen van morgen.

Inzet ligt op:

- Randvoorwaarden mobiliteitstransitie in nieuwe woongebieden Apeldoorn, Deventer en Zutphen. Verkennen cq opschalen lokale werkzaamheden.
- Actief samen met gebiedspartners in woon- en werkgebieden al de eerste maatregelen nemen (o.a. deelmobiliteit, bedrijfsoverstijgende oplossingen).

Verantwoordelijk: Kernteam

Naast de bovengenoemde regionale inzet voor 2023, wordt door gemeenten inzet gepleegd op de mobiliteitsagenda. Dit betreft bijvoorbeeld:

- de samenwerking tussen gemeenten aan regionale fietsroutes
- de ontwikkeling van mobiliteitshubs in gemeenten
- de uitwisseling over nieuwe mobiliteitsoplossingen
- Verkeersveiligheid
- Laadinfrastructuur in gemeenten
- Aanpak zero emissie stadslogistiek (Apeldoorn, Deventer, Zutphen)

Uitwisseling en afstemming vindt plaats in de regionale werkgroep mobiliteit.

5.4 Capaciteit

Functie	Naam	Aantal uur per week	Financiering
Programmamanager	Arjan Brink	16 uur	In kind Deventer
Programmasecretaris	Tanneke Veerman (tot 1/5)	16	Begroting RS3H
Kernteamlid	Jeannette Kuipers	8 uur	In kind Apeldoorn
Kernteamlid	Jesse van Eijden	32 uur	Epe, Heerde, Lochem en Brummen

Projectleider werkgeversaanpak	Arjan Brink	8 uur	Financiering vanuit programma
Communicatie	Nienke Boekraad	8 uur	Begroting RS3H
Lobby	Iris Brouwer	8 uur	Begroting RS3H
Financiën	Sabrina	6 uur	Begroting RS3H

Vier gemeenten hebben capaciteit beschikbaar gesteld voor het kernteam. Hiervoor is december/januari een uitdraag geweest en hebben gesprekken plaatsgevonden. Helaas heeft dit niet tot invulling geleid. Voor 2023 heeft daarom inhuur plaatsgevonden voor de benodigde capaciteit in het kernteam.

5.5 Budget

Benodigd budget: € 157.000

Beschikbaar budget uit begroting: € 117.000

Onderwerp	Budget	Externe dekking	Regiobegroting
A1 corridor; afspraak met Gelderland en Food Valley	€ 20.000	€ 15.000	€5.000
A50	€62.000	€ 31.000 (VSD BO Mirt)	€31.000
Actualiseren fietsvisie (mobiliteitsagenda, ook Gelderland	€ 40.000	€ 20.000	€20.000
Ontwikkelen en uitvoeren campagne fiets (opgenomen in VSD BO MIRT, met Overijssel nog uit te werken)		pm	Pm
Verkennen regionaal aanbod deelmobiliteit: cofinanciering op VSD afspraak	€ 20.000	€ 10.000	€ 10.000
Digitalisering	€ 30.000	€ 30.000	
Inzet projectleider ITS afhechten 2022	€ 10.000		€10.000
Cofinanciering Werkgeversaanpak (VSD BO MIRT)	€ 304.000	€ 293.000	€11.000
Cofinanciering logistiek makelaar	ca € 80.000	ca € 65.000	€15.000
Multimodaal netwerk kader (Mobiliteitsagenda, ook inzet Gelderland)	€ 15.000 + pm	Pm	€15.000
	Inzet ca € 596.000	Ca 469.000	€117.000

06 Programma Gebiedsontwikkeling

6.1 Opdrachtgeverschap

Bestuurlijk opdrachtgever	Tom Horn
Programmamanager	Luçan Boon van Ostade
Programmasecretaris	Elvira Teunissen

6.2 Toelichting

De opgaven op wonen, werken en bereikbaarheid zijn groot. Dezelfde urgentie ligt bij de energietransitie, klimaatadaptatie, natuur en landbouw en natuurlijk de stikstofproblematiek. Gelet hierop heeft het Rijk de regie op de ruimtelijke ordening naar zich toegetrokken. Er ligt een stapeling van opgaven, die om een integrale samenhangende oplossing vragen. Op een klein oppervlak moet veel gebeuren. Dat vergt keuzes, slimme combinaties en innovaties. Het Rijk heeft dan ook aan de provincies de opdracht gegeven te komen tot gebiedsgerichte integrale oplossingen waarin alle opgaven moeten zijn meegenomen. De 12 provincies wordt gevraagd de nationale opgaven en doelen ruimtelijk te vertalen, in te passen en te combineren met decentrale opgaven. Dan is duidelijk welke ruimtelijke keuzes nodig zijn en waar ruimtelijke opgaven realiseerbaar zijn.

Voor 1 juli 2023 moet 'de ruimtelijke puzzel', zoals de provincie Gelderland de opdracht noemt, gelegd zijn en moet er een regio arrangement zijn dat de basis is voor langdurige samenwerking tussen alle overheden en de opmaat is naar concrete afspraken over de uitwerking van de opgaven. Wij zijn aan de slag met het ontwikkelen van een ruimtelijk regioverhaal. Op 2 november 2022 is hiervoor het plan van aanpak vastgesteld door de Dagelijks Bestuur van de Regio Stedendriehoek. Het ruimtelijk regioverhaal dient als input voor het regio arrangement met de provincie Gelderland. We verbinden de opgaven met elkaar en koppelen deze aan de ruimtelijke kwaliteit van de regio. Welke richtinggevende keuzes zijn daarbij nodig? Alle opgaven vragen namelijk om ruimte in de fysieke leefomgeving met water en bodem als leidend principe. Ons landschap is sturend en geeft invulling aan het kunnen realiseren van de opgaven.

Er ligt een duidelijke relatie met nationale- en provinciale opgaven. De verbinding daarmee is nodig, vooral ook vanwege het sturende karakter daarvan. Hetzelfde geldt voor de samenwerking met de waterschappen. Daarnaast heeft het traject een sterk politiek-bestuurlijk component.

Het ruimtelijk regioverhaal is van invloed op het kunnen realiseren van de ambities die zijn opgenomen in de uitvoeringsagenda. De ruimte is schaars. De opgaven zijn groot. We moeten keuzes maken over gebiedsgerichte ordening en prioritering. Daar waar een concrete actie in de uitvoeringsagenda om ruimtebeslag vraagt of een ruimtelijke keuze in zich heeft, dan wordt de waardering daarvan afhankelijk van de integrale gebiedsgerichte benadering uit het regioverhaal. Daar ligt het publieke belang en de verantwoordelijkheid van Rijk, provincie, regio en gemeenten.

In dit proces moet rekening gehouden worden met het feit dat de gemeente Deventer met de verstedelijkingsopgave, RES en het NPLG zaken doet met de provincie Overijssel. De gemeente Lochem is voor het VLGG ingedeeld bij de opgavetafel Achterhoek en niet de Veluwe. Hierover moeten goede afspraken gemaakt worden, zowel intern als met de provincies.

6.3 Activiteiten/resultaten

In 2023 werken we in regionaal verband aan de volgende opgaven:

1. Programmamanagement

- Voorbereiden Programmaberaden en overige bestuurlijke overleggen
- Algemene coördinatie op programma

Verantwoordelijk: Luçan Boon van Ostade (programmamanager), Elvira Teunissen (programmasecretaris)

2. Ruimtelijke regioverhaal

- Bouwstenennotitie voor het ruimtelijk regioverhaal (februari 2023)
- Betrekken colleges en raden (maart-mei 2023)
- Ruimtelijk regioverhaal (juni 2023)

Verantwoordelijk: politiek-bestuurlijke spoor: Luçan Boon van Ostade (programmamanager)
inhoudelijke spoor: Kirsten van de Meeberg (extern)

3. Regio Arrangement

- Voorbereiden en begeleiden van integrerende tafel (maart/april 2023)
- Borgen democratische legitimiteit en bestuurlijke betrokkenheid
- Concept regio arrangement (juni 2023)

Verantwoordelijk: politiek-bestuurlijke spoor: Luçan Boon van Ostade (programmamanager)
inhoudelijke spoor: Kirsten van de Meeberg (extern)

6.4 Capaciteit en budget

Functie	Naam	Aantal uur per week	Financiering
Programmamanager	Luçan Boon van Ostade	16 uur	Regiobegroting (deels)
Programmasecretaris	Elvira Teunissen	12	Begroting RS3H
Projectleider/adviseur	Kirsten van de Meeberg	opdracht	Begroting RS3H
Communicatie	Via reguliere kanalen		

Benodigd budget: €15.000

In te zetten voor de benodigde bijeenkomsten, communicatiemateriaal (ook richting raden), eventuele inhuur

07 Programma Regionale Energie Strategie (RES)

7.1 Opdrachtgeverschap

Bestuurlijk opdrachtgever Jan Willem Wiggers
Programmamanager Alwin Roest
Programmasecretaris Ineke Bijnsma

7.2 Toelichting

Doelen voor 2030:

- 1) Vanaf 2030 elk jaar 1,07 Terrawattuur duurzame elektriciteit opwekken
- 2) Het realiseren van een toekomstbestendig energiesysteem

Het programma RES valt bestuurlijk en financieel niet onder verantwoordelijkheid van het DB en de Regio Stedendriehoek. Het is echter wel een integraal onderdeel van het Ruimtelijk regioverhaal. Daarom nemen we een beschrijving op van de plannen voor 2023.

Eind 2021 is de RES 1.0 vastgesteld. Het Nationaal Programma RES adviseert om voortaan een onderscheid te maken tussen een RES Voortgangsdokument en een RES Herijking.

RES Voortgangsdokument

In het RES Voortgangsdokument werken we onze voortgang uit van het realiseren van onze ambities uit de RES 1.0. Het Rijk gebruikt dit om landelijk te kunnen monitoren of de 30 regio's sámen ook op koers liggen voor 2030. Alle regio's beschrijven elke twee jaar de voortgang. Het document waarin deze voortgang wordt vastgelegd noemen we het RES Voortgangsdokument 2023, 2025 etc. Dit document wordt vastgesteld door de colleges en ter informatie voorgelegd aan de volksvertegenwoordigers. Het eerstvolgende RES voortgangsdokument leveren we op voor 1 juli 2023.

RES Herijking

Tijdens het uitvoeren van de RES kunnen nieuwe inzichten ontstaan door: nieuwe lokale, regionale en landelijke ambities, innovaties in technieken of bronnen, of knelpunten bij de uitvoering. Deze kunnen leiden tot het aanpassen van de bestaande kaders in de RES 1.0 of het vaststellen van nieuwe kaders voor toekomstige ontwikkelingen. Dat is maatwerk en kent dus geen vaste planning. Voor het document dat we de RES Herijking 2.0 (en 3.0 en zo verder) noemen, kan elke regio daarom zelf bepalen of, hoe en wanneer die wordt vastgesteld. De RES Herijking 2.0 verwachten we in de zomer van 2024 op te leveren. Dit document bevat ruimtelijke kaders en wordt vastgesteld door volksvertegenwoordigers.

In aanloop naar de RES Herijking heeft de provincie Gelderland het initiatief genomen om een plan-MER op te stellen, met het doel om:

- het provinciale windbeleid te actualiseren;
- een kader te bieden voor binnenkomende wind- en zon-initiatieven;
- de RES'en 1.0, inclusief herijking richting RES 2.0., te kunnen borgen in omgevingsbeleid;
- onderbouwende informatie te geven voor de ontwikkeling van de RES 2.0.

Het plan-MER is een wettelijk instrument voor het systematisch, transparant en objectief in beeld brengen van de milieugevolgen van een beleidsvoornemen én van reële alternatieven. Het is een feitelijk onderzoek dat onafhankelijk wordt uitgevoerd en losstaat van politieke en maatschappelijke opvattingen. De uitkomsten stellen de provincie en gemeenten in staat om ruimtelijke keuzes af te wegen en te onderbouwen, ook in relatie tot andere programma's. Deze plan-MER kan daarmee effect hebben op onze strategie in de RES 1.0, maar dat hoeft niet. Het is mogelijk dat het rapport ons nieuwe inzichten geeft over de haalbaarheid, volume en andere aspecten van grootschalige opwek. Het kan dus zijn dat we bevestigd worden in de aanpak tot nu toe, maar het is ook mogelijk dat we zullen concluderen dat er ergens meer, minder of op een andere manieren kansen zijn voor wind- en zon-initiatieven. In elk geval helpt deze plan-MER ons om als overheden, initiatiefnemers en alle belanghebbenden het goede gesprek te voeren aan de hand van een degelijk onderzoek, vóórdat we lokaal de grote besluiten nemen over windprojecten.

Samenwerkingsovereenkomst

Van de RES 1.0 hebben we geleerd dat afstemming op grotere onderwerpen met gemeenten, waterschappen, provincie en netbeheerders samen meerwaarde heeft. De wijze waarop we met elkaar willen samenwerken leggen we vast in een Samenwerkingsovereenkomst. Hierin nemen we tevens op hoe de Stuurgroep RES zich verhoudt tot de Gemeenschappelijke Regeling Stedendriehoek en binnen welke kaders we de uitvoering organiseren en wat de taken, rollen en verantwoordelijkheden van de partners zijn. Het doel is om deze samenwerkingsovereenkomst in 2023 op te stellen.

De energietransitie gaat over meer dan alleen opwek en besparing van energie. Het gaat ook, nu meer dan ooit, om gezamenlijk toewerken naar het energiesysteem van de toekomst. Op dit moment ervaren we de beperkende effecten van netcongestie; het kunnen aansluiten op het elektriciteitsnet is voor bedrijven of zonnevelden al geen gegeven meer. Alle ambities in de uitvoeringsagenda zullen vroeg of laat aanlopen tegen de netcongestie als hier niet vroegtijdig over is nagedacht. Er wordt hard aan gewerkt aan het oplossen van netcongestie; landelijk, provinciaal, regionaal en lokaal. Maar met onze toenemende vraag naar energie en de verschuiving naar decentrale energie-opwek, is netcongestie een blijvend gegeven. Dit wordt deels opgelost door netverzwaringen, maar ons toekomstige energiesysteem zal heel anders zijn dan we nu kennen. Ook omdat we de maatschappelijke kosten moeten beperken. Met flexibele, intelligente en lokale energiesystemen die minder afhankelijk zijn van het energienet en dus de netcongestie ontlasten. Door toe te werken naar een goede zon/wind verhouding, omdat dan het net flexibel wordt gebruikt; zon vooral van april tot en met oktober overdag en wind vooral in de andere maanden wanneer de vraag naar elektriciteit hoger is (Zo beperken we ook de maatschappelijke kosten, want zon vraagt 3 keer meer aansluitcapaciteit om dezelfde hoeveelheid energie op te wekken. De combinatie zon/wind op één kabel levert nog meer energie bij minder aansluitcapaciteit). Dit vraagt om structurele inzet en samenwerking tussen gemeenten, bedrijven, ontwikkelaars en netbeheerder en staat aan de basis van ieder programma. Vanuit het programma RES wordt actief meegedacht over welke stappen er gezet moeten worden om te komen tot het energiesysteem van de toekomst.

Gelderse Energie-Infrastructuur (GEIS)

In de Omgevingsvisie Gaaf Gelderland staat wat de provincie wil en moet veranderen en ontwikkelen om Gelderland klaar te maken voor de toekomst. Dat vraagt omgevingsgericht werken, waarbij met partners de maatschappelijke opgaven in het fysieke domein opgepakt moeten worden. Steeds nadrukkelijker is de energie-infrastructuur een bepalende factor voor realisatie van de ruimtelijke doelen die allemaal impact hebben op energievraag en -aanbod. Om vraag en aanbod met elkaar te verbinden is een goede, toekomstbestendige

energie-infrastructuur nodig waarin de provincie een actieve rol wil nemen. Dit doet de provincie in samenwerking met netbeheerders en medeoverheden in de Gelderse Energie-Infrastructuur (GEIS). Om te komen tot een toekomstbestendig energiesysteem is het van belang om de ontwikkeling van energie-infrastructuur zo goed mogelijk aan te laten sluiten bij ruimtelijke ontwikkelingen en verduurzamingsplannen, en andersom. Door met elkaar integraal te programmeren is het mogelijk om plannen beter en vroegtijdig op elkaar af te stemmen.

7.3 Activiteiten/resultaten

1. Programmamanagement

- Voorbereiden Programmaberaden/Stuurgroep RES
- Algemene coördinatie op het programma
- Aansturen ambtelijke coördinatiegroep
- Afstemming provincie Gelderland en Nationaal Programma RES

Verantwoordelijk: Alwin Roest (programmamanager, extern), Ineke Bijnsma (programmasecretaris)

2. RES Voortgangsdokument

Resultaat:

- RES voortgangsdokument 2023 (voor 1 juli 2023)

Verantwoordelijk: Alwin Roest (programmamanager, extern), Michelle van Amerongen (projectleider, extern)

Werkgroep: Ambtelijke coördinatiegroep (COGRO), werkgroep Data & Monitoring

3. Samenwerkingsovereenkomst

Resultaat:

- Samenwerkingsovereenkomst RES (met als onderdeel hoe de Stuurgroep RES zich verhoudt tot de Gemeenschappelijke Regeling Stedendriehoek)

Verantwoordelijk: Alwin Roest tot 1 juli 2023 (programmamanager, extern)

Werkgroep: Ambtelijke coördinatiegroep (COGRO)

4. RES Herijking 2.0

Activiteiten/resultaten:

- Opleveren Plan van Aanpak RES Herijking 2.0 (voor 1 juli 2023)
- Uitvoeren Plan van Aanpak RES Herijking 2.0 (vanaf 1 juli 2023)

Verantwoordelijk: Lize Beekman tot 1 juli 2023 (projectleider PvA RES Herijking, extern)

Werkgroep: Ambtelijke coördinatiegroep (COGRO)

5. GEIS

Activiteiten/resultaten:

- Provinciale afstemming om de ontwikkeling van energie-infrastructuur zo goed mogelijk aan te laten sluiten bij ruimtelijke ontwikkelingen en verduurzamingsplannen, en andersom (integraal programmeren)

Verantwoordelijk: Joris Benninga (projectleider GEIS, extern)

Werkgroep: werkgroep grootschalige opwek en energiesysteem / ambtelijke coördinatiegroep (COGRO)

7.4 Capaciteit en budget

Functie	Naam	Aantal uur per week	Financiering
Programmamanager	Alwin Roest	20 uur	Begroting RES
Programmasecretaris	Ineke Bijnsma	24 uur	Begroting RS3H (50%)

De RES heeft een eigen begroting. Er is jaarlijks 12 miljoen euro beschikbaar uit de uitvoeringsmiddelen Energie en Klimaat voor de proceskosten van de 30 RES-regio's. Onze regio ontvangt jaarlijks ca. € 300.000,-. Dit wordt, net als voorgaande jaren, via een decentralisatie uitkering aan de kassier gemeente Brummen overgemaakt. Zij heeft het budget in beheer voor besteding en verantwoording. Besluitvorming over de besteding vindt plaats in de Stuurgroep RES.

08 Bestuurlijke aandachtspunten

Naast de programma's wordt in 2023 ook gewerkt aan een aantal dossiers dat bestuurlijke aandacht behoeft. In dit hoofdstuk worden de verschillende dossiers beschreven. Voor de plannen op het gebied van communicatie en externe betrekkingen verwijzen we naar hoofdstuk 10.

Bestuurlijke aandachtspunt	Bestuurder	Ambtelijk verantwoordelijk (regio)
Uitvoeringsagenda	Eva Boswinkel (wethouder Zutphen)	Ineke Lijnema (secretaris)
Investeringsplatform	Ron König (burgemeester Deventer)	Arko van Brakel (directeur-bestuurder Board)
Stikstof	Jeroen Joon (wethouder Apeldoorn)	Monique Loeters (vitaal landelijk gebied)
Betrokkenheid raden	Eva Boswinkel (wethouder Zutphen)	Annick Bakker (bestuursadviseur)
Digitalisering	Sebastiaan van 't Erve (burgemeester Lochem)	Arko van Brakel (directeur-bestuurder Board)
Regio Deal (bestaand en nieuw)	Ron König (burgemeester Deventer)	Siep Liitooij, Myriam de Jong (procesmanagers Board)

8.1 Uitvoeringsagenda

Bestuurder: Eva Boswinkel

De uitvoeringsagenda 2023-2030 wordt in het DB van 12 april 2023 vastgesteld. De uitvoeringsagenda is een rollende agenda. De agenda wordt jaarlijks vertaald in jaarplannen en op die manier jaarlijks aangescherpt. Eind 2026 vindt een evaluatie en indien nodig een herijking plaats. De uitvoeringsagenda wordt ter besluitvorming aan de colleges van B&W voorgelegd. De colleges informeren hun raden over de uitvoeringsagenda en vragen om input die vervolgens in 2024 meegenomen wordt in de jaarplannen.

Resultaat:

- Vastgestelde uitvoeringsagenda 2023-2030 (april 2023)
- Input van de raden ten behoeve van de jaarplannen 2024 (zomer 2023)
- Vastgesteld jaarplan 2023 van de werkorganisatie van de Regio Stedendriehoek (april 2023)

8.2 Investeringsplatform

Bestuurder: Ron König

Begin 2023 is de kwartiermakersfase afgerond. Uit de kwartiermakersfase, waar aan de hand van verschillende voorbeeldprojecten onderzocht is hoe deze financieerbaar te maken, is gebleken dat de benodigde investeringen niet goed van de grond komen. Dit geldt voor de markt en voor gemeenten. Obstakels zijn bijvoorbeeld het eigenaarschap, de rolneming door gemeenten, de kosten en een mismatch tussen de business cases en de voorwaarden voor financiering. Daardoor ontstaat er spanning tussen de opgaven waar de Regio Stedendriehoek voor staat en de concrete activiteiten. Om de uitvoeringsagenda te realiseren zijn projecten nodig en externe financiering. Het Dagelijks Bestuur heeft besloten om te starten met fase 1 van het investeringsplan om daarmee de 1^e stap te zetten op weg naar 'samen regionaal investeren'. Het hoofddoel is

projecten mogelijk te maken die individuele gemeenten of bedrijven niet op eigen kracht kunnen realiseren. De doelen van de uitvoeringsagenda zijn leidend voor het soort projecten dat begeleid gaat worden. Het eigenaarschap van de projecten blijft bij de desbetreffende gemeente, onderneming etc. Het gaat om de begeleiding van de projecteigenaren zodat zij hun business case aanscherpen om deze beter te laten matchen met de voorwaarden die externe financiers stellen.

Resultaat:

- Inrichtingsvoorstel voor de start van fase 1 van het Investeringsplatform, zodat per 1 januari 2024 gestart kan worden - in de begroting 2024 is dekking opgenomen (december 2023)

8.3 Stikstof

Bestuurder: Jeroen Joon

De Regio Stedendriehoek is betrokken bij de opgavetafel Veluwe, als onderdeel van het Vitaal Landelijk Gebied Gelderland (VLGG). Eén van de gebiedsprocessen is GEUS, waar Jeroen Joon als bestuurder nauw bij betrokken is. Jeroen Joon en Paula Jorritsma, voorzitter van het programmaberaad Vitaal landelijk gebied, zijn beide vanuit de regio betrokken bij de opgavetafel Veluwe. Zij stemmen de inbreng in de Stuurgroep samen af. Via het P-beraad Vitaal landelijk gebied worden de wethouders van de andere gemeenten betrokken. Jeroen Joon is ook lid van de VNG Gelderland en heeft daar het onderwerp stikstof in portefeuille.

Resultaat:

- Regionale inbreng in versie 0.5 van VLGG
- Vertaling van VLGG in gebiedsprogramma's (wordt nog verder uitgewerkt), die onderdeel uitmaken van het regioarrangement van de Regio Stedendriehoek (november 2023)

8.4 Betrokkenheid raden

Bestuurder: Eva Boswinkel

Er worden jaarlijks 2 raadsconferenties georganiseerd die in het teken staan van inhoud en ontmoeting, met als doel de raadsleden nauw op elkaar en het regionale werk te betrekken. Daarnaast wordt in 2023 een informele raadscommissie opgestart die als voorloper geldt voor de eventuele formele Adviescommissie, voortvloeiend uit de wijziging van de Wet Gemeenschappelijke Regeling. In 2023 wordt ook het traject rondom de wijziging van de WGR opgepakt, in nauwe samenwerking met de raden. Dit traject mondt uit in een gewijzigde regeling. Besluitvorming moet uiterlijk 30 juni 2024 zijn gerealiseerd. Ten slotte worden jaarlijks alle raden minimaal 1x bezocht door het DB-lid van de betreffende gemeente en de secretaris om bij te praten over actuele ontwikkelingen. Deze bezoeken worden voorbereid door het lid van het Strategisch Team.

Resultaat:

- 2 raadsconferenties (14 maart 2023 en najaar 2023)
- Start informele raadscommissie (april 2023)
- Start traject wijziging Gemeenschappelijke Regeling (maart 2023, doorlopend in 2024)

8.5 Aanvraag Regio Deal

Bestuurder: Ron König

In het DB van 5 februari is besloten om in november 2023 een aanvraag te doen voor een nieuwe Regio Deal (5^e tranche). Het proces wordt aangestuurd door de Stuurgroep Regio Deal.

Resultaat:

- Aanvraag Regio Deal 5^e tranche (november 2023)

09 De regionale organisatie

9.1 Rol en werkzaamheden regionale werkorganisatie

De Regio Stedendriehoek is sinds jaar en dag *light* georganiseerd. Dat betekent dat de regio niet zelf mensen in dienst heeft. Er is een kleine werkorganisatie actief; een aantal functies is opgenomen in de begroting. De mensen zijn in dienst van de gemeenten en worden gedetacheerd naar de regio. Daarnaast leveren de gemeenten medewerkers 'om niet' voor een aantal uur per week aan het regiobureau. Dit betreft met name de strategisch, inhoudelijke functies. De verdeling van de om niet-geleverde capaciteit gaat op inwonersaantal van de gemeenten. De huidige manier van organiseren en financieren voldoet niet meer, vooral niet wat betreft de strategische, inhoudelijke functies. Voor 2023 stelden de 8 gemeenten eenmalig extra middelen beschikbaar voor personele versterking op strategische portefeuilles zoals gebiedsontwikkeling en lobby en voor de uitvoeringsagenda. In de begroting 2024 wordt een structurele oplossing voorgesteld aan de gemeenteraden.

De regionale werkorganisatie fungeert als haarlemmerolie voor de intergemeentelijke samenwerking en bevindt zich in het hart van de netwerkorganisatie. De belangrijkste taken die vanuit de regionale werkorganisatie worden aangestuurd en/of uitgevoerd zijn:

- Adviseren en faciliteren Regioraad, Dagelijks Bestuur en P-beraden.
- Stakeholdermanagement provincie Overijssel en Gelderland (bestuurlijk en ambtelijk).
- Regionale koersbepaling.
- Doorlopende ontwikkeling, uitvoering en monitoring afspraken uit de regionale agenda 2023-2030.
- Lobby, fondsenverwerving (richting provincie, Rijk en Europa en andere financiers).
- Communicatie (zowel intern als extern).
- Informeren en betrekken van raadsleden bij de regionale samenwerking.
- Bedrijfsvoering.
- Administratieve ondersteuning.

Deze taken worden uitgevoerd in nauwe samenwerking met de werkorganisatie van de stichting Strategische Board. In 2023 wordt toegewerkt naar 1 werkorganisatie die vanaf 1 januari 2024 operationeel is.

Bij de planning & control-cyclus wordt de Regio Stedendriehoek ondersteund door een financieel team van de gemeente Apeldoorn, bestaande uit de regiocontroller, een financieel adviseur en een financieel expert die zich met name bezighoudt met de advisering rondom de subsidies van het programma Bereikbaarheid. De kosten hiervan zijn opgenomen in de begroting onder programma 1. Op het gebied van ICT wordt de Regio Stedendriehoek ondersteund door de gemeente Voorst. Hier is een SLA voor afgesloten. Voor de ondersteuning op het gebied van inkoop, juridisch advies is een SLA afgesloten met de gemeente Apeldoorn.

De resultaten waar de medewerkers van de regionale werkorganisatie, onder eindverantwoordelijkheid van de secretaris, in 2023 aan werken zijn de volgende:

Werkvelden	Resultaten 2023	Belegd bij
1. Bestuurlijke advisering	<ul style="list-style-type: none"> De bestuurlijke cyclus van P-beraden en Dagelijks Bestuur, inclusief ambtelijke voorbereiding, is minimaal 6x per jaar gerealiseerd. De Regioraad is 2x per jaar bij elkaar gekomen Besluitvorming nieuwe werkorganisatie (ingående 1 januari 2024) afgerond, inclusief besluitvorming raden t.b.v. MPB 2024 Nieuwe werkwijze (experimenteel) m.b.t. programma's en P-beraden (doorontwikkeling sectorale portefeuilles naar triple helix programma's) doorgevoerd 	Secretaris, bestuursadviseur, strategisch adviseur, manager bedrijfsvoering, programmamanagers en -secretarissen
2. Stakeholdermanagement provincies	<ul style="list-style-type: none"> De bijdrage van de Regio Stedendriehoek in het Regio Manifest t.b.v. de Statenverkiezingen gerealiseerd Lobbybrief t.b.v. de nieuwe Staten opgeleverd Er zijn minimaal 2 bestuurlijke overleggen georganiseerd en 1 werkbezoek voor de nieuwe bestuurders 	Adviseur Public Affairs, strategisch adviseur, bestuursadviseur, secretaris
3. Regionale koersbepaling	<ul style="list-style-type: none"> Opleveren uitvoeringsagenda 2023-2030, besluitvorming door colleges, instemming van raden en input voor jaarplan 2024 gerealiseerd 	Programmamanagers, secretaris, bestuursadviseur
4. Uitvoering en monitoring afspraken uitvoeringsagenda	<ul style="list-style-type: none"> Zie de afspraken bij de verschillende programma's Opleveren aanpak voor datagedreven werken (monitoring op basis brede welvaart) – belegd bij de stichting 	Programmamanagers en -secretarissen Regio Stedendriehoek en stichting
5. Lobby / fondsenverwerving	<ul style="list-style-type: none"> Strategisch Public Affairs plan opgeleverd, voortvloeiend uit de uitvoeringsagenda 2023-2030 Regionale lobbydossiers opgenomen in regioarrangement Aanvraag nieuwe Regio Deal gerealiseerd Inrichtingsvoorstel Investeringsplatform fase 1 gerealiseerd Bestuurlijk bezoek European Week of Regions and Cities gerealiseerd 	Corporate Public Affairs-team
6. Communicatie	<ul style="list-style-type: none"> Naamswijziging Regio Stedendriehoek doorgevoerd via alle kanalen Strategisch communicatieplan opgeleverd Regio Stedendriehoek vaker in het nieuws dan in 2022 	Corporate Communicatieteam

	<ul style="list-style-type: none"> • Reguliere corporate communicatieactiviteiten up-to-date (website, social media, nieuwsbrieven) • Interne communicatie op orde 	
7. Informeren en betrekken van raden	<ul style="list-style-type: none"> • Regulier contact met de griffiers van de 8 gemeenten • 2 raadsconferenties per jaar gerealiseerd • Regionale raadscommissie (vooruitlopend op de wijziging Wet Gemeenschappelijke Regeling) opgestart • Raadsontmoetingen met alle individuele raden gerealiseerd • Aanpassing regeling n.a.v. wijziging Wet Gemeenschappelijke Regeling opgestart (einddatum 30 juni 2024) • 4 kwartaal-updates gerealiseerd 	Secretaris, bestuursadviseur, communicatieteam
8. Bedrijfsvoering	<ul style="list-style-type: none"> • Nieuwe begroting 2024, jaarstukken 2022 en kwartaalrapportages 2023 gerealiseerd • Evaluatie huisvesting uitgevoerd • Ineenvoegen van 2 werkorganisaties naar 1 werkorganisatie per 1 januari 2024 wat betreft bedrijfsvoering gerealiseerd 	Secretaris, transitie manager, manager bedrijfsvoering, regiocontroller, financieel adviseur Apeldoorn, managementassistent
9. Administratieve ondersteuning	<ul style="list-style-type: none"> • Secretariaat op orde • Bestuurlijke en ambtelijke processen lopen als een trein 	Managementassistent en programmasecretarissen

9.2 Capaciteit en financiën

De capaciteitsinzet via detachering (gefinancierd uit de begroting) in 2023 is als volgt:

Capaciteit

Secretaris (32 uur)
 Strategisch adviseur (8 uur)
 Bestuursadviseur/adjunct secretaris (32 uur)
 Adviseur Public Affairs (28 uur)
 Programmanagement (8 uur + 16 uur)
 Programmasecretaris (2 x 36 uur, 1x 24 uur, 1x 12 uur)
 Communicatie (32 + 16 uur)
 Bedrijfsvoering & secretariaat (12 + 32 uur)

TOTAAL

Fte

Uren op jaarbasis

1.400
 350
 1.400
 1.225
 1.050
 4.900
 2.100
 1.925

14.350 uur

9,1 fte

Een deel van de inzet van de programmamanagers wordt uit de begroting betaald (Monique Loeters op Vitaal landelijk gebied; Luçan Boon van Ostade op gebiedsontwikkeling), het overgrote deel wordt in kind geleverd.

Voor 2023 (jaarbasis) is voor de regionale coördinerende taken de volgende capaciteit (in kind uren) met de gemeenten afgesproken (dit is exclusief de inzet van het Strategisch Team en de inzet in de werkgroepen).

Deelnemende gemeente	Apeldoorn	Deventer	Zutphen	Lochem	Epe	Voorst	Brummen	Heerde
Aantal inwoners (uit begroting 2022)	164.470	101.227	48.099	33.944	33.197	24.797	20.877	18.774
	Annemiek Bronsema (16) Ietje Oostinga (12) Jeannette Kuipers (8)	Arjan Brink	Edwin Koning (24)	Mdw Mob.	Mdw Mob.	Monique Loeters	Mdw Mob.	Mdw Mob
Totaal	36 uur	16 uur	24 uur	10 uur	10 uur	7 uur	6,25 uur	5,75 uur

NB1: Met de verdeling van de gevraagde incidentele verhoging 2023 is de in kind inzet van bepaalde gemeenten gecompenseerd. Dat geldt onder andere voor de gemeente Voorst, die met 12 uur per week meer leverde dan de afgesproken 7 uur. Door deze compensatie en door de veranderingen in inzet door het jaar heen, wordt het steeds lastiger, zo niet onmogelijk, om de verdeling over de gemeenten transparant en evenwichtig te houden. Daarom wordt er met klem gepleit om de regionale inzet vanaf 1 januari 2024 volledig uit de regiobegroting te financieren. Gemeenten die medewerkers op regionale klussen uitlenen, worden hier financieel voor gecompenseerd.

NB2. De gemeenten Lochem, Epe, Brummen en Heerde lenen geen medewerkers uit voor regionale klussen maar financieren in 2023 gezamenlijk de inzet van een medewerker Mobiliteit voor het kernteam. De 32 uur worden op basis van het inwonersaantal over de gemeenten verdeeld. De bedoeling is deze medewerker vanaf 2024 te financieren uit de regionale begroting.

Financiën

In de begroting 2023 zijn onder programma 2 de volgende budgetten opgenomen (bedragen zijn inclusief BTW).

Thema	Bedrag
Wonen	€ 10.297
Economie	€ 23.168
Landbouw	€ 15.445
Bereikbaarheid	€ 118.720
Gebiedsontwikkeling	--
Bijdrage aan Board	€ 72.461

Algemeen	€ 113.572
Totaal	€ 353.661

De begroting 2023 is begin 2022 ingediend. De uitvoeringsagenda 2023-2030 was nog niet gereed. Inmiddels is besloten om vanaf 2023 te werken met de nieuwe programmastructuur van de uitvoeringsagenda. De gevraagde budgetten zijn als volgt.

Programma	Bedrag
Slimme, groene verstedelijking	€ 35.000
Vitaal landelijk gebied	€ 40.000
Werkplek van de toekomst	€50.000
Bereikbaarheid	€116.200
Gebiedsontwikkeling	€ 15.000
Bijdrage aan Board	€ 72.461
Algemeen	€ 25.000
Totaal	€ 353.661

Bijlage 1 Bestuurlijke en ambtelijke afstemming

